

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Studie dopadů uzavření Dohody o volném obchodu mezi EU a
Korejskou republikou na ekonomiku ČR

—

Květen 2010

Studie dopadů uzavření Dohody o volném obchodu mezi EU a Korejskou republikou na ekonomiku ČR

—

Alice Rezková

Antonín Koukolík

Vladimír Beroun

Šárka Baladová

Obsah studie

1. EXECUTIVE SUMMARY	5
2. HLAVNÍ CHARAKTERISTIKY EKONOMIKY KOREJSKÉ REPUBLIKY	9
2.1. Ekonomické ukazatele	9
2.2. Střednědobý výhled korejské ekonomiky	15
3. OBECNÉ CHARAKTERISTIKY BILATERÁLNÍ OBCHODNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY S KOREJSKOU REPUBLIKOU	17
3.1. Všeobecné charakteristiky	17
3.2. Automobilový průmysl	30
3.3. Přímé zahraniční investice v kontextu Dohody	36
4. MODEL OBCHODU MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A KOREJSKOU REPUBLIKOU	43
4.1. Úvod k CGE modelům	43
4.2. Model EU – FTA pro Českou republiku – přehled	46
4.2.1. Scénáře	46
4.2.2. Data a agregace	47
4.2.3. Model – přehled výsledků	48
4.2.4. Produkce	49
4.2.5. Vývoz	52
4.2.6. Dovoz	56
4.2.7. Zaměstnanost	58
4.1. Celní aspekty v kontextu Dohody	61
4.1.1. Změna ve výběru cel a úspora vývozců	61
4.1.2. Srovnání celního zatížení před a po uzavření Dohody	62
5. NETARIFNÍ PŘEKÁŽKY VE VZÁJEMNÉ OBCHODNÍ VÝMĚNĚ MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A KOREJSKOU REPUBLIKOU	67
5.1. Celní kvóty (Tariff-rate quotas, TRQs)	67
5.2. Technické bariéry obchodu	67
5.3. Motorová vozidla a díly (automobilový průmysl)	68
5.4. Spotřební elektronika	69
5.5. Farmaceutický průmysl	70
5.6. Chemický průmysl	72
5.7. Zemědělství, rybolov a hnojiva	72

5.8.	Liberalizace obchodu službami	73
6.	HORIZONTÁLNÍ OPATŘENÍ	77
6.1.	Pravidla původu	77
6.1.1.	Obecné charakteristiky preferenčních pravidel v kontextu Dohody.....	77
6.1.2.	Metodologie.....	79
6.1.3.	Pravidla původu pro skupinu 84: strojírenství	79
6.1.4.	Pravidla původu pro skupinu 87: motorová vozidla, traktory, kola aj. vozidla	81
6.2.	Zpětné vrácení cla (Duty Drawback - DDB).....	82
6.2.1.	Obecný postoj k problematice DDB z pohledu EU	83
6.2.2.	Obecný postoj k problematice DDB z pohledu KR	84
6.2.3.	DDB v návrhu Dohody a důsledky pro ČR a KR v prioritních odvětvích	85
6.2.4.	Porovnání dopadů mechanismu DDB na evropské a korejské vývozce na příkladu obchodu s automobily	87
6.2.5.	Další faktory ovlivňující dopady DDB na českou ekonomiku v citlivých odvětvích	
6.3.	Ochrana duševního vlastnictví	92
6.3.1.	Stav duševního vlastnictví v Korejské republice.....	93
6.3.2.	Duševní vlastnictví a Dohoda	94
6.4.	Vládní zakázky	99
6.4.1.	Stav vládních zakázek v Korejské republice.....	99
6.4.2.	Vládní zakázky a Dohoda	101
6.5.	Pracovní trh a lidská práva v KR.....	103
6.5.1.	Pracovní standardy a produktivita práce.....	103
6.5.2.	Pracovní trh a Dohoda	108
6.5.3.	Lidská práva (vybrané otázky).....	109
6.5.4.	Lidská práva a Dohoda	110
7.	BIBLIOGRAFIE	112
7.1.	Seznam zdrojů	112
7.2.	Seznam grafů.....	115
7.3.	Seznam tabulek	117
8.	PŘÍLOHY	119
8.1.	Scénáře a výchozí stav	119
8.2.	Získání a úprava dat	121

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Studie dopadů uzavření Dohody o volném obchodu mezi EU a Korejskou republikou na ekonomiku ČR

—

Květen 2010

8.3.	Agregace	121
8.4.	Metoda sestavení modelu	126
8.5.	Kompletní výsledky	127

1. EXECUTIVE SUMMARY

Následující stránky shrnují analýzu současné obchodní situace mezi Českou republikou a Korejskou republikou (KR) a základní poznatky o dopadu Dohody o volném obchodu mezi EU a Korejskou republikou (Dohody) a jejich jednotlivých opatření na českou ekonomiku, vývozce a dovozce. Cílem studie bylo zhodnotit a kvantifikovat dopad Dohody na ČR a na česko-korejské obchodní vztahy. Pro kvalitativní analýzu byla použita Dohoda a dostupná literatura a pro získání kvantitativních výsledků byl sestaven model všeobecné rovnováhy.

Objem vzájemné obchodní výměny mezi Českou republikou a Korejskou republikou dosáhl v roce 2009 úrovně 30 mld. korun. Obchodní bilance s Korejskou republikou je dlouhodobě negativní pro českou stranu, ale dynamika českých vývozu je rostoucí a rychlejší než v případě Korejské republiky. Přibližně 60 % z celkových vývozu z České republiky do KR a 75% dovozu do České republiky z KR se odehrává pouze ve třech skupinách. Pro oba směry jsou to reaktory, kotle a ostatní mechanické přístroje (skupina 84) a elektronika a elektrické komponenty (skupina 85). Pro vývoz skupinu doplňují hračky (skupina 95) a pro dovoz motorová vozidla, traktory a kola (skupina 87). Obchodní výměna se tak při pohledu na dvoumístnou klasifikaci z velké části překrývá, obchod však probíhá v odlišných podskupinách. Obchodní výměna ve službách zatím není tak intenzivní, s podílem 4% na celkové obchodní výměně však nabývá na své důležitosti.

ČR i KR zaujímají důležité postavení v produkci automobilů na evropském i světovém trhu. Dovozy korejských aut do České republiky se postupně snižují jako důsledek zahájení výroby v továrně Hyundai Motor Manufacturing Czech v Nošovicích v roce 2008 a také jako důsledek celosvětové změny ve strategii korejských výrobců automobilů. Produkce automobilů v ČR v posledním období vzrostla meziročně o 3%. Se vzrůstající poptávkou po korejských automobilech bude růst i produkce nošovické továrny a dovoz autodílů z KR, což může představovat další příležitosti pro české výrobce.

Analýza změn na trzích v souvislosti s Dohodou pomocí CGE modelu ukazuje, že celkový dopad Dohody na hlavní makroekonomické ukazatele se bude pohybovat v řádech pod jednou desetinou procenta. Efekty na dílčí odvětví se budou lišit podle míry změny ochrany v daném odvětví a podle obchodní aktivity České republiky v tomto odvětví. V souvislosti s Dohodou se profilují také některá malá odvětví, u nichž lze v důsledku odstranění vysokých překážek obchodu očekávat růstový potenciál.

Z hlediska produkce bude mít Dohoda největší dopad na zpracovatelský průmysl, kde lze očekávat mírný pokles zejména ve výrobě motorových vozidel a v elektrickém strojírenství v důsledku zvýšených vývozu korejského zboží do Evropské unie. Nárůst produkce lze na druhou stranu očekávat v ostatním strojírenství a telekomunikačních službách.

Obchodní výměna s KR v důsledku Dohody výrazně posílí. Vývoz vzroste o 25,9 %, zatímco dovoz pouze o 15,1 %. I přes výrazně vyšší nárůst vývozu nad dovozem se schodek obchodní bilance s KR prohloubí o 13,2 % kvůli výrazně vyššímu absolutnímu objemu dovozu oproti vývozu. V rámci obchodní výměny budou posilovat zejména tradiční odvětví,

Květen 2010

kteřá na obchodní výměně drží většinu podílu. Ve vývozu České republiky to bude zejména ostatní strojírenství a ostatní zpracovatelský průmysl a některá menší odvětví s vysokým potenciálem, například telekomunikační služby a ostatní potravinářský průmysl. Z hlediska dovozu se objem zvýší ve zpracovatelském průmyslu a v dopravě. Nárůst mezi deseti a dvaceti procenty nastane u většiny odvětví. V důsledku odstranění vysokých překážek obchodu poroste skokově dovoz v některých menších odvětvích, například ostatní rostlinná a živočišná výroba a ostatní služby.

Výsledky CGE modelu ukazují, že Dohoda je velmi důležitým prvkem pro posílení česko-korejských obchodních vztahů, ale z hlediska celé české ekonomiky její význam není takový, aby výrazně ovlivnil hlavní makroekonomické ukazatele ČR.

Změna výše cel jak v České republice, tak i v KR způsobí změnu v absolutní výši vybraných cel na obou stranách. Kdyby dohoda platila už v roce 2009, čeští vývozci by ušetřili téměř 310 mil. Kč. Státní rozpočet by naopak přišel o téměř 290 mil. Kč.

Změny v netarifních opatřeních jsou řešeny s důrazem na skupiny motorová vozidla a díly (jedná se zejména o automobilový průmysl), spotřební elektronika, farmaceutický průmysl a chemický průmysl. Celní kvóty a ochranné mechanismy na některé potravinářské výrobky nejsou pro český vývoz příliš podstatné vzhledem k velmi nízké vzájemné obchodní výměně v tomto odvětví. Vzájemná spolupráce na poli technických standardů a regulace a hodnocení shody výrobků má přinést zjednodušování a sjednocování standardů a procedur a mohla by usnadnit pronikání českých vývozů na korejské trhy. Pro motorová vozidla by měly být postupně odstraněny veškeré netarifní bariéry, a to zejména díky harmonizaci předpisů. Bariéry budou postupně odstraňovány i pro elektroniku, jedná se zejména o odstranění opakovaného testování a vzájemné uznávání certifikátů o shodě. Ve farmaceutickém průmyslu by měla být posílena ochrana výrobků a zvýšena transparentnost cenové politiky na trhu, zatímco v chemickém průmyslu se Dohoda pohybuje na úrovni obecných ustanovení o spolupráci. Dopad na většinu odvětví a usnadnění vývozu do KR by měla ustanovení o odstranění technických bariér vývozu, která se obecněji zabývají harmonizací technických požadavků na výrobky a zboží.

V obchodu službami dochází k liberalizaci na základě takzvaných módů, které reprezentují přeshraniční obchod službami, usazení a přítomnost osob za účelem podnikání. V nejvíce liberalizovaných odvětvích bude poskytovatelům služeb umožněn přístup na trh druhé strany a bude s nimi nakládáno ne hůře než s domácími poskytovateli služeb. V příloze Dohody je seznam závazků, respektive výjimek z tohoto přístupu. Nejvyšší míru liberalizace lze očekávat u podnikatelských služeb jako výzkum a vývoj nebo poradenství a překladatelské služby, zatímco právní, účetní, auditorské a finanční služby, cestovní ruch, vzdělávání, energetika a další zůstanou více chráněné. I v těchto odvětvích však budou odstraněny některé administrativní překážky, což částečně usnadní vstup českých vývozců služeb na korejský trh.

Výhoda plynoucí z mechanismu zpětného navrácení cla je pro české výrobce v porovnání s korejskými vývozci omezená. Protože před vstupem Dohody v platnost mohli korejští dodavatelé zpětně navrácení cla využívat, v případě zákazu zpětného navrácení cla v Dohodě by korejští výrobci přišli o podstatnou část své konkurenční výhody. A to až do té

Květen 2010

míry, že by se Dohoda výrobcům v analyzovaných prioritních odvětvích téměř nevyplatila. V budoucnu se opodstatnění a smysl zpětného navrácení cla bude snižovat s rostoucím počtem dohod o volném obchodě ve světě a v regionu.

Preferenční pravidla původu jsou obecně méně restriktivní než nepreferenční pravidla. V důsledku FTA není z pohledu pravidel původu poskytnuta produktům ve vybraných citlivých podskupinách vyšší míra ochrany. V rámci skupiny 84 došlo ve sledovaných podskupinách, což znamená zjednodušení dovozu do České republiky pro korejské vývozce, stejně jako ve skupině 87. Celkově se míra ochrany pomocí pravidel uvnitř jednotlivých skupin různí a tendence je spíše k jejímu snižování.

Dohoda explicitně neupravuje problematiku přímých zahraničních investic. Korejskou investici společnosti Hyundai Motor Manufacturing Czech v ČR lze charakterizovat jako strategickou, nicméně ojedinělou investici, navíc silně ovlivněnou investičními pobídkami. Dohoda o volném obchodu nemá na další vývoj v této oblasti vliv. S ohledem na Dohodu je korejský trh vhodný převážně pro investice v oblasti služeb, v tomto sektoru ČR zaostává za zeměmi západní Evropy. Obecně lze konstatovat, že český obchod s KR probíhá v jiných formách, než jsou přímé zahraniční investice.

Dohoda by rovněž měla posílit EU v úsilí o větší přísnost v mezinárodní ochraně práv duševního vlastnictví. Jedná se zejména o ustanovení o autorském právu, designu a zeměpisných označení, které slouží jako doplněk a aktualizace k dohodě TRIPS při ustavení WTO. Kapitola obsahuje také oddíl o vymáhání práv duševního vlastnictví na základě interních pravidel EU. Dohoda tak usnadní výrobu a uvedení na trh inovačních a tvůrčích produktů smluvních stran a dále přispěje k dosažení účinné ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví.

V oblasti vládních zakázek Dohoda rozšiřuje stávající spolupráci v rámci smlouvy GPA (Government Procurement Agreement) a dále pootevřívá dveře novým možnostem do budoucna vzhledem k pokrytí koncesí na veřejné práce a BOT kontraktů (Build, Operate and Transfer). Přístup evropských dodavatelů na korejský vládní trh se však nebude zásadně měnit a bude spíše kopírovat stávající rámec daný v GPA. Korejský trh ovšem nabízí mimořádné příležitosti evropským dodavatelům z hlediska objemu vládních výdajů a vývoje těchto výdajů, ale také díky realizaci tzv. zeleného balíčku (Green New Deal). V této oblasti se objeví nové možnosti pro české vývozce v infrastruktuře a ve větších veřejných projektech, kde stát sdílí náklady na investici se soukromými subjekty. Další přínos Dohody vychází z nově zřízené pracovní skupiny k vládním zakázkám, která v jistém ohledu stanoví vzájemné mantinely a odstraní prostor pro nedorozumění mezi oběma stranami.

Český trh práce je ve srovnání s korejským pružnější, otevřenější vůči zahraničí a současně zatížen méně přísnou legislativou. Na základě analýzy se tak lze domnívat, že vlivem platnosti Dohody nedojde k bezprostřednímu ohrožení tuzemských výrobců. Dohoda samotná akcentuje v oblasti práce návaznost na uznávané mezinárodní standardy (ILO a OSN) a dále zřizuje institucionální mechanismus při porušování odpovídajících podmínek při realizaci vzájemné obchodní výměny mezi EU a KR, a dále zakazuje používání pracovních standardů pro ochranářské účely. V případě lidskoprávních otázek nabývá na významu

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Studie dopadů uzavření Dohody o volném obchodu mezi EU a Korejskou republikou na ekonomiku ČR

—

Květen 2010

především tzv. Rámcová dohoda, podepsaná v květnu roku 2010. Analogicky zavádí konkrétní institucionální oporu s cílem prohloubení vzájemných vztahů a porozumění.

Dohoda přináší nové příležitosti pro české výrobce a vývozce v oblasti jak zboží, tak služeb, zvýšení přítomnosti korejských firem na českém a evropském trhu, a další formalizaci a prohloubení obchodních vztahů mezi Českou republikou, Evropskou unií a Korejskou republikou.

2. HLAVNÍ CHARAKTERISTIKY EKONOMIKY KOREJSKÉ REPUBLIKY

Cílem této kapitoly je představit aktuální ekonomické ukazatele pro Korejskou republiku a popsat možné scénáře vývoje po ekonomické krizi.

2.1. Ekonomické ukazatele

Z uvedené aktuální statistiky vyplývá, že korejská ekonomika prošla na přelomu let 2008 – 2009 výrazným propadem HDP. Není tak pochyby o tom, že úvěrová krize v USA, která se postupně přenášela i na ostatní kontinenty, zasáhla významně i korejskou ekonomiku, jak ukazuje Tabulka 1.

Tabulka 1: Projevy krize v KR – vybrané statistiky (přelom 2008 – 2009)

Statistika k roku 2008	porovnání s rokem 2008	srovnání s doposud nejhoršími údaji
Výkon zprac. průmyslu v listopadu	-14.1 %	nejhorší od ledna 1970
Prodej spotřebního zboží v listopadu	-5.9 %	-7.3 nejnižší od prosince 1998
Investice do zařízení listopad	-18%	-22.6 % nejnižší od srpna 2001
Průměrný výkon výroby v listopadu	68.0 %	65.7 % nejnižší od srpna 1998
Nově vytvořená místa v prosinci	nižší o 12 tis.	-86 tisíc nejnižší od října 2003
HDP růst ve 4. čtvrtletí	-3.4 %	-6.0 % nejnižší od 4. Q. 1998
HDP růst	2.5 %	-6.9 nejpomalejší od roku 1998

Zdroj: *The Korea Herald* (převzato z STI 2009, MZV Soul)

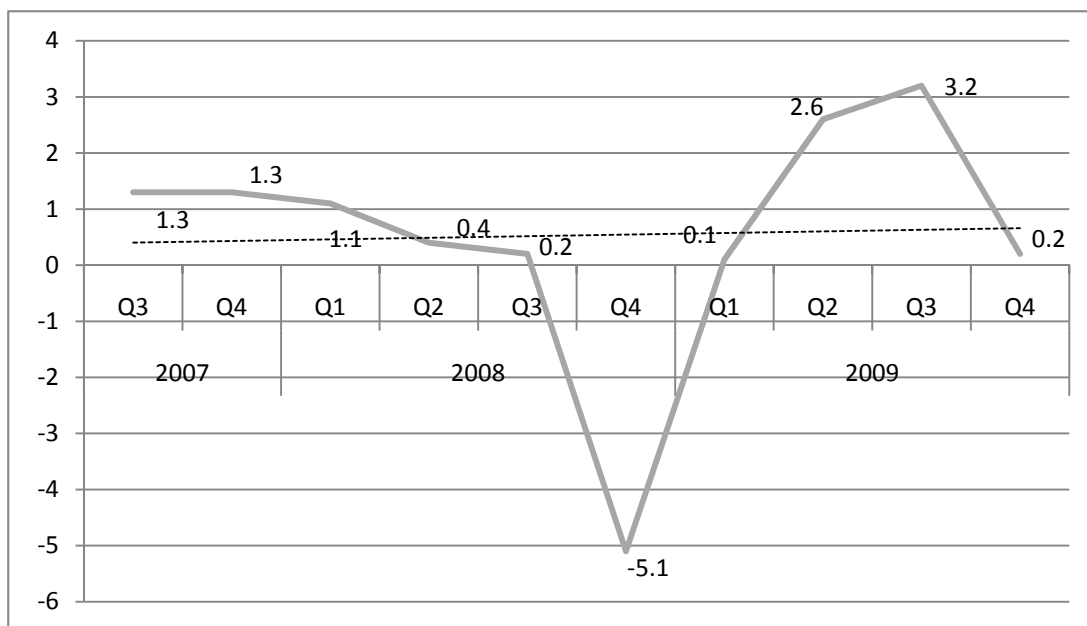
Hlavním dopadem této krize byl citelný odliv kapitálu z KR, což se ostatně projevilo i v turbulencích kurzu korejského wonu. Korejská ekonomika se poprvé za posledních 8 let stala dlužníkem. V listopadu 2008 zahraniční dluh převýšil úvěr. Zahraniční závazky podle Bank of Korea dosáhly výše 425,1 miliard USD, zatímco úvěry se snížily na objem 399,9 miliard USD. Za hlavní příčinu je považován silný odliv zahraničního akciového kapitálu. V říjnu zaznamenaly nejhlubší pokles od finanční krize v letech 1997 – 1998 i devizové rezervy, a to na 212,3 miliard USD, což je o 27,4 miliard méně ve srovnání s předchozím rokem. Více jak 20 miliard USD bylo použito na stabilizaci finančního trhu. Klesající tendence pokračovala i začátkem roku 2009, kdy v únoru dosáhla hranice 201,5 miliard

Květen 2010

dolarů.¹ Dále následuje graf s nejaktuálnějším vývojem HDP dle statistiky korejské centrální banky.

Graf 1: Aktuální vývoj % změn HDP (2007 – 2009), lineární trend

Zdroj: Bank of Korea

Globální krize se na korejské ekonomice podepsala především sekundárně, a to v důsledku poklesu světové poptávky. Z teritoriální struktury zahraničního obchodu je zřejmé, že největší vliv má na obchod s KR Čína a dále Spojené státy. S poklesem světové poptávky se potýkala zejména stěžejní odvětví exportu, jako je stavba lodí, výroba polovodičů, automobilů a mobilních komunikačních přístrojů, LCD a počítačové techniky. Zasažen byl i petrochemický a ocelářský průmysl. Prudký úbytek objednávek na výstavbu nových lodí o 30 – 57 % ve srovnání se stejným obdobím předcházejícího roku nutil společnosti jako Hyundai Heavy, Daewoo nebo Samsung Heavy investovat do jiných odvětví, např. do energetiky nebo stavebnictví.²

Téměř tři čtvrtiny roční produkce korejského automobilového průmyslu směřovaly na vývoz, a není tudíž překvapivé, že právě toto odvětví bylo krizí zasaženo nejvíce. S poklesem odbytu svých výrobků se potýkaly i mocné korejské technologické giganty, jako jsou Samsung, LG Electronics nebo Hynix. Obdobnou situaci jako u polovodičů můžeme pozorovat i u LCD obrazovek. Společnosti Samsung i LG Displays byly nuceny v předchozím roce 2008 snížit výrobu o 5, resp. 10 %. Světovou krizí byla výrazně zasažena i

¹ Bank of Korea

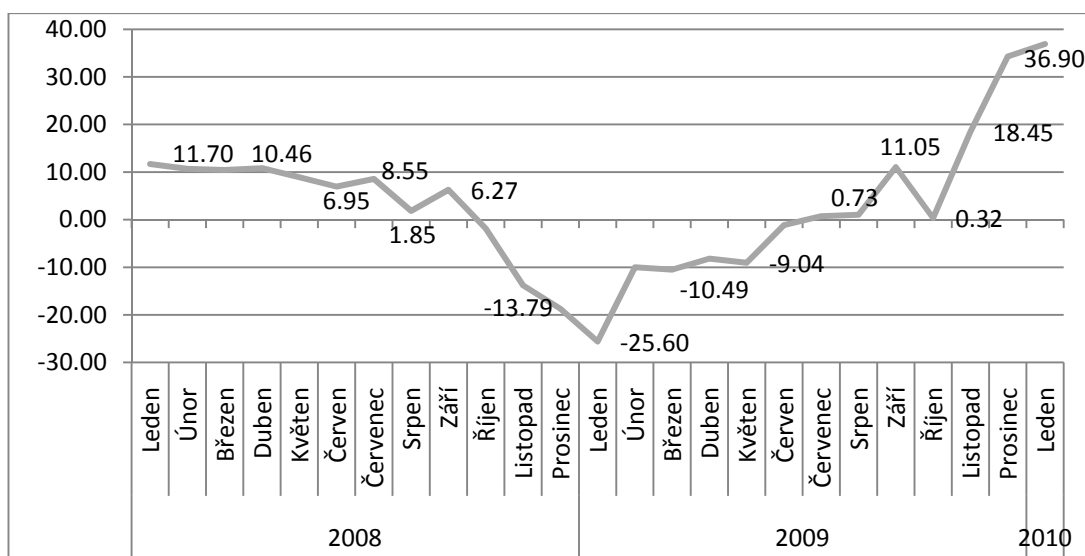
² Korean National Statistical Office

Květen 2010

výroba oceli, které v KR dominují konglomeráty (chaeboly) POSCO a Hyundai Steel. Počátkem minulého roku vzrostla cena surovin až o 117 % a v polovině roku pak rapidně poklesla poptávka ve stavebnictví, výrobě lodí a po výrobcích z oceli. Odhady korejského statistického úřadu uvádějí úbytek výroby až o 3,5 %.³ Obecný pokles průmyslové výroby naznačuje následující graf.

Graf 2: Vývoj průmyslové výroby (2008 – 2010, procentní změna k předešlému roku)

Zdroj: Korean National Statistical Office

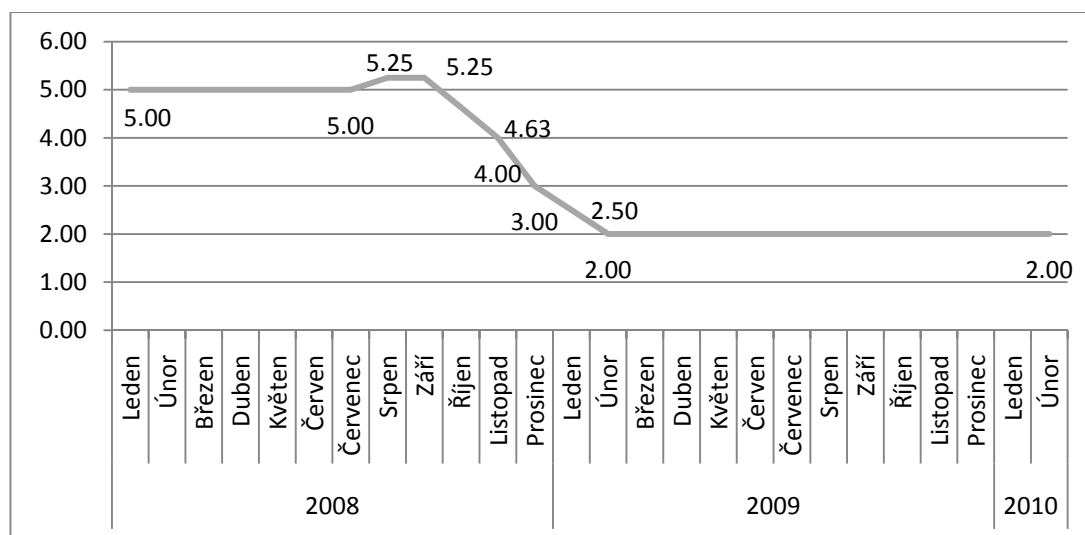
Z uvedené statistiky zřejmé, že poslední čtvrtletí roku 2009 se nese ve znamení ozdravení korejské ekonomiky a nastartování růstu. Na počátku roku 2010 byl zaznamenán až stěží uvěřitelný růst průmyslové výroby ve výši bezmála 40 %.

Stejně jako v ostatních zemích zasažených ekonomickou krizí se i vláda Korejské republiky snažila zmírnit dopady krize na budoucí ekonomický vývoj a zajistit likviditu finančního sektoru a jeho celkové ozdravení. V rámci řešení krize se zaměřovala jednak na snížení základní úrokové sazby s cílem zlevnit úvěry a podpořit investice a hospodářský růst finančními injekcemi do ekonomiky. Následující graf naznačuje vývoj základní úrokové sazby.

Květen 2010

Graf 3: Vývoj základní úrokové sazby (2008 – 2010)

Zdroj: Bank of Korea

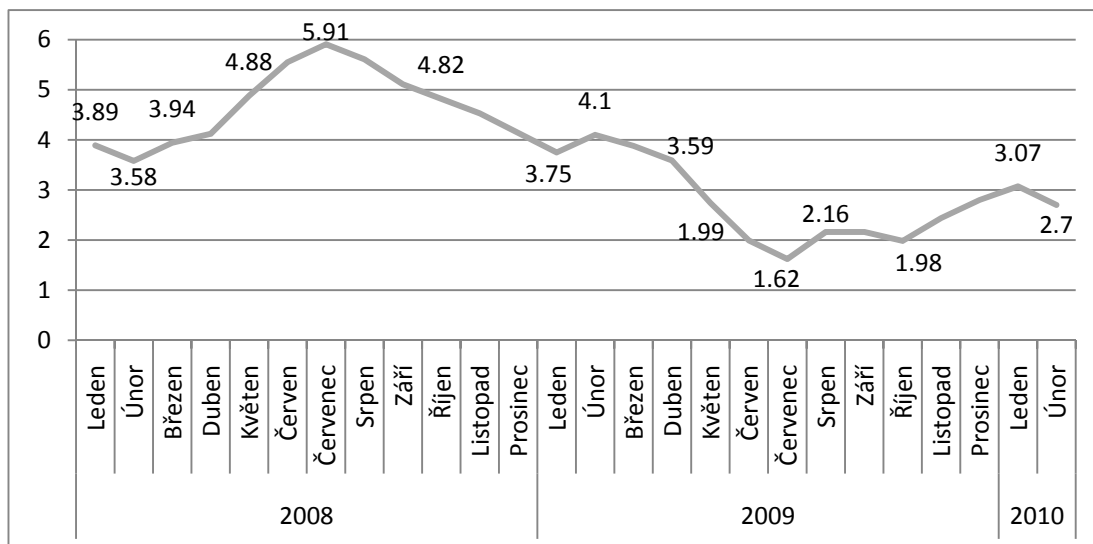
Základní úroková sazba korejské centrální banky se tak v první polovině roku 2010 pohybuje na historicky nejnižší úrovni. Dle expertů jihokorejské centrální banky je však vzhledem k nastartování ekonomického růstu a spojené inflační hrozbě pravděpodobné, že se bude opět zmíněná sazba ve střednědobém horizontu zvyšovat.

Korejská ekonomika přesto vykazuje dlouhodobě nízkou míru inflace, což s dalšími podrobnostmi naznačuje následující graf. Inflace v červenci roku 2009 dosáhla několikaletého minima 1,62 %. Jak již bylo výše zmíněno, ve střednědobém horizontu by se měla inflace ve světle očekávaného růstu zvyšovat.

Květen 2010

Graf 4: Vývoj inflace (2008 – 2010)

Zdroj: Korean National Statistical Office

Dalšími protikrizovými opatřeními byly astronomické finanční injekce korejské banky (cca 50 trilionů KRW, tj. cca 40 mld. USD) a vlády, jež se zavázala vynaložit celkově až 380 trilionů KRW (tj. cca 300 mld. USD).

Následujícím krokem k uklidnění finančního trhu a dosažení jeho stability se stala jednání mezi KR, Čínou a Japonskem o poskytnutí měnového swapu. S USA má KR již uzavřenu dohodu na swap ve výši 30 miliard USD.

V minulém roce zveřejnila korejská vláda konkrétní protikrizový balíček označovaný jako „Green New Deal“⁴, který by měl prostřednictvím podpory domácí spotřeby pomoci nastartovat ekonomiku a poskytnout významný růstový stimul pro následující období. Balíček zahrnuje vládní výdaje ve výši více než 38 mld. USD. Důraz na slovo „green“ (zelený) vyzdvihuje zaměření na ekologická témata. Podpořeny by měly být „zelené“ projekty v oblasti infrastruktury a místního rozvoje. Konkrétně se jedná o vodohospodářské projekty, podporu výstavby ekologických transportních sítí, budování zelené databáze poskytující rozmanité geologické informace, rozšíření investic v oblasti recyklace a užívání lesní biomasy. Nedílnou součástí balíčku je rovněž významná podpora projektů zaměřených na úsporu energie, investice do vývoje odvětví produkujících „čistou“ energii a úsporné automobily a do výstavby ekologicky šetrných komplexů budov. Podle vládního odhadu by měl celý ambiciózní balíček, zahrnující 9 nosných a 27 doprovodných projektů, přinést více

⁴ Nový zelený úděl (analogie amerického programu New Deal, tedy souboru opatření a ekonomických a sociálních reforem zavedených v průběhu let 1933-37 za vlády prezidenta Franklina D. Roosevelta v USA s cílem podpořit, ozdravit a zreformovat americkou ekonomiku během tzv. Velké hospodářské krize)

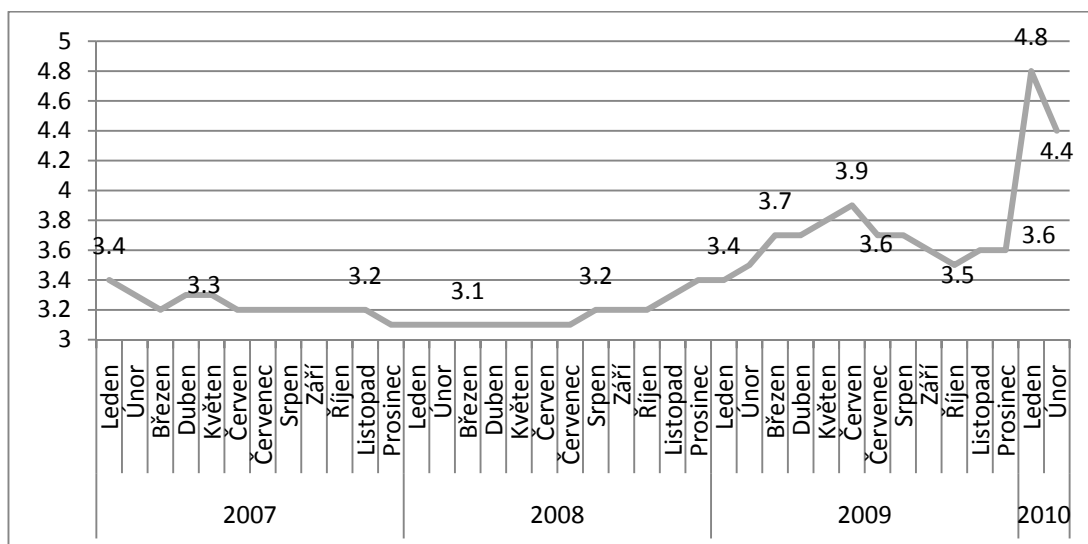
Květen 2010

než 960 000 nových pracovních míst během následujících čtyř let a dále zajistit tříprocentní růst HDP.

V KR sídlí pět významných automobilek, včetně místní jedničky Hyundai Motors a její dceřiné firmy Kia Motors. Hyundai a Kia jsou společně čtvrtým největším výrobcem automobilů na světě. Není proto překvapující, že další fiskální stimuly byly namířeny přednostně do majoritního automobilového průmyslu, což vykazuje jistou analogii s českým průmyslem podobně závislým na produkci automobilů. Korejská vláda se rovněž k polovině minulého roku zavázala, že bude nakupovat obligace společností, které poskytují finance na nákup aut. Chtěla tak zajistit jejich lepší finanční pozici a podpořit další poskytování úvěrů na nákup aut. V březnu 2009 zavedla vláda dočasné daňové pobídky k nákupu nových aut, čímž se snížily nákupní a registrační daně o 70 % pro zákazníky, kteří si koupili nové auto a současně nechali zlikvidovat auto zaregistrované před rokem 2000 (obdobu evropského šrotovného). Pobídka se týkala až 5,48 milionu vozů, tedy zhruba třetiny všech vozů v zemi. V dubnu roku 2009 se vláda rozhodla poskytnout automobilkám dotaci 500 miliard wonů (v přepočtu 7,6 miliard Kč). Peníze měly směřovat hlavně na podporu výzkumu a vývoje, aby místní automobilky byly konkurenceschopné po dokončení restrukturalizace globálního automobilového průmyslu.

S ohledem na míru nezaměstnanosti v zemi došlo v říjnu 2009 k jejímu snížení na desetiměsíční minimum 3,5 %. Následující graf nastiňuje konkrétní vývoj nezaměstnanosti v letech 2007 – 2010.

Graf 5: Vývoj nezaměstnanosti (2007 – 2010)

Zdroj: Korean National Statistical Office

Vzhledem k setrvačnosti, opožděným fiskálním efektům a vypršení ročních pracovních závazků se nezaměstnanost kriticky zvýšila na počátku roku 2010. Analytici hlavních

korejských médií jednohlasně očekávají výrazný pokles do konce tohoto roku. Korejská ekonomika však dlouhodobě vykazuje nízkou úroveň nezaměstnanosti. Tento fakt je nepochybně determinován kulturními faktory. Další informace k této problematice jsou uvedeny v kapitole o lidských právech a pracovních podmínkách.

Z výše uvedených statistik je patrné, že se ekonomickou krizi v KR podařilo relativně rychle zažehnat. Hlavní makroekonomické ukazatele naznačují, že krize odezněla k třetímu kvartálu roku 2009, kdy korejská ekonomika rostla nejrychleji za sedm a půl roku a jasně se ukázalo, že se probouzí z nejhorší recese od asijské finanční krize v letech 1997 až 1998. Slabší měna a vládní stimulační program podpořily hlavně vývoz a domácí spotřebu. Rekordně nízké úrokové sazby a vládní výdaje ve čtvrté největší ekonomice Asie pomohly zvýšit domácí spotřebu. Růst podle komentátorů podpořily hlavně zpracovatelský průmysl a kapitálové výdaje, jež podle korejského statistického úřadu nejvíce vzrostly v srpnu minulého roku (o 8,9 %). Spotřebitelská i podnikatelská pozitivní nálada rostla a běžný účet platební bilance se z loňského deficitu vrátil zpět do kladných hodnot. Automobilky Hyundai a Kia ve třetím čtvrtletí vykázaly díky vyšším tržbám čistý zisk.

2.2. Střednědobý výhled korejské ekonomiky

Podle mnohých korejských ekonomů je patrné, že nejsilnější korejské společnosti vyšly z krize posíleny a ještě více si upevnily svoje postavení na světovém trhu. K těmto společnostem bezpochyby patří Samsung Electronics, POSCO, Hyundai Motor, LG Electronics nebo Hyundai Heavy Industries. Díky nízkým cenám ropy, nízké úrokové míře a oslabení korejského wonu zaznamenaly tyto společnosti rekordní zisky. K dosažení těchto zisků přispělo samozřejmě i následné postupné oživení světové poptávky. Při zachování tohoto vývojového trendu se dále upevní již tak dominantní postavení těchto společností ve světovém měřítku.

V následujících měsících lze rovněž očekávat, že se ambiciózní jihokorejský prezident I Mjong-bak navrátí ke své ekonomické politice, jejíž hlavní cíle nastínil ve svém volebním programu pod názvem Plán 747. Označení „747“ symbolicky souvisí s donedávna největším letounem Boeing 747. V tomto ambiciózním volebním programu současný prezident navrhnul na počátku roku 2008 plán, jak hodlá oživit jihokorejskou ekonomiku. První sedmička znamená roční ekonomický růst o sedm procent (ten však KR nezažila již šest předchozích let), čtyřka zastupuje 40 000 amerických dolarů, což by podle prezidenta měl být za deset let roční příjem země na obyvatele. Druhá sedmička symbolizuje plánované pořadí země na žebříčku největších světových ekonomik. V této souvislosti chtěl prezident vystavět obří a mimořádně kontroverzní vodní kanál, jenž by měl spojit Korejskou republiku se sousední KLDR. Ale právě kvůli všeobecnému odporu Korejců obávajících se případných ekologických škod a dále kvůli pozdější krizi byl projekt odložen. Aktuální růst však napovídá, že ekonomický plán nemusí být pouze populistickou představou konzervativního prezidenta. Řada ekonomů poukazuje vzhledem k současnému ekonomickému růstu na tzv. druhý zázrak na řece Han.

Pro zpřehlednění jsou v další tabulce uvedena základní data očekávaného vývoje korejské ekonomiky v následujících čtyřech letech.

Tabulka 2: Očekávaný vývoj jihokorejské ekonomiky (2010 – 2014)

Statistika (2010 - 2014)	2010	2011	2012	2013	2014
HDP (konstantní ceny, roční změna %)	3,552	5,204	4,971	4,656	4,543
HDP (per capita, současné ceny, USD)	17547	18988	20549	22170	23763
HDP (PPP / per capita, USD)	29159	31052	33111	35262	37508
Inflace (index, 2000=100)	136	140	144	149	153
Bilance běžného účtu (mld. USD)	18,821	20,301	22,444	23,655	24,477
Bilance běžného účtu (procento HDP)	2,2	2,189	2,232	2,176	2,096

Zdroj: MMF – *World Economic Outlook*, říjen 2009

Korejská ekonomika ale přesto stále čelí vybraným zásadním problémům. Ekonomové z Hyundai Research Institute (*Economic Review* 2009) v této souvislosti vymezují 7 stěžejních problémů korejské ekonomiky:

1. Výraznější propad tržních aktivit oproti finanční krizi z roku 1997
2. Prohlubování poklesu domácí spotřeby a vývozu
3. Hrozba restrukturalizace způsobené zvýšenými zásobami
4. Pokračující finanční tíseň
5. Zhoršující se stav struktury nezaměstnanosti
6. Zvyšující se počet chudých obyvatel
7. Pokles potenciální míry růstu

Na závěr doporučuji vedle rozsáhlých fiskálních výdajů především uvolnění finanční regulace pro zmírnění dopadu krize.

Korejská společnost si nepochybně prošla turbulentním obdobím, jež narušilo fundamentální představy Korejců o pevnosti jejich ekonomiky. Vnější křehkost korejské ekonomiky (v důsledku závislosti na vývozu a tedy poptávky v zahraničí) stejně jako přijatá řešení se stala nejdiskutovanějším tématem roku 2009. Z nejčerstvějších údajů ale současně vyplývá, že se v korejských podmínkách opakuje korejský ekonomický zázrak.⁵ KR se nakonec přes tolik kontroverzní fiskální stimuly dostala jako jedna z prvních zemí na světě z červených do černých čísel, ač byla jednou z krizí nejvíce zasažených ekonomik. V zemi, kde stát a chaeboly tvoří klíčové ekonomické aktéry, došlo k výrazné aktivitě stimulující spotřebu a dodatečné investice. Velkou roli dále sehrála konkurenceschopnost ekonomiky, mimořádně inovativní vzdělávací systém stejně jako vlastenectví a další kulturní faktory.

⁵ Miracle on the Han River (zázrak na řece Han)

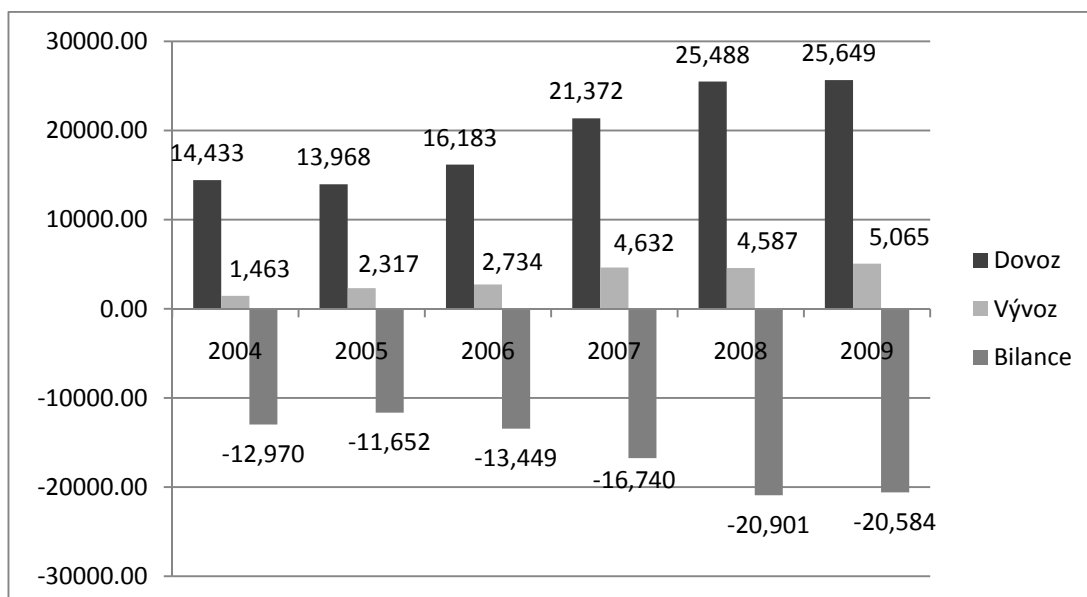
3. OBECNÉ CHARAKTERISTIKY BILATERÁLNÍ OBCHODNÍ SPOLUPRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY S KOREJSKOU REPUBLIKOU

Tato kapitola analyzuje současný stav vzájemné obchodní výměny mezi Českou republikou a KR. Prezентuje aktuální údaje pro obchod se zbožím a službami. Identifikuje prioritní a citlivá odvětví vzájemné obchodní spolupráce, srovnává míru specializace a konkurenceschopnosti českých a korejských vývozů na světové trhy.

3.1. Všeobecné charakteristiky

KR a Českou republiku nelze považovat za tradiční obchodní partnery. Svou roli hraje geografická vzdálenost a kulturní specifika na obou trzích. Mezi důležité asijské partnery vždy patřila spíše Čína nebo Japonsko. Situace se však postupně začala měnit s otevíráním korejské ekonomiky a vstupem korejských společností na evropské trhy. Trend vývoje vzájemné obchodní výměny se zbožím ilustruje Graf 6, který pracuje s daty od roku 2004 do roku 2009. Potvrzuje, že se od roku 2004 obrat vzájemného obchodu téměř zdvojnásobil. Od roku 2006 vykazuje dovoz z KR do ČR rychlejší tempo než české vývozy do KR. Deficit ve vzájemném obchodě se proto v roce 2009 zvýšil z 13,5 mld. CZK na 20,6 mld. CZK.

Graf 6: Vzájemná obchodní výměna ČR s KR (mil. CZK, 2004 – 2009)

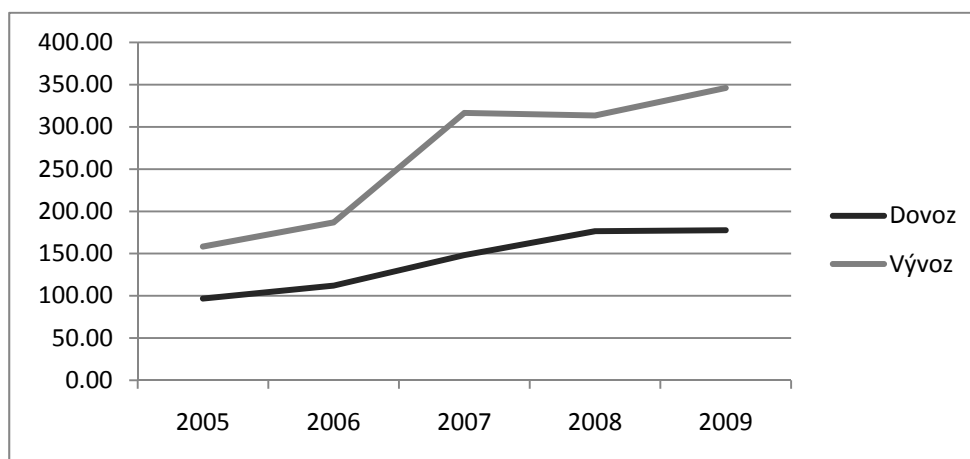

Květen 2010

Zdroj: Český statistický úřad

Meziročně však mají vývozy ČR do KR větší dynamiku než dovozy z KR do ČR, jak ukazuje Graf 7. Průměrně rostl ročně vývoz ČR o 17 % ve srovnání s 12% růstem dovozů z KR do ČR. Ekonomická krize vývozy z ČR do KR zasáhla pouze v roce 2008, kdy se růst částečně zpomalil. V roce 2009 však již vývozy rostly 10% tempem ve srovnání s růstem dovozů z KR, které se zvýšily pouze o 1 %. V roce 2009 se tedy schodek vzájemného obchodu snížil o 318 mil. CZK.

Graf 7: Nárůst vzájemné obchodní výměny od roku 2004 (% , 100 = 2004)

Zdroj: Český statistický úřad

Obecný přehled o obchodních vztazích poskytuje Tabulka 3⁶, která poukazuje na schodek ČR s KR nejen v obchodě se zbožím, ale i v obchodě se službami. V roce 2009 objem českého vývozu meziročně poklesl o 30 %. Naopak korejské dovozy služeb za poslední tři roky stabilně rostly průměrným ročním růstem 38 %.

Tabulka 3: Obchod ČR s Koreou (mil. CZK, 2007)

	2007			2008			2009		
	Vývoz	Dovoz	Bilance	Vývoz	Dovoz	Bilance	Vývoz	Dovoz	Bilance
Zboží	4 632	21 372	-16 740	4 587	25 488	-20 901	5 065	25 649	-20 584
Služby	337	641	-304	354	782	-427	247	1701	-1454

Zdroj: Český statistický úřad, UN Service Trade Database, MPO ČR

Tabulka 4 nabízí přehled obchodních partnerů ČR, na kterém KR zaujímá 16. pozici na žebříčku zemí dovážejících do ČR s podílem 1,3 % na celkovém dovozu. Řadí se tak mezi čtyři hlavní externí partnery ze třetích zemí mimo vnitřní trh EU spolu s Čínou, Ruskem a

⁶ Rok 2007 byl vybrán k prezentaci dat v návaznosti na dostupnost statistických dat.

Květen 2010

Japonskem. Z pohledu vývozu ČR se KR umístila až na 35. pozici s podílem 0,2 % na celkovém vývozu. Hlavní obchodní partneři ČR jsou stejně jako partneři KR z hlediska podílu na vzájemné obchodní výměně velmi významní. Prvních pět hlavních partnerů ČR zprostředkuje více než poloviční podíl na vývozech (57,7 %) a dovozech (53,7 %). V případě vývozu se jedná pouze o partnery v rámci vnitřního trhu EU. Z pohledu dovozu jsou ve skupině i dva hlavní globální hráči stejně jako u ostatních zemí v regionu – Čína a Rusko.

Tabulka 4: Geografické rozložení hlavních obchodních partnerů ČR (% celkového obchodu, 2009)

Hlavní partneři ČR – dovoz			Hlavní partneři ČR – vývoz		
1	Německo	26,6 %	1	Německo	32,3 %
2	Čína	10,0 %	2	Slovensko	9,0 %
3	Polsko	6,4 %	3	Polsko	5,8 %
4	Slovensko	5,4 %	4	Francie	5,6 %
5	Rusko	5,2 %	5	Spojené království	4,9 %
6	Itálie	4,4 %	6	Rakousko	4,7 %
7	Francie	3,9 %	7	Itálie	4,4 %
8	Rakousko	3,7 %	8	Nizozemsko	3,9 %
9	Nizozemsko	3,4 %	9	Belgie	2,6 %
10	Japonsko	3,2 %	10	Maďarsko	2,6 %
11	Maďarsko	2,2 %	11	Španělsko	2,3 %
12	Spojené království	2,2 %	12	Rusko	2,3 %
13	Spojené státy	2,1 %	13	Spojené státy	1,6 %
14	Belgie	2,0 %	14	Švýcarsko	1,6 %
15	Španělsko	1,9 %	15	Švédsko	1,5 %
16	KR	1,3 %	16	Rumunsko	1,1 %
17	Švýcarsko	1,2 %	17	Dánsko	0,8 %
18	Thajsko	1,1 %	18	Turecko	0,8 %
19	Švédsko	0,9 %	19	Čína	0,7 %
20	Tchaj-wan	0,9 %	35	KR	0,2 %
	Ostatní	12,0 %		Ostatní	11,2 %

Zdroj: Český statistický úřad

Květen 2010

KR více jak 50 % svého vývozu směřuje ke čtyřem hlavním partnerům, a to do Číny (24 %), EU (13 %), USA (10 %) a Japonska (6 %). Z pohledu korejského vývozu stojí ČR na 67. příčce s podílem 0,21 %⁷ na celkovém korejském vývozu, což je poměrně daleko za jinými zeměmi v regionu střední Evropy jako například Polsko, Maďarsko a Slovensko. Z pohledu dovozů také pět hlavních partnerů vytváří více jak 50 % z celkového objemu dovozů – Čína (17 %), Japonsko (15 %), EU (10 %) a USA (9 %). V případě korejského importu je ČR na 55. příčce s 0,1% podílem na celkovém dovozu.

Tabulka 5: Geografické rozložení hlavních obchodních partnerů KR (% celkového obchodu, 2009)

Hlavní partneři KR - vývoz			Hlavní partneři KR – dovoz		
1	Čína	23,85 %	1	ČLR	16,79 %
2	USA	10,36 %	2	Japonsko	15,30 %
3	Japonsko	5,99 %	3	USA	8,99 %
4	Hongkong	5,41 %	4	Saudská Arábie	6,11 %
5	Singapur	3,75 %	5	Austrálie	4,57 %
6	Maršallový ostrovy	2,66 %	6	Německo	3,81 %
7	Taiwan	2,61 %	41	Rakousko	0,27 %
8	Německo	2,43 %	48	Irsko	0,20 %
23	Polsko	1,14 %	49	Dánsko	0,18 %
26	Velká Británie	1,04 %	50	Egypt	0,14 %
29	Slovensko	0,86 %	51	Turecko	0,13 %
36	Maďarsko	0,47 %	52	Trinidad a Tobago	0,13 %
54	Irák	0,22 %	53	Pákistán	0,12 %
55	ČR	0,21 %	54	Zambie	0,11 %
56	Kuvajt	0,20 %	55	ČR	0,10 %
57	Pákistán	0,20 %	56	Bahrajn	0,10 %
58	Izrael	0,20 %	57	Maďarsko	0,09 %
59	Britské panenské ostrovy	0,20 %	58	Polsko	0,07 %
60	Bermudy	0,19 %	63	Rumunsko	0,05 %
61	Rakousko	0,18 %	78	Slovensko	0,02 %

Zdroj: Korean Statistical Information Service

Další pohled na specifika vzájemné obchodní výměny poskytuje analýza obchodu se zbožím podle hlavních odvětví, kterou prezentuje Tabulka 6. Přibližně 60 % vývozu do KR se

⁷ Je možná odchylka směrem nahoru, protože KOSIS (Korean Statistical Office) stále ještě vede aktivní položku Československo.

Květen 2010

odehrává v rámci třech hlavních odvětví, která tedy lze považovat za citlivá i z pohledu vstupu Dohody v platnost. Jedná se zejména o strojírenský průmysl (40 %), výrobu elektroniky a elektrických komponentů (11,5 %) a hraček (8 %). Mezi další významné vývozy do KR lze zahrnout optické přístroje, výrobky ze železa a oceli, automobily, paliva a oleje nebo výrobky ze skla. Mezi pro ČR důležitá odvětví nelze zařadit například obchod se zemědělskými nebo textilními výrobky jak je tomu u jiných států EU. Právě pro tyto položky platí v rámci Dohody delší přechodná období, jejichž cílem je zmírnit efekty dohody o volném obchodě na tato prioritní odvětví.

Tabulka 6: Vývoz ČR do KR podle HS skupin (průměr 2007 - 2009)

HS skupina	Odvětví	Podíl na vývozu do KR
Skupina 84	Reaktory, kotle, mechanické přístroje a nástroje	39,87 %
Skupina 85	Přístroje el záznamu, reprodukce zvuku, TV obrazu	11,51%
Skupina 95	Hračky, hry, sportovní potřeby	7,83%
Skupina 90	Optické přístroje, foto, kinem., lékař. a chirurg. nástroje	4,98%
Skupina 73	Výrobky ze železa nebo oceli	3,98%
Skupina 87	Motorová vozidla, traktory, kola aj vozidla	3,67%
Skupina 27	Paliva, oleje a výrobky látky živičné vosk	2,97%
Skupina 70	Sklo a skleněné výrobky	2,62%
Skupina 72	Železo a ocel	2,46%
Skupina 39	Plasty a výrobky z nich	1,72%
Skupina 86	Lokomotivy, vozy, dopravní a mechanická zařízení	1,68%
Skupina 29	Chemické a organické výrobky	0,95%
	Ostatní (87 zbývajících skupin)	15,75%

Zdroj: Český statistický úřad

V případě detailnějšího pohledu na úrovni položek HS6 tvoří 40 % českého vývozu do KR šest konkrétních položek: převodové hřídele (17,4 %), hračky (7,5 %), součásti čerpadel (4,3 %), kohouty a součásti potrubí (4 %), mikroskopy (3,4 %) a paliva a oleje (3 %).

Tabulka 7: Vývoz ČR do KR podle položek HS6 (průměr 2007 – 2009)

HS skupina	Odvětví	Podíl na vývozu do KR
848310	Převodové hřídele (včetně vačkových klik), kliky	17,43 %
950300	Tříkolky, koloběžky, kočárky pro panenky, panenky, hračky, puzzle	7,45 %
841391	Součásti čerpadel	4,29 %
848180	Kohouty aj armaturní výrobky pro potrubí ap	4,03 %
901210	Mikroskopy (ne optické), difratografy	3,35 %
271019	Ropné oleje, střední a těžké	2,97 %
870870	Kola, části, součásti, příslušenství	1,61 %
860719	Nápravy, kola aj části, součásti železničních aj vozidel	1,46 %
730441	Trouby ap z oceli nerez, bežeš, kruh, za studena	1,11 %
853690	Elektrická zařízení k ochraně, spínání el. obvodů, <1000V, ost.	1,06 %
852610	Radiolokační, radiosondážní (radary) přístroje	0,97 %
850164	Generátory, stříd. Proud(alternátor), nad 750KVA	0,96 %
391710	Umělá střeva z tvrzených bílkovin, plastů	0,93 %
846021	Brusky ost, do 0,01mm, číslicově řízené	0,92 %
841330	Čerpadla hmot pohon, mazadel pro píst. motory	0,88 %
848390	Části hřídelí, převod kol, převodů ozub. spojek	0,74 %
440710	Dřevo jehličnaté, řezané, štípané, i hoblované, >6mm	0,69 %
840999	Části motorů pístových vznět. s vnitř. spalov.	0,61 %
846721	Vrtačky všech druhů	0,57 %
730439	Trouby ap z železa, oceli, bežešvé, kruhové	0,52 %
	Ostatní	47,44 %

Zdroj: Český statistický úřad

Korejské dovozy do ČR jsou více koncentrované a první tři položky tvoří 75 % celkového dovozu do ČR. KR do ČR dováží primárně elektroniku (40 %) a strojírenské výrobky (21,5 %). Důležitou roli v dovozech KR do ČR hraje automobilový průmysl (14 %), kterému se studie detailněji věnuje v podkapitole 2.2.3. První dvě skupiny 84 (reaktory, kotle a mechanické přístroje) a 85 (přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku, TV obrazu) se shodují pro český vývoz do KR a korejský dovoz do ČR.

Tabulka 8: Dovoz z KR do ČR podle HS skupin (průměr 2007 -2009)

HS skupina	Odvětví	Podíl na dovozu z KR
Skupina 85	Přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku, TV obrazu	40,22 %
Skupina 84	Reaktory, kotle, mechanické přístroje a nástroje	21,48 %
Skupina 87	Motorová vozidla, traktory, kola aj vozidla	13,82 %
Skupina 72	Železo a ocel	4,52 %
Skupina 90	Optické přístroje, foto, kinem., lékař. a chirurg. nástroje	3,62 %
Skupina 39	Plasty a výrobky z nich	2,55 %
Skupina 82	Nástroje a náčiní, nožnířské výrobky z kovu	2,15 %
Skupina 40	Kaučuk a výrobky z něj	1,68 %
Skupina 73	Výrobky ze železa nebo oceli	1,29 %
Skupina 94	Nábytek, lůžkoviny, svítidla, montované stavby	0,35 %
Skupina 83	Různé výrobky z obecných kovů	0,32 %
Skupina 54	Chemické /syntetické nebo umělé hedvábí	0,25 %
	Ostatní	7,75 %

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 9 analyzuje korejský dovoz na úrovni položek HS6. Velký podíl zaujímá elektronika a auto díly. První tři položky mají na celkovém dovozu podíl 26 % a jedná se o součásti vysílačů, radarů, rozhlasových přístrojů (18 %), televize (4,4 %) a části karosérií (3,6 %).

Tabulka 9 Dovoz KR do ČR podle položek HS6 (průměr 2007 – 2009)

HS skupina	Odvětví	Podíl dovozu z KR
852990	Části vysílačů, radarů, přístr.rozhl, televiz.ap	18,07%
852872	Přijímače televizní s barevným displejem, obrazovkou	4,41%
870829	Části karosérií, vč kabin traktorů, aut.os, nákl	3,61%
851712	Přístroje telefonní pro celulární aj. bezdrátové sítě	2,72%
721030	Válc. výrobky ze železa pokované zinkem	2,66%
870332	Vozidla, motor pístový vznětový, 1500-2500cm ³	2,05%
847330	Části strojů na automatické zpracování dat	1,60%
852871	Přijímače televizní bez vestav. displeje, obrazovky	1,46%
854232	Paměti	1,16%
852859	Monitory	1,10%
854231	Procesory a řídicí jednotky	0,94%
870850	Nápravy hnací s diferenciálem, nápravy běhounové; části, součásti	0,86%
844399	Části, souč, přísluš.strojů, přístrojů pro tisk, ost.	0,84%
870323	Vozidla, motor vratný píst. zážeh,1500-3000cm ³	0,67%
841510	Stroje klimatizační okenní, nástěnné, s motorem	0,60%
390330	Kopolymery akrylonitril-butadien-styren.(ABS)	0,60%
870333	Vozidla, motor pístový vznětový, nad 2500cm ³	0,59%
845811	Soustruhy horizontální k obr.kovů, čísl.řízené	0,52%
721049	Výr. válc. ploché, jinak pozink,nad 600mm, ost.	0,49%
400220	Kaučuk butadienový(BR)	0,47%
	Ostatní	54,59%

Zdroj: Český statistický úřad

ČR a KR se ve svých dovozech a vývozech shodují v 7 ze 12 hlavních odvětví, která byla analyzována, což potvrzuje určitou blízkost obou ekonomik z pohledu vývozních odvětví. Důležitá je shoda zejména v prvních dvou odvětvích, skupině 84 a 85, které zastupují strojírenský průmysl spolu s elektronikou a elektronickými komponenty. V případě ČR převažuje skupina 84, v případě KR zase skupina 85. Tuto hypotézu dále podporuje i srovnání konkurenceschopnosti obou ekonomik na základě Zprávy o světové konkurenceschopnosti od IMD⁸, která je postavena na 4 kritériích: výkon ekonomiky, efektivita státní správy, efektivita podniků a infrastruktura. Ještě v roce 2009 stály obě země

⁸www.imd.ch

na srovnatelné úrovni. Hodnocení z roku 2010 však již naznačuje, že korejská ekonomika vyšla z krize posílena.

Tabulka 10: Pozice české a korejské ekonomiky na žebříčku konkurenceschopnosti

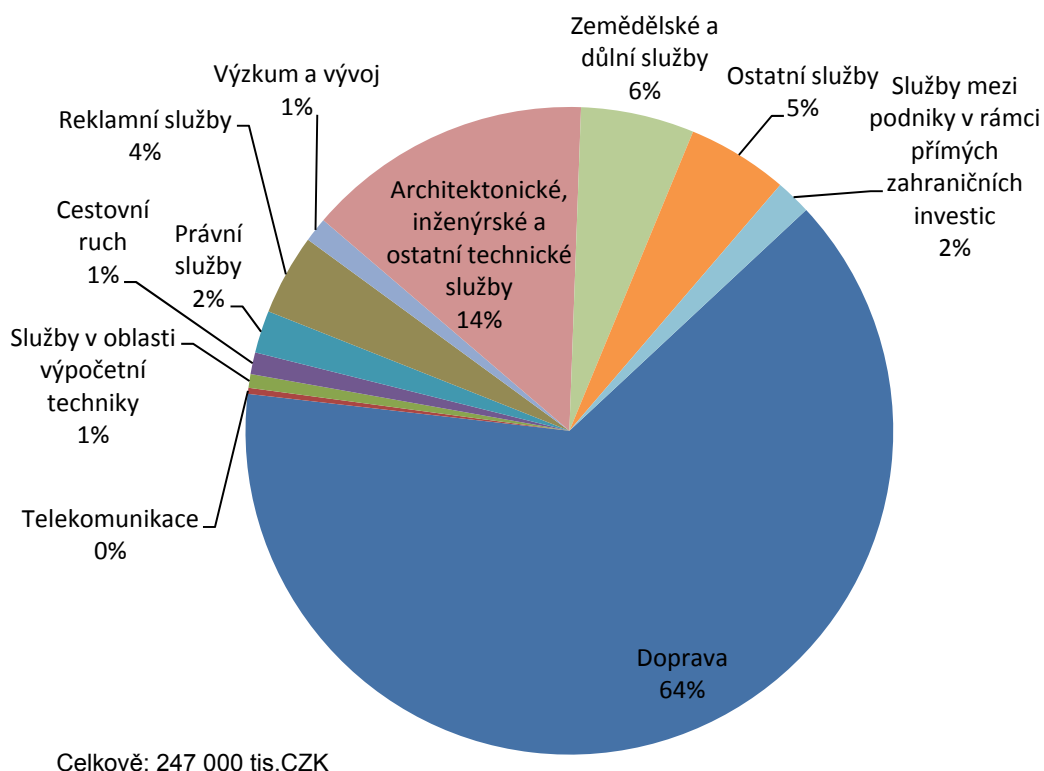
	2009	2010
KR	27.	23.
ČR	29.	29.

Zdroj: IMD, World Competitiveness Report, 2010

V případě obchodu se službami není vzájemná obchodní výměna intenzivní. Z pohledu ČR se jedná spíše o různé ad hoc obchodní aktivity, které nejsou konzistentní v čase. Jejich skladbu ukazuje Graf 8. Stálé místo ve vzájemném obchodě zaujímá oblast dopravy, a to zejména železniční nákladní doprava, letecká osobní i nákladní přeprava a silniční nákladní doprava. Vývozy těchto služeb se meziročně zvyšují v průměru o 50 %, ale jejich absolutní podíl je stále velmi nízký. Dále se od roku 2005 zvyšuje průměrným meziročním tempem 98 % i podíl rekreačních aktivit a cestovního ruchu. V současné době vytvářejí navýšení podílu cestovního ruchu v celkových vývozech českých služeb zejména výdaje korejských sezónních a přechodných zaměstnanců v ČR. Stabilní podíl na českém vývozu služeb do KR mají architektonické, inženýrské a ostatní technické služby. Graf 8 také ukazuje 6% podíl zemědělských a důlních služeb na vývozu v roce 2009, což lze považovat za spíše náhodnou aktivitu. Struktura vývozu služeb v roce 2009 ve srovnání s minulými roky však poukazuje na rozvoj dosud neobchodovaných odvětví a postupný nárůst objemu obchodovaných služeb. Právě k rozvoji obchodu v dosud zřídka obchodovaných odvětvích můžou přispět liberalizační kroky, které přinese v této oblasti Dohoda.

Graf 8: Vývoz služeb ČR do KR (tis. CZK, 2009)

Zdroj: MPO ČR

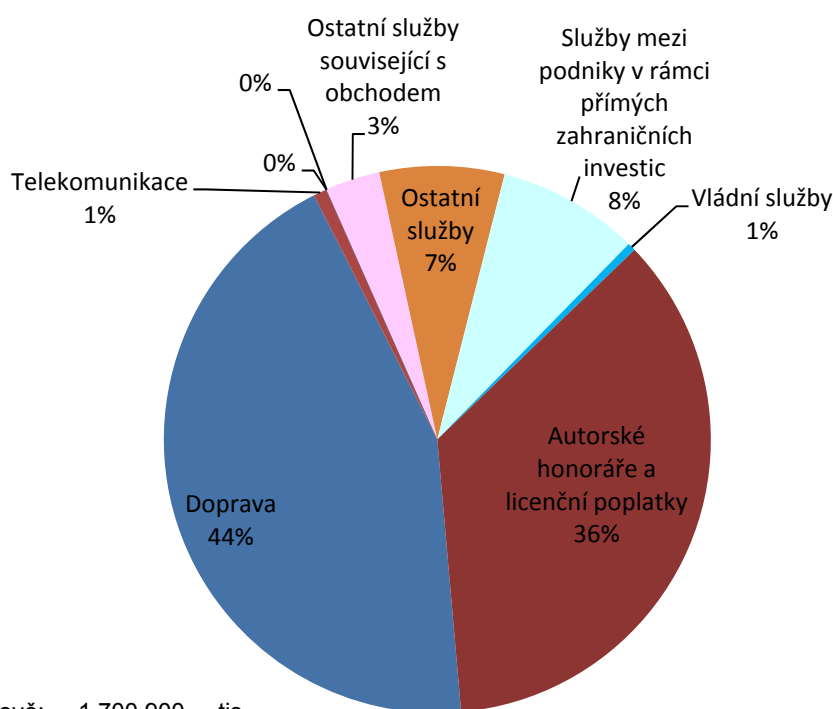
Korejské dovozy služeb do ČR lze popsat jako stabilně probíhající obchodní aktivity. Stejně jako v případě českých vývozů služeb dominuje u korejských dovozů doprava, a to zejména silniční a letecká nákladní doprava a železniční doprava. Tato oblast služeb je již pevně zakotvena ve struktuře korejských dovozů služeb, a proto roste průměrně pomaleji (23% za rok) než v případě vývozů dopravních služeb z ČR do KR. Vzhledem k výrazným investičním aktivitám mají své významné místo mezi korejskými dovozy služeb autorské honoráře a licenční poplatky (36% v roce 2009) spolu se službami mezi podniky v rámci zahraničních investic (8% v roce 2009). Kategorie „Ostatní služby“ je také spojena zejména s aktivitami korejských firem v důsledku přímých zahraničních investic a obsahuje například: služby související s rozvodem a distribucí elektřiny, vody a plynu, překladatelské a tlumočnické služby, služby personálních agentur, služby bezpečnostních a pátracích agentur, údržba a oprava strojů a zařízení. Kategorie „Ostatní služby související s obchodem“ představuje

Květen 2010

provize z transakcí se zbožím a službami (služby komisionářů, komoditních makléřů, obchodních zástupců).

Graf 9: Vývoz služeb KR do ČR (tis. CZK, 2009)

Zdroj: MPO ČR

Formát obchodní výměny mezi KR a ČR má velmi často vnitrooborový charakter, který je v současné době velmi častý mezi zeměmi s obdobnými ekonomickými podmínkami. Dvě země obchodují ve stejném oboru, s téměř identickými produkty. Klasické ekonomické teorie komparativních výhod pro tento jev nemají plně přesvědčivé vysvětlení, protože obchodní směna mezi dvěma zeměmi s téměř identickými výrobními podmínkami by neměla smysl. „Zásada komparativní výhody tvrdí, že každá země se specializuje na výrobu a vývoz těch statků, které může vyrábět s relativně nižšími náklady (kde je relativně efektivnější, než jiné země), naopak každá země bude dovážet ty statky, které vyrábí s relativně vyššími náklady (kde je relativně méně efektivní, než jiné země“ (Samuelson, 1995). Přesto však lze v případě České republiky a KR předpokládat rozdíly v dostupných výrobních technologiích, vybavení a ceně lidské práce. Také při nižší agregaci položek na HS6 se ukazuje, že ČR a KR obchodují sice velmi intenzivně v rámci jedné skupiny, ale se zcela odlišnými produkty určenými pro jiný segment zákazníků.

Pro srovnání specializace obou zemí v produkci strojírenských výrobků ze skupiny 84 byl použit Lafay index specializace v mezinárodním obchodě (Lafay, 1992). Lafay index ve svých měřeních zohledňuje stále vzrůstající roli výše zmíněného vnitrooborového obchodu a bere

Květen 2010

v úvahu nejen vývozy, ale i dovozy daného produktu do země. Současný model přesunu některých kroků výroby do zemí s nižšími náklady vytváří obchodní toky produktů (součásti a polotovary) mezi sledovanými zeměmi. Lafay index tedy umožňuje vzít v potaz vnitrooborový obchod a re-export. Pro účely této studie tedy vyhovuje více než například Balassa index (Balassa, 1965). Pozitivní hodnoty Lafay indexu signalizují existenci komparativní výhody pro danou oblast produktů. Čím vyšší je hodnota, tím je stupeň specializace vyšší. Negativní hodnoty indikují, že země není v dané oblasti specializovaná. Ovšem neznamená to, že by obchod s těmito produkty nebyl výhodný ve smyslu ekonomického přínosu pro danou zemi.

Tabulka 11 popisuje hlavní produkty ze skupiny 84 (Reaktory, kotle, mechanické přístroje a nástroje), ve kterých probíhá obchodní výměna mezi ČR a KR. Zvýrazněné řádky specifikují hlavní vývozy ČR do KR. Celkově má ČR ve skupině 84 výrazně vyšší míru specializace s hodnotou 19 než KR s negativní hodnotou -5. Téměř ve všech obchodovaných kategoriích vykazuje ČR vyšší míru specializace. Pouze podskupina 8483 (hřídele, převody a ozubená kola), která představuje nejsilnější vývozní artikl ČR z hlediska podílu na celkovém vývozu do KR, má v ČR i KR podle Lafay indexu stejnou míru specializace.

Tabulka 11: Míra specializace ČR a KR ve skupině 84 měřená Lafay indexem (2008)

Kategorie produktu	ČR	KR
84 Reaktory, kotle, mechanické přístroje a nástroje	19	-5
8415 Klimatizační přístroje	5	0
8413 Čerpadla na kapaliny s měřícím zařízením	3	-1
8409 Součásti pro pístové motory	3	-1
8460 Obráběcí stroje pro broušení, lapování a leštění	1	0
8443 Stroje pro tisk (včetně kopírek, faxů)	0	0
8481 Kohouty a ventily pro potrubí, kotle, vany	0	-1
8483 Hřídele, převody a ozubená kola	0	0
8458 Soustruhy pro obrábění kovů	0	1
8467 Náradí ruční pneumatické s motorem (ne elektr.)	0	0
8473 Části psacích a počítačích strojů pro aut. zprac. dat	-10	4

Zdroj: *Trade Competitiveness Map, ITC*

Tabulka 12 prezentuje míru specializace podle Lafay indexu pro skupinu 85 (elektronika). Znázorňuje korejské dovozy elektroniky do ČR (zvýrazněno kurzívou) a české vývozy do KR (zvýrazněné řádky). Ve skupině 85 převyšuje KR (hodnota 56) v míře specializace výrazně ČR (hodnota 10). U vybraných skupin vývozu, ve kterých probíhá obchodní výměna nejintenzivněji, měřeno podílem na celkových vývozech nebo dovozech, je míra specializace vyšší než v případě KR. V ostatních případech (8525, 8541, 8542, 8529) vždy výrazně přesahuje míra specializace KR míru specializace v ČR. Jedinou výjimku představuje podskupina 8528, ve které jsou výrazné dovozy do ČR z KR, ale česká míra specializace v tomto oboru je vyšší.

Tabulka 12: Míra specializace ČR a KR ve skupině 85 měřená Lafay indexem (2008)

	CZ	KR
85 Elektronické přístroje pro záznam a reprodukci zvuku a TV obrazu	10	56
8528 Monitory, projektory bez TV; televizní přijímače	11	4
8544 Izolované dráty, kabely a ost. elektr. vodiče	5	1
8512 Elektrické, osvětlovací aj přístroje, stěrače	4	0
8501 Elektrické motory a generátory	3	-1
8527 Přijímací přístroje pro rozhlas. vysílání	2	0
8537 Rozvaděče, ovládací panely a rozvodné stoly	2	-1
8517 Telefonní a ost.přístroje pro vysílání, příjem hlasu a dat	1	-1
8524 Desky, nahraná média	1	0
8532 Elektrické kondenzátory (pevné, otočné, dolad'ovací)	1	0
8536 El. zařízení k ochraně, spínání el.obvodů, <1000V; konekt. pro opt. vlákna	1	0
8531 Elektrické akustické, vizuální a jiné přístroje	1	0
8525 Vysílací přístroje pro rozhlas a televizi; kamery	-1	19
8541 Diody, tranzistory a polovodičová zařízení	-1	-3
8542 Integrované elektronické obvody	-5	27
8529 Části vysílacích a přijímacích přístrojů televizi	-11	11

Zdroj: ITC

Při stanovování prioritních odvětví ve vzájemné obchodní výměně mezi ČR a KR je nutné vzít v potaz i strukturu české ekonomiky a podíl jednotlivých odvětví na celkové produkci. Tabulka 13 popisuje prvních 16 odvětví podle OKEČ z hlediska nevyššího podílu na celkové domácí výrobě⁹. V návaznosti na tuto strukturu lze tedy jako prioritní odvětví stanovit zpracovatelský průmysl, dopravu, výrobu elektrických a optických zařízení, výrobu automobilů, výrobu a opravy strojů, a výrobu pryžových a plastových výrobků. V detailnějším pohledu se jedná zejména o položky, které byly prezentovány v tabulkách 9 a 7. Automobilovému průmyslu bude věnována následující podkapitola.

⁹ Terminologie OKEČ se může částečně odlišovat od agregace v případě CGE modelu, kde byla jednotlivá odvětví stanovena na základě agregace HS skupin.

Tabulka 13: Produkce podle odvětví OKEČ (mil. CZK, 2005 – 2007)

Odvětví	2005		2006		2007	
	CZK mil.	2000 = 100	CZK mil.	2000 = 100	CZK mil.	2000 = 100
Celkem	7 437 007	130,9	8 318 746	144,6	9 234 726	157,6
Zpracovatelský průmysl	3 020 880	143,0	3 452 899	165,4	3 842 788	182,9
Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	833 694	133,1	899 300	139,3	1 079 179	162,4
Ostatní	787 019	115,4	839 916	119,4	892 388	121,7
Stavebnictví	625 544	120,0	726 686	135,8	807 635	145,1
Obchod, opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	662 231	135,6	741 423	150,9	805 340	166,8
Doprava, skladování a spoje	632 919	129,6	707 512	142,2	791 204	155,3
Výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení	472 107	197,9	589 554	249,4	724 941	318,2
Výroba dopravních prostředků a zařízení	493 402	171,1	584 283	209,5	666 467	242,5
Výroba základních kovů, hutních a kovárenských výrobků	468 266	128,6	513 448	140,3	561 726	145,2
Výroba a opravy strojů a zařízení j. n.	254 992	151,0	327 902	196,2	382 552	227,9
Výroba potravinářských výrobků a nápojů, tabákových výrobků	323 939	107,9	326 524	110,0	345 012	111,6
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	283 554	113,9	327 116	116,9	336 739	117,0
Finanční zprostředkování	211 428	131,6	229 649	141,5	259 045	154,6
Výroba pryžových a plastových výrobků	183 032	206,5	221 196	253,0	245 073	280,0
Zemědělství, myslivost, lesnictví	183 068	113,4	184 001	108,9	196 245	106,1

Zdroj: Český statistický úřad

3.2. Automobilový průmysl

Cílem této podkapitoly je představit hlavní charakteristiky obchodu KR a ČR v automobilovém průmyslu z pohledu situace na trhu a konkurenceschopnosti. Analyzuje poptávku po kategoriích automobilů na českém trhu a následné souvislosti s korejskou produkcí automobilů a jejich dovozem do ČR.

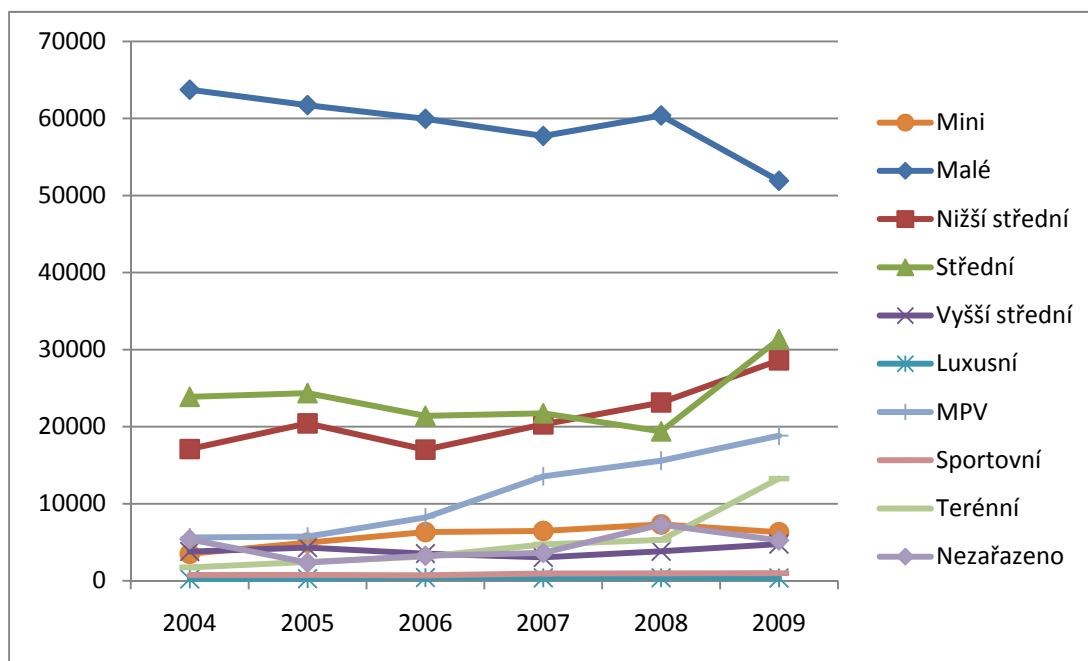

Květen 2010

V roce 2009 se KR umístila na 5. místě žebříčku vývozců s 5,8 %¹⁰ na celosvětové produkci aut. ČR se z roku 2008 na rok 2009 posunula z 18. příčky na 13. s 1,6% podílem na celosvětové produkci. Státy EU zaujímají na trhu s produkcí automobilů podíl 25 %. Z těchto základních čísel lze již vysledovat důležitost KR jako světového výrobce automobilů.

Analýza poptávky po osobních vozech v ČR podle jejich tříd ukázala, že dlouhodobě převažuje zájem o automobily ve třídě malé, nižší střední a střední třídy, což lze vidět na Graf 10. Poptávka v ČR ve velké míře kopíruje obecný trend na celém trhu EU. Ekonomická krize významně ovlivnila pouze poptávku po automobilech ve třídě malé. V případě třídy nižší střední, střední, vyšší střední, MPV a terénní počty registrací nových automobilů v roce 2008 – 2009 vzrostly. Počet nově registrovaných automobilů v kategorii nižší střední vzrostl meziročně o 24 % a kategorie střední dokonce o 62 %.

Graf 10: Poptávka po osobních automobilech podle typu třídy vozu – počet registrací nových osobních automobilů (2004 – 2009)

Zdroj: Svaz dovozců automobilů

Dále Graf 11 popisuje stále vzrůstající podíl členů Svazu dovozců automobilů (SDA¹¹) na celkovém počtu registrací nových osobních automobilů v průměru meziročně o 10 %.

¹⁰ www.oica.net, 2009

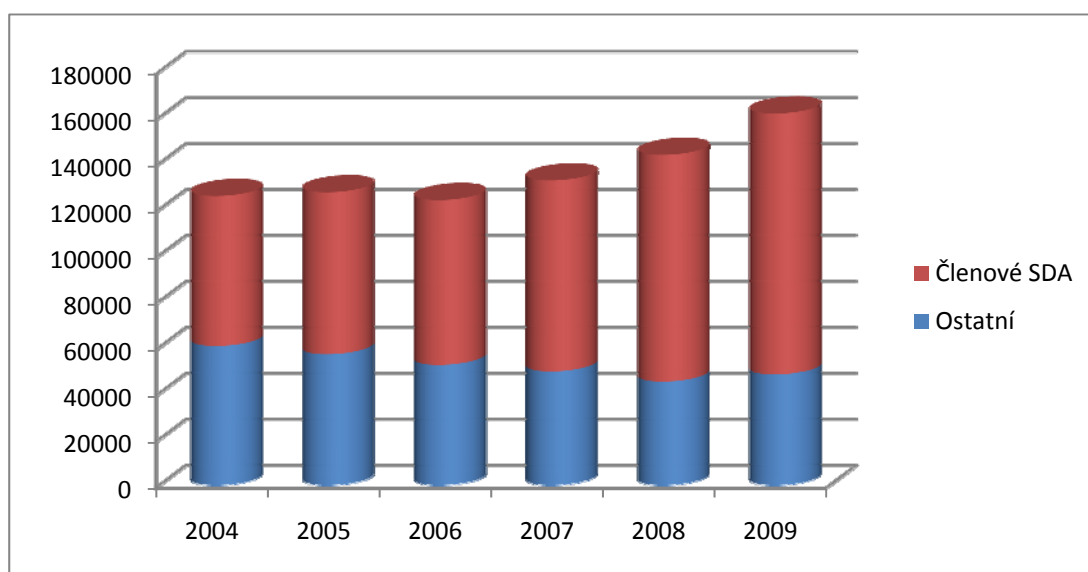
¹¹ Alfa Romeo, Audi, BMW, Citroën, Dacia, Dodge, Fiat, Ford, Honda, Hyundai, Chevrolet, Chrysler, Infiniti, Iveco, Jaguar, Jeep, Kia, KTM, Lada, Lancia, Land Rover, Lexus, Martin Motors, Mazda, Mercedes-Benz, Mini, Mitsubishi, Nissan, Opel, Peugeot, Porsche, Renault, Renault Trucks, Seat, Smart, Subaru, Suzuki, Toyota, Volkswagen, Volvo

Květen 2010

Produkcí nečlenů¹² zastupuje zejména česká značka Škoda, a.s. se svými osobními automobily. Jejich podíl na počtu nových registrací od roku 2004 klesá ročně přibližně o 4 %.

Graf 11: Počet registrací nových osobních automobilů podle typu výrobce (2004 – 2009)

Zdroj: Svaz dovozců automobilů

V případě kategorií mini a nižší střední třídy jsou na českém trhu nabízeny pouze automobily od dovozců. Podíl nečlenů SDA na celkových registracích nových aut ve třídě malé od roku 2004 v průměru ročně klesá o 13 %. Zároveň ale také od roku 2004 klesá poptávka po této třídě automobilů v průměru o 3 % ročně. Podíl nečlenů SDA tedy klesá rychleji vzhledem k tomu, že vzrůstá podíl členů SDA. Situace je odlišná v případě poptávky po autech z třídy střední, kde v počtu registrovaných automobilů jasně dominují nečlenové SDA, v tomto případě zejména automobily Škoda, které měly v roce 2009 43% podíl na trhu. Od roku 2004 dosahoval průměrný roční růst podílu na trhu dovozců automobilů 4 %. V případě nečlenů rostl tržní podíl průměrným ročním tempem 5 %.

Konkrétnější pozici korejských výrobců automobilů představuje tabulka 9, ve které je znázorněna pozice na trhu u značky korejských automobilů ve srovnání s pozicí skupiny Volkswagen, která vlastní hlavní českou značku Škoda a představuje důležitého hráče na českém trhu. Zejména v případě vozů třídy mini a nižší střední mají korejscí výrobci velmi silnou pozici na trhu. Ve třídě mini se automobily Hyundai nacházejí na 3. příčce a vozy Kia na 5. pozici. Celkově se na trhu v této kategorii podílí v rozsahu 24 %. V tomto segmentu lze tedy hovořit o vedoucím postavení na trhu. Prvenství ve třídě malých aut si drží Škoda Fabia s 33% podílem na trhu v této kategorii. Korejské vozy se pohybují od 10. pozice výše. Z pohledu korejských dovozců do ČR a korejské produkce v ČR lze za nejvýraznější segment

¹² Škoda, Cadillac, Ferrari, Hummer, Kaipan, Maserati, Rover, Saab, Santana, Ssangyong

Květen 2010

považovat automobily v kategorii nižší střední třídy, kde se jedničkou na trhu v roce 2009 stal vůz Kia CEE'D a na třetím místě vůz Hyundai i30. Společně mají v této kategorii korejské vozy 28,6 % podíl na trhu, což již vytváří velmi intenzivní konkurenci například pro vůz Volkswagen Golf, který byl v roce 2009 v této kategorii na 5. pozici. V poslední analyzované kategorii aut střední třídy zcela jasně vede Škoda Octavia se 70% podílem na trhu. Vliv korejských automobilů je v této kategorii marginální.

Tabulka 14: Registrace nových osobních aut v ČR podle obchodních tříd a výrobců (2009)

Období	2009			
Typ	Ks	Podíl	Pořadí	Třída
Hyundai ATOS	10	0,16 %	14.	Mini
Hyundai i 10	907	14,39 %	3.	
Kia PICANTO	640	10,15 %	5.	
Hyundai GETZ	295	0,57 %	23.	Malé
Hyundai i 20	1 568	3,02 %	10.	
Kia RIO	876	1,69 %	16.	
Kia SOUL	543	1,05 %	19.	
Seat CORDOBA	270	0,52 %	24.	
Seat IBIZA	979	1,89 %	13.	
Škoda FABIA	17 175	33,08 %	1.	
Volkswagen FOX	3	0,01 %	33. - 34.	
Volkswagen POLO	2 391	4,61 %	5.	Nižší střední
Audi A3	397	1,39 %	17.	
Hyundai ACCENT	784	2,74 %	12.	
Hyundai i 30	3 274	11,44 %	3.	
Kia CEE'D	4 110	14,37 %	1.	
Kia CERATO	3	0,01 %	39.	
Seat LEON	404	1,41 %	16.	
Volkswagen GOLF	3 112	10,88 %	4.	
Audi A4	580	1,85 %	5.	Střední
Audi A5	52	0,17 %	22.	
Hyundai SONATA	77	0,25 %	18.	
Kia MAGENTIS	48	0,15 %	24.	
Seat EXEO	87	0,28 %	16.	
Seat TOLEDO	5	0,02 %	34.	
Škoda OCTAVIA	21 923	69,93 %	1.	
Volkswagen JETTA	90	0,29 %	15.	
Volkswagen PASSAT	2 256	7,20 %	2.	

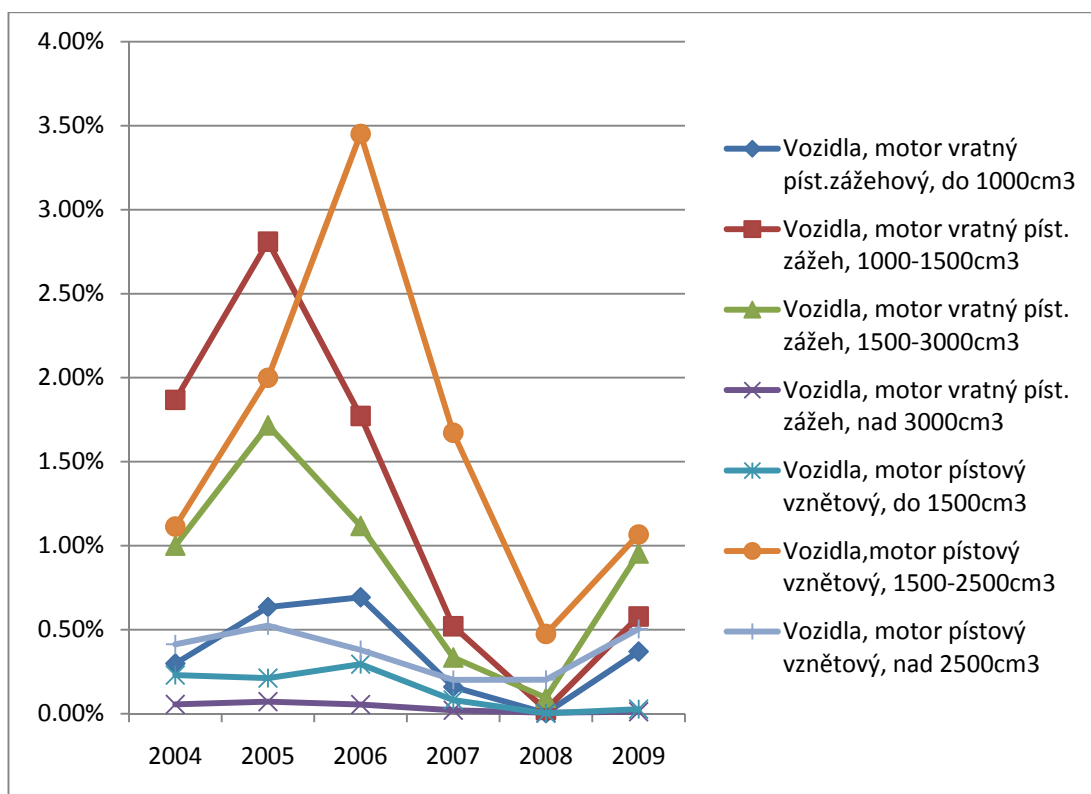
Zdroj: Sdružení automobilového průmyslu

Květen 2010

Graf 12 reflektuje dovozy korejských osobních automobilů do ČR. Je zcela evidentní, že podíl na celkových dovozech automobilů (skupina 8703) do ČR téměř ve všech kategoriích automobilů klesá. Významný pokles lze zaznamenat zejména u kategorií aut malé (motor 1000 – 1500 cm³), nižší střední (1500 – 2500 cm³) a střední (1000 – 3500 cm³) třídy. V roce 2008 se dovoz opět ve všech položkách zvýšil, což lze přičítat postavení továrny Hyundai v Nošovicích a mírnému ekonomickému oživení.

Graf 12: Korejské dovozy automobilů do ČR (podíl na celkových dovozech ČR ve skupině 8703, 2004 – 2008)

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Významný podíl korejských vozů na evropském trhu je vyroben v ČR a na Slovensku. V Tabulka 15 lze rozlišit výrobu, tuzemský prodej a export jednotlivých výrobců v letech 2007 – 2009. Právě díky nové továrně Hyundai rostla výroba a export aut z ČR i během ekonomické krize a celosvětového poklesu produkce automobilů. Pouze 2,8 % celkové produkce Hyundai je určeno pro český trh a ostatní produkce je vyvážena na evropský trh. Česká produkce korejských automobilů v roce 2009 představovala 43 % všech korejských aut vyrobených v rámci evropského trhu. S úspěchem korejských značek na českém trhu lze do budoucna očekávat i zvýšení tuzemských prodejů těchto značek. Opačná situace je u koncernu TPCA, jehož podíl tuzemských prodejů z produkce v ČR se postupně snižuje ročně o přibližně 18 % a stále větší část produkce je určena pro export.

Květen 2010

Tabulka 15: Výroba, tuzemský prodej a export osobních a malých užitkových aut podle výrobce (2007 – 2009)

	2007			2008			2009		
	Výroba	Tuzem. prodej*	Export	Výroba	Tuzem. prodej*	Export	Výroba	Tuzem. prodej*	Export
Osobní auta + malá užitková auta									
Škoda (Škoda Auto a.s.)	622 811	66 806	563 226	603 981	58 001	616 529	519 910	56 504	627 722
Toyota, Peugeot, Citroën (TPCA Czech, s.r.o.)**	308 478	1 562	306 916	324 289	1 105	323 184	332 489	858	331 631
Hyundai (Hyundai Motor Manuf. Czech)	0	0	0	12 050	105	11 945	118 000	3 336	114 664
Celkem	931 289	68 368	870 142	940 320	59 211	951 658	970 399	60 698	1 074 017

* Jedná se o výrobcem vykázané domácí prodeje (rozdíl oproti prvním registracím)

** TPCA Czech, export = výroba – první registrace v ČR

Zdroj: Sdružení automobilového průmyslu

Tato statistika však nepřináší zcela přesný obrázek o situaci s dovozy a vývozy na trhu automobilů v ČR. Neuvažuje totiž dovozy korejských automobilů přímo z KR, které v roce 2009 činily cca 1 mld. CZK. Dále také nepočítá s možnými exporty korejských automobilů ze třetích zemí. Na evropském trhu se začíná projevovat investice korejských automobilek v Indii, odkud se dovážejí automobily na evropský trh. Na evropském trhu pochází z dovozů přímo z KR pouze 40 % prodaných automobilů. 36 % automobilů je vyrobeno v jedné z továren v ČR nebo na Slovensku a 24 % pochází z dovozů ze třetích zemí, v tomto případě tedy z Indie (viz Tabulka 16). Je tedy pravděpodobné, že mnohem větší část produkce v ČR je určena právě pro evropský trh. Z pohledu zaměstnanosti a produktu je tato situace pro ČR příznivá, protože se vzrůstající poptávkou po korejských automobilech poroste i produkce v české továrně.

Tabulka 16: Původ korejských automobilů na trhu EU (2009)

Dovoz korejských aut do EU z KR	302 124
Výroba korejských aut v EU	268 043
Dovozy korejských aut do EU ze třetích zemí	176 238

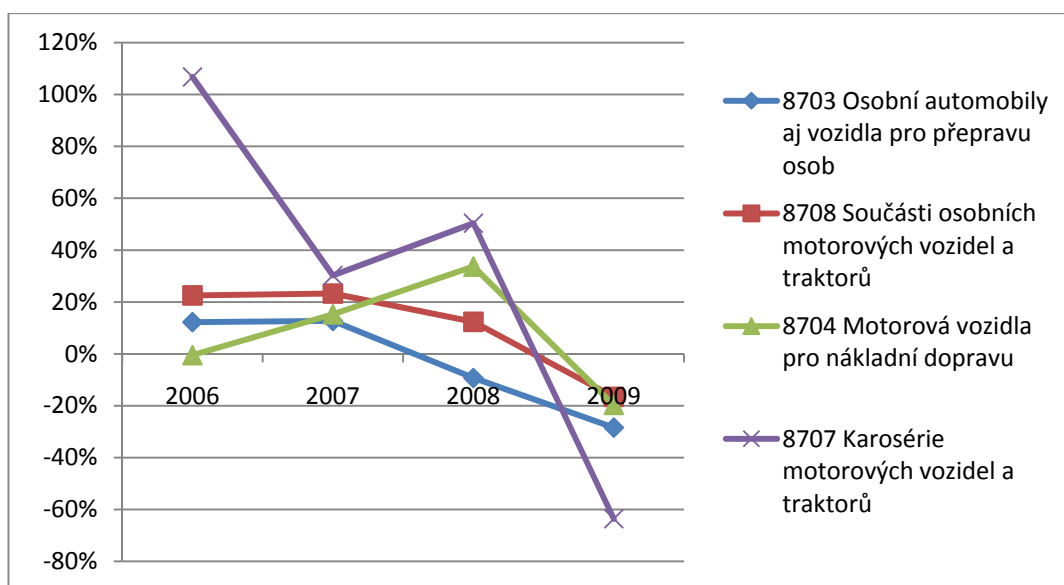
Zdroj: prezentace EU-KR FTA, Ignacio Garcia Bercero, DG Trade

Květen 2010

Závěrem tedy lze konstatovat, že korejské výrobce automobilů postupně mění svou strategii výroby a distribuce na světové trhy. Více se soustředí na výrobu ve třetích zemích, které jsou blízko cílovým trhům, a samotný vývoz z KR se snižuje. Graf 13 dále ilustruje změnu trendu v korejských vývozech v rámci skupiny 87. Postupně klesá podíl všech položek vývozu.

Graf 13: Trend v korejských vývozech v podskupinách 8703, 8707 a 8708 (% , 2005 – 2008)

Zdroj: statistiky WTO/UNCTAD, vlastní výpočty

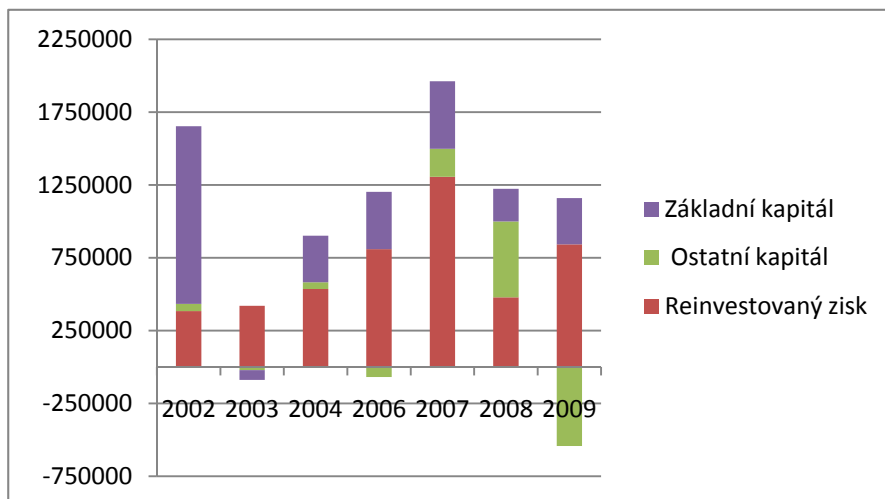
3.3. Přímé zahraniční investice v kontextu Dohody

ČR patří spolu s Polskem a Maďarskem mezi významné příjemce přímých zahraničních investic v regionu střední a východní Evropy už od poloviny devadesátých let 20. století. Přestože v období 2003 - 2008 investoři objevili i nové země jako Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko nebo pobaltské státy, ČR si udržela podíl 10 % na veškerých PZI do regionu střední a východní Evropy (PricewaterhouseCoopers, 2010). Podle dat České národní banky přišly do ČR v letech 2002-2009 investice v celkové výši 6424,67 miliard CZK. Nicméně lze konstatovat, že roční příliv přímých zahraničních investic nebyl rovnoměrný a demonstruje meziroční volatilitu. Nejvíce investic bylo realizováno v letech 2002 a 2007, naopak jako nejslabší léta lze označit rok 2003 a rok 2009.

Květen 2010

Graf 14: Celkové PZI do ČR v letech 2002-2009 (mil Kč)

Zdroj: ČNB (2010), vlastní graf

Po poklesu PZI po roce 2002 došlo v ČR mezi lety 2003-2007 k nárůstu absolutní hodnoty investic o více než 400 %. Z celkové hodnoty 332 296 milionů CZK v roce 2003 hodnota investic stoupla na celkovou hodnotu téměř 2 000 mld. Kč v roce 2007. Dalším zlomovým momentem je výrazný pokles v roce 2008 (téměř na hodnotu roku 2006), tedy ještě před vypuknutím světové finanční a ekonomické krize. Tento fakt potvrzuje i tvrzení PWC, že k určitému poklesu přímých zahraničních investic do regionu střední a východní Evropy by došlo i v případě, že by nenastala celosvětová krize (PricewaterhouseCoopers, 2010). Autoři tento pokles vysvětlují třemi hlavními faktory:

1. Razantní nárůst ceny práce v regionu Střední a Východní Evropy
2. Zvýšení úvěrového rizika
3. Snížení HDP na obyvatele v důsledku rychle rostoucích cen

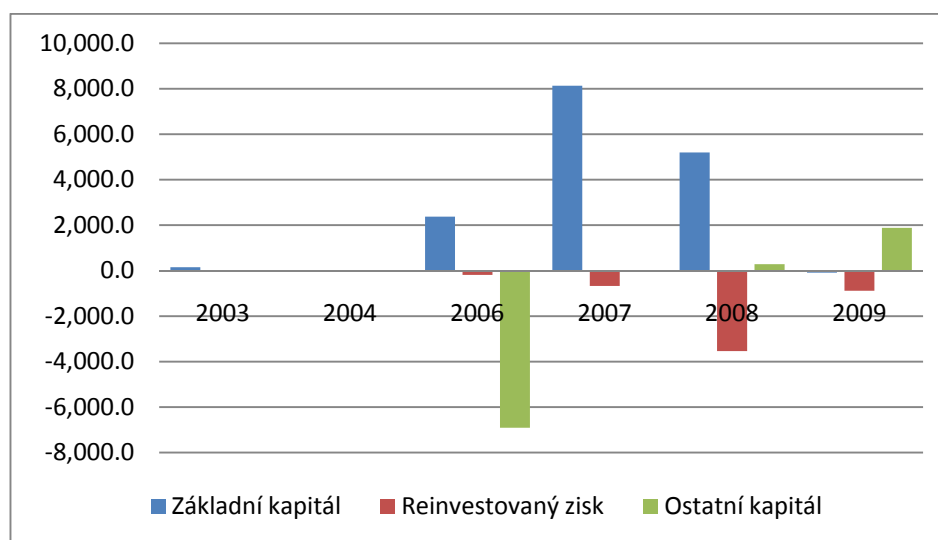
Tyto tři faktory patří mezi jedny z hlavních indikátorů, podle kterých investoři vybírají region pro svou investici. Současná pozice ČR se výrazně liší od situace na konci 90. let, kdy do země investoři začali přicházet. Autoři studie poukazují na fakt, že přestože si ČR v rámci střední a východní Evropy v roce 2009 stojí stále relativně dobře, investoři hledají nové příležitosti například dále ve východní Evropě nebo v jihovýchodní a jižní Asii (PricewaterhouseCoopers, 2010). V roce 2009 poklesly PZI do ČR o cca 20%. ČR si nicméně udržela podíl 10% na celkové hodnotě investic do regionu. Polsko a Rusko ve srovnání s ČR, v roce 2009 zaznamenaly ztlačně výraznější pokles. V případě Polska tento pokles činil téměř 60%, v případě Ruské federace asi 45%. Jedinou zemí s pozitivními hodnotami je Slovensko s nárůstem 45%. ČR spolu s Polskem a Ruskem se umístily jako jediní zástupci střední a východní Evropy v první třicítce nejatraktivnějších zemí světa z hlediska přílivu přímých zahraničních investic (UNCTAD, 2009).

Květen 2010

Na základě Graf 15 se první významná korejská FDI realizovala v ČR v roce 2005 ve výši 100 mil. USD (CzechInvest, 2010). Tato investice byla přípravou na zcela zásadní investici společnosti Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o. v letech 2006 a 2007. Je nutné podotknout, že statistiky CzechInvestu zobrazují pouze projekty realizované touto agenturou. Detailnější statistiky České národní banky připisují rozhodující investice roku 2007 a poskytují i strukturu korejských PZI. ČNB eviduje v roce 2006 korejské PZI v ČR jako negativní ostatní kapitál. V roce 2008 ČNB eviduje negativní hodnotu reinvestovaného zisku, zatímco CzechInvest nerealizoval žádné další projekty přicházející z KR. Komplexní data uvádí Graf 15.

Graf 15: Korejské PZI v ČR dle jednotlivých složek (mil. CZK)

Zdroj: ČNB (2010)

Přestože data ČNB a CzechInvestu evidují korejské investice v různých letech odlišně, v případě KR data ČNB v podstatě kopírují vývoj dle CzechInvestu. Tento fakt potvrzuje skutečnost, že téměř všechny korejské investice v ČR jsou spojené s politikou investičních pobídek v ČR. Přestože v letech 2002-2009 tvoří korejské investice do ČR pouze 1 % (Česká národní banka) z celkového objemu PZI, podle dat CzechInvestu KR zaujímá páté místo. Stejně jako KR také Japonsko dle ČNB vytváří 2 % z celkového objemu PZI v ČR v letech 2002-2009 a využívá investičních pobídek k vstupu na český trh.

Tabulka 17: Nejvýznamnější investoři do ČR dle CzechInvest v letech 1993-2009

Pořadí	Investor	Počet projektů	Výše investice (mil.CZK)	Výše investice (mil. USD)	Pracovní místa
1	Německo	233,50	166 473	6 135	43 672
2	Japonsko	94,50	97 200	3 159	24 402
3	USA	142,00	51 916	2 020	27 031
4	Belgie, Lucembursko, Nizozemí	74,00	46 041	1 815	12 456
5	KR	16,00	45 816	1 868	8 202
6	Rakousko, Švýcarsko	63,50	31 403	1 261	6 445
7	Francie	33,50	29 481	1 023	7 873
8	Irsko, Velká Británie	78,50	23 234	839	13 793
9	Itálie, Kypr, Španělsko	52,00	22 450	900	5 717
10	Kanada, Mexiko	8,50	14 129	410	3 964
11	Dánsko, Finsko, Švédsko, Norsko	28,50	12 141	479	4 753
12	Tchaj-wan	23,00	11 332	465	17 762
13	Ostatní	7,00	6 432	311	990
14	Polsko, Slovensko, Rusko	8,00	3 280	182	585
15	Čína, Indie	9,00	2 830	128	2 540
CELKEM		871,50	564 158	20 996	206 338

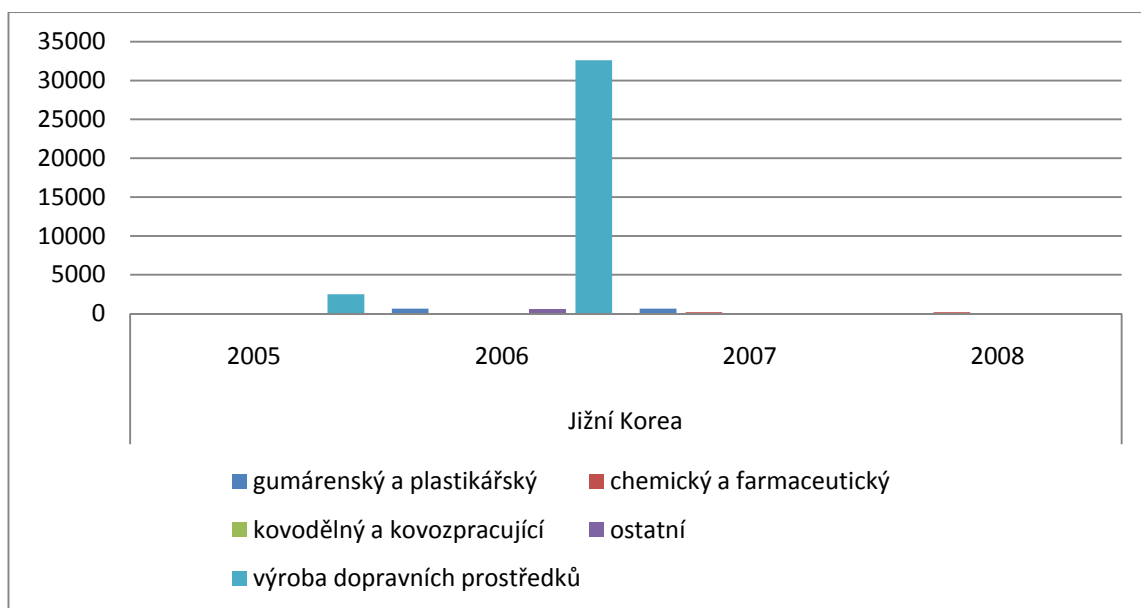
Zdroj: CzechInvest

Korejské investice v ČR jsou orientovány primárně na zpracovatelský průmysl. Zcela převládajícím oborem je automobilový průmysl, který na sebe váže další sub-odvětví jako gumárenský průmysl a chemický průmysl. Vzhledem k významnému rozsahu¹³ investice do automobilového sektoru nelze v budoucnu počítat s dalšími novými korejskými investicemi takového druhu do ČR. Nicméně v případě, že společnost Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o. (HMMC) uspěje v segmentu automobilů vyráběných v ČR na evropském trhu, bude možné počítat s PZI ve formě reinvestovaného zisku popř. rozšíření výroby. Je nepravděpodobné, že by auta střední třídy vyráběné v ČR byly nahrazovány dovozem z KR. Vzhledem k náročnosti investice a návaznosti na investiční pobídky by byl případný odchod HMMC z českého trhu velmi neefektivním a neekonomickým rozhodnutím. Otázkou zůstává, jak se HMMC vyrovná s následky úpadku průmyslu v důsledku světové hospodářské krize v porovnání s konkurencí, nicméně toto téma je nad rámec této práce.

¹³ ČR bylo v roce 2007 největším příjemcem PZI v celé Evropě. V roce 2009 se ČR umístila jako sedmá. (Businessinfo)

Graf 16: Korejské PZI v ČR (2005-2008): Odvětvová struktura

Zdroj: ČNB, vlastní výpočty

Přestože celkové PZI do KR obecně vzrostly v roce 2009 o 30%, KR v absolutních číslech zásadním způsobem zaostává za ostatními zeměmi regionu jako Malajsie, Čína nebo Singapur. Největšími investory do země jsou Japonsko a Evropská unie (32,7%). Většina evropských investic plynula v roce 2009 do sektoru služeb mj. i v důsledku toho, že v KR jsou relativně vysoké náklady na pracovní sílu a samotní Korejci průmyslovou výrobu přesouvají do nákladově efektivnějších zemí. Sektor průmyslu je do velké míry ovládnut korejskými polostátními koncerny (tzv. chaeboly), které mají rozhodující podíl na domácím trhu. Další překážky vstupu na korejský trh ve formě PZI spočívají v daňové politice a rigidním pracovním trhu.

Dle Businessinfo (2010) čeští investoři uvažovali o PZI do Korejské republiky naposledy v roce 1989. Od té doby žádný český investor o PZI neuvažoval. Vzájemná výměna probíhá v rámci jiných forem vstupu na zahraniční trh. Navíc i vzhledem ke světovému trendu odklonu od kapitálově náročných forem vstupu na zahraniční trh k formám kapitálově nenáročným (UNCTAD, 2009) se PZI nejeví jako ideální forma vstupu pro české výrobce. S přihlédnutím k výše zmíněnému profilu investic do KR, tedy preference investic do sektoru služeb, a struktury české ekonomiky, je zřejmé, že čeští investoři jsou v rámci investic do Korejské republiky značně limitováni.

V rámci Dohody je otázka investic řešena jen rámcově. Převládají spíše obecné formulace jako například v článku 13.6: "Strany by měly usilovat o ulehčení a podporovat obchod a přímé zahraniční investice ve výrobě zboží a služeb pro ochranu životního prostředí, vč. environmentálních technologií, udržitelné obnovitelné energie, energeticky efektivního zboží

a služeb (eco-labeled produkty) včetně zaměření na existující netarifní překážky”. Článek 1 Dohody dále požaduje aby „[Strany] podporovaly přímé zahraniční investice, bez toho aniž by se snížila nebo omezila kvalita životního prostředí, pracovních a zdravotních standardů a postupně by měla být posílena legislativa spojená s ochranou životního prostředí”. Kromě těchto obecných formulací Dohoda specifikuje, že veškeré investice by měly být v souladu s GATTs 1994 a ochrana investorů mimo pravidla čl. 7.12 (Národní zacházení) ani v případě sporu stát-investor není předmětem Dohody. Investice do oblasti průmyslu nejsou nikde v textu explicitně zmíněny. V případě investic do sektoru služeb, si některé evropské státy vyhrazují výjimky. Seznam výjimek je možné dohledat v příloze 7-A.

Objem vzájemné obchodní výměny mezi Českou republikou a Korejskou republikou dosahoval v roce 2009 30 mld. CZK s negativní obchodní bilancí pro ČR. Dynamika českých vývozu je však rostoucí a rychlejší než v případě KR. Z pohledu dovozu i vývozu představuje KR z hlediska obchodovaného objemu významnějšího partnera pro ČR, než ČR pro KR.

Přibližně 60 % z celkových vývozu ČR do KR se skládá ze třech hlavních odvětví: skupina 84 - reaktory, kotle a ostatní mechanické přístroje (40 %), skupina 85 - elektronika a elektrické komponenty (11,5 %) a skupina 95 - hračky (8 %). Stejně tak KR dováží do ČR 75 % svých dovozů ve třech hlavních odvětvích: skupina 85 – elektronika (40%), skupina 84 - reaktory, kotle a ostatní mechanické přístroje (21,5 %) a skupina 87 – motorová vozidla, traktory a kola (14%). Obchodní výměna ve službách neprobíhá tak intenzivně s podílem 4% na celkové obchodní výměně, avšak rychle roste, a z pohledu uzavření Dohody bude znamenat výrazný potenciál pro české vývozce.

V návaznosti na analýzu byl jako prioritní odvětví stanoven zpracovatelský průmysl, doprava, výroba elektrických a optických zařízení, výroba automobilů, výroba a opravy strojů, a výroba pryžových a plastových výrobků. Všechna tato odvětví budou benefitovat z vyšší liberalizace obchodu, kterou přinese Dohoda.

ČR i KR zauímají důležité postavení v produkci automobilů na evropském i světovém trhu. Na evropském i českém trhu převládá poptávka zejména po automobilech v malé, nižší střední a střední třídě. Zejména ve třídě malé a nižší střední se začíná na evropských trzích dařit i korejským výrobcům a představují zvýšenou konkurenci i na českém trhu. Od roku 2008 v ČR funguje továrna Hyundai Motor Company v Nošovicích. Právě díky výrobě této továrny vzrostla celková česká produkce z roku 2008 na rok 2009 o 3%. Důsledkem zvýšené produkce v souvislosti s touto továrnou vzrostl i dovoz autodílů a dovoz automobilů z KR. V současné době vyrábí továrna v Nošovicích 97% své produkce pro vývoz a spolu s továrnou na Slovensku vyprodukuje 36% automobilů na evropském trhu. Se vzrůstající poptávkou po korejských automobilech bude také růst produkce této továrny, což představuje mnoho dalších ekonomických příležitostí. Dále je nutné zdůraznit měnící se strategii korejských výrobců, kteří upřednostňují výrobu automobilů v zemích, které jsou v blízkosti cílových trhů a celkové vývozy automobilů přímo z KR se tak v čase snižují. Nelze tedy očekávat dramatické změny současného vývoje vlivem FTA, která zvýší současnou konkurenci na automobilovém trhu, ale zároveň přinese mnoho dalších ekonomických příležitostí vzhledem ke korejské produkci automobilů v ČR a odstranění netarifních opatření na korejském trhu.

Dohoda explicitně neupravuje otázku přímých zahraničních investic. Korejské investice v ČR lze charakterizovat jako strategické, nicméně se vážou zejména na investici společnosti Hyundai Motor Manufacturing Czech v letech 2007 – 2008 a několika dalších společností, které úzce souvisí s automobilovým průmyslem. Další investice tohoto druhu a takového rozsahu jsou velice nepravděpodobné. Tyto investice byly realizovány v návaznosti na investiční pobídky české vlády. Obecně korejsší investoři expandují do střední a východní Evropy, nikoliv pouze do České republiky jako takové. Dohoda však bude mít vliv na vytváření pozitivního prostředí a budoucích příležitostí v nových odvětvích.

4. MODEL OBCHODU MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A KOREJSKOU REPUBLIKOU

Tato sekce studuje dopady Dohody z hlediska všeobecné rovnováhy. Cílem sekce je obsáhnout změny v české ekonomice v důsledku přijetí dohody. Pro odhad změn byl použit CGE model obchodních toků ve světové ekonomice. Výsledky modelu jsou odhady změn produkce, vývozu a dovozu a dalších veličin české ekonomiky v přímé návaznosti na Dohodu. Změny v této sekci se projeví navrch k růstu běžného období poté, co Dohoda vstoupí v platnost a ekonomiky se jí přizpůsobí.

4.1. Úvod k CGE modelům

Pro odhad dopadu Dohody mezi Českou republikou a KR byl použit takzvaný CGE (Computable General Equilibrium) model. General Equilibrium Model se česky nazývá model všeobecné rovnováhy a computable odkazuje na fakt, že ho lze vyřešit matematickými metodami.

Model všeobecné rovnováhy, jak už jeho název napovídá, se snaží nalézt všeobecnou rovnováhu v ekonomice, tedy v případě jednoduchého modelu na všech trzích zboží a služeb a výrobních faktorů. K rovnováze dochází, když je dosaženo rovnováhy na všech trzích současně, tedy ceny na každém trhu jsou takové, že nabídka se rovná poptávce.

CGE model se skládá ze soustavy nelineárních rovnic, takzvané matice sociálního účetnictví, a sady elasticit. Soustava rovnic popisuje chování firem a domácností na jednotlivých trzích, matice sociálního účetnictví mapuje toky peněz mezi sektory v ekonomice a elasticity jsou bezrozměrné parametry, které popisují změnu chování v důsledku změny proměnných¹⁴ a odhadují se mimo model.

Vyřešením takto sestaveného modelu se rozumí vyřešení této soustavy nelineárních rovnic. Řešením je vektor rovnovážných cen, při kterých je dosaženo rovnováhy na všech trzích současně. V průběhu řešení dochází ke změně toků v matici sociálního účetnictví, takže CGE model se dá využít k měření dopadů různých opatření, například změn daní nebo cel. Model je vyřešen a je nalezena rovnováha před změnou daně nebo cla, následně jsou do nelineárních rovnic začleněny změny v daních nebo clech a model je vyřešen znovu. Rozdíl mezi řešením před změnou a po změně je efekt uvažovaného opatření.

¹⁴ například cenová elasticita poptávky je změna poptávky v důsledku změny ceny

Květen 2010

Přestože CGE modely patří k nejsostikovanějším metodám ekonomické analýzy, mají také svoje limity. Aby bylo možno reprezentovat celou ekonomiku matematickým modelem, je třeba přijmout řadu zjednodušujících předpokladů. Jsou to například dokonalá konkurence na některých nebo všech trzích, předpoklad vyčišťování trhů práce a zboží, minimalizace nákladů jako cíl firem, maximalizace užítku u domácností, neměnné elasticity a další. S vývojem CGE modelů a pokrokem v počítačovém průmyslu se objevují modely, které tyto předpoklady změkčují a částečně odbourávají.

Silnou stránkou a důvodem, proč se CGE modely hojně používají, je pokrytí komplexity trhů a tržních rozhodnutí jednotlivých aktérů. Trhy jsou propojené a drobná změna například daně z příjmu fyzických osob spustí řetězec změn na všech vzájemně propojených trzích a pozmění toky a rozhodnutí v celé ekonomice. Postihnout komplexitu těchto změn účinně bez využití modelu celé ekonomiky (resp. světa) by bylo značně složité, ne-li nemožné. Další výhodou je, že jakmile je model jednou sestaven, lze na něm snadnými úpravami zkoumat efekty různých opatření.

Příklad

Jednoduchý CGE model dle Shoven J.B. and Whalley, J. (1984) obsahuje dva druhy zboží, dvě domácnosti, dvě výrobní firmy a vládu. Jedna domácnost (A) vlastní veškerý kapitál, druhá domácnost (B) vlastní veškerou práci. První firma vyrábí první typ zboží, na výrobu najímá práci a kapitál od domácností, a má relativně pracovně náročnou výrobu. Druhá firma vyrábí druhý typ zboží, opět najímá práci a kapitál, a má relativně kapitálově náročnou výrobu. Vláda vybírá daně a přerozděluje je zpátky domácnostem. Cena práce je stanovena (normalizována) na jednu jednotku měny a všechny ostatní ceny jsou určeny relativně k ceně práce.

Pro ilustraci komplexity změn můžeme zkoumat, co se změní, když nejdříve vláda nebude vybírat žádné daně a následně zdaní kapitál použitý první firmou ve výrobě prvního zboží, to jest výrobní faktor vlastněný pouze domácností A. Výše daně je 25 %. Jak je vidět na příkladu, domácnost A nebude zdaleka jediná ovlivněna touto změnou.

Jak je patrné z Tabulka 18, změní se všechny toky v ekonomice. Kapitál v důsledku daně zdraží, jeho cena včetně daně je vyšší a bez daně nižší než za situace bez zdanění. Tudíž klesne poptávka po kapitálu první firmou, která musí platit daně. Naopak se kapitál zlevní pro druhou firmu, která daně neplatí, a proto ho nyní použije více. V té souvislosti obě firmy nahradí výpadek respektive přírůstek kapitálu prací a cena práce se změní, konkrétně klesne. V důsledku změny výrobních faktorů se změní poptávka po zboží, bohatá domácnost je na tom hůře a chudá lépe. Domácnost A si nakoupí už jen za 31,2 místo za 34,3, zatímco domácnost B si polepší z 60 na 60,9. Je patrné, že produkce klesla z 94,3 na 92,1. Lze dopočítat, že výroba měřená nepeněžními objemovými jednotkami také poklesla. Vláda vybrala na daních 1,5 které v poměru 3:2 (arbitrárně zvoleno) přerozdělila zpět domácnostem A a B.

Květen 2010

Obchodní model pro zkoumání cel funguje analogicky k tomuto modelu. Roli domácností by hrály státy, roli firem jednotlivá výrobní odvětví ve státech, cla jsou formou daní na spotřebu ze zahraničí. Rozdílné je to, že v modelu obchodu je potřeba přijmout více předpokladů, například mobilitu kapitálu, a model tak rychle nabírá na komplexitě.

Z příkladu je jasně patrné, jak změna daní a tudíž cen zamíchá rovnováhou v ekonomice a chováním domácností a firem. Stejný účinek by na volby podniků a domácností v jednotlivých zemích měla změna cel.

Tabulka 18: CGE model před a po dani - komplexita změn

Vlastnictví faktorů	Kapitál	Práce
Domácnost A	25	0
Domácnost B	0	60

Scénář	Bez daně	S daní
Rovnovážné ceny		
Cena zboží první firmy	1,399	1,435
Cena zboží druhé firmy	1,093	1,041
Kapitál (cena bez daně)	1,373	1,225
Práce	1	1

Poptávka po zboží	Domácnost A	Domácnost B	Domácnost A	Domácnost B
Poprávka po prvním zboží	11,5	13,4	10,0	13,5
Poptávka po druhém zboží	16,7	37,7	16,2	40,0
Výdaje = produkce	34,3	60,0	31,2	60,9

Poptávka po výr. faktorech	Práce	Kapitál	Práce	Kapitál
Firma první	26,4	6,2	26,1	4,9
Firma druhá	33,6	18,8	33,9	20,1
Celková poptávka po faktorech	60,0	25,0	60,0	25,0

Vybrané daně	
Sazba daně	0,25
Vybráno	1,5
Přerozděleno domácnosti B	0,9
Přerozděleno domácnosti A	0,6

Zdroj: vlastní výpočty, Shoven and Whalley (1984)

4.2. Model EU – FTA pro Českou republiku – přehled

Výše bylo názorně ukázáno, že už jednoduchý CGE model je velmi komplexní. Pro výpočet efektů Dohody EU – KR je potřeba model mezinárodního obchodu, který zahrnuje a zjednodušeně zobrazuje celý svět. Jako se v příkladu změnou jedné ceny změnily veškeré toky ve zjednodušené ekonomice se čtyřmi trhy, změní se po zavedení Dohody mezi EU a Korejskou republikou ceny a toky mezi všemi účastníky světového obchodu.

Pro vyčíslení efektu Dohody EU – KR vychází prezentovaná analýza z CGE modelu profesora Francoise, Francois & Copenhagen Economics (2007), dále jen Francois (2007). Postup pro tvorbu modelu pro Českou republiku byl konzultován s jeho autorem, profesorem Francoisem, který doporučil použitý způsob adaptace výsledků. Model zahrnuje specifika české ekonomiky a českého zahraničního obchodu. Pro podrobnosti o metodice viz přílohy v kapitole 8.

4.2.1. Scénáře

Model porovnává tři situace: výchozí stav před přijetím Dohody a dále dva scénáře po přijetí Dohody. (1) základní liberalizace a (2) hlubší liberalizace se liší měrou uvolnění obchodu zbožím a službami a měrou celkových úspor z obchodu v důsledku přijetí Dohody. Dva scénáře byly zvoleny proto, aby mohl být naznačen vývoj v případě růstu liberalizace služeb.

Výchozí stav je název situace před zavedením Dohody. Předpokládá dokončené Uruguayské kolo jednání WTO a rovněž úspěšné dokončení kola jednání v Dohá (Uruguayské kolo jednání již ve skutečnosti dokončeno bylo a spadá mezi platné závazky WTO). Počítá se snížením nákladů na obchod službami a s poklesem nákladů obchodu díky zjednodušenému obchodování. Zahrnuty jsou další dohody volného obchodu KR, například s uskupením ASEAN nebo Japonskem. Tento výchozí stav je shodný s výchozím stavem „baseline“ v modelu Francois (2007).

Základní liberalizace jako scénář reprezentuje nejpravděpodobnější situaci po zavedení Dohody EU – KR. Počítá s úplným vzájemným odstraněním celních bariér obchodu pro produkty zpracovatelského nepotravinářského průmyslu, výrazným snížením celních bariér obchodu pro zemědělské a potravinářské produkty a se snížením bariér obchodu službami ve výši 25 %. Tento scénář je totožný se scénářem „Scenario I“ v modelu Francois (2007).

Hlubší liberalizace slouží pro ukázání směru, jakým se bude vývoj ubírat v případě, že dojde k prohloubení liberalizace oproti předcházejícímu scénáři. To může nastat zejména v odvětví služeb, kde plnění dohodnutých závazků ze smlouvy závisí do velké míry na ochotě stran odstraňovat netarifní překážky. Netarifní překážky pro obchod službami jsou často reprezentovány různými nenápadnými pravidly či mohou dokonce záviset čistě na ochotě úřadů spolupracovat se zahraničními subjekty. Proto se míra jejich restriktivnosti těžko měří a vstřícnost obou stran určuje, o kolik se ve skutečnosti bariéry obchodu službami sníží. Tento scénář se vyznačuje dalším snížením cel pro potravinářské a zemědělské výrobky a

Květen 2010

větším poklesem překážek obchodu službami a též zahrnuje celkové snížení nákladů obchodu ve výši 0,1 %.

Limitem scénářů je absence zohlednění netarifních překážek obchodu pro zboží. Netarifní překážky obchodu jsou kvalitativního charakteru, jedná se například o technické certifikace, standardy kvality a další. Jako takové je nelze do CGE modelu, který používá výhradně kvantitativní informace, zahrnout¹⁵. Jejich efekt ovlivňuje cenu zboží nepřímo, například skrze náklady na získání potřebných certifikací či cenu času vynaloženého pro získání potřebných povolení. Pro jejich užití v CGE modelu je nutné odhadnout jejich celní obdobu, tedy uvalením jak vysokého cla by vznikla bariéra obchodu srovnatelná s existující netarifní překážkou. Kvůli náročnosti odhadu je velmi těžké tyto překážky přesně určit. Jejich absence v modelu výsledky nezhodnocuje a jsou popsány ve zvláštní sekci této studie.

Pro další podrobnosti o scénářích viz přílohy v kapitole 8.

4.2.2. Data a agregace

Data byla získána z běžně dostupných zdrojů. Data obchodu zbožím a službami pochází z databáze UN Comtrade, respektive UN Services Trade. Data týkající se toků v ekonomice a ekonomických ukazatelů byla získána v databázích statistického portálu Evropské komise Eurostat, Českého statistického úřadu, Evropské centrální banky a OECD. Pro získání reálných změn byla data očištěna od inflace.

Zejména data o obchodu službami jsou problematicky měřitelná, protože služby neprochází žádnou souhrnnou evidencí jako zboží a jejich pohyb se problematicky monitoruje. Zboží, které prochází celním stykem, je snazší sledovat a evidence a úplnost obchodních dat je lepší než u služeb. Právě z důvodu dostupnosti a úplnosti dat na potřebné úrovni podrobnosti byl jako základní rok zvolen rok 2006. Data za roky 2005 a 2007 posloužily k vyhlazení meziročních výkyvů obchodu.

Pro potřeby modelu byla obchodní a odvětvová data agregována do odvětvového členění, které vychází ze členění modelu ve Francois (2007). Obsahuje 36 odvětví rozdělených do čtyř skupin: zemědělství a potravinářský průmysl, ostatní primární sektor, zpracovatelský průmysl a služby. Volba agregace v modelu je volbou mezi podrobností na jedné straně a potřebným zjednodušením na straně druhé. V případě přílišné podrobnosti nemusí být dostupná přesná data a model kvůli svému rozměru bude časově náročné respektive nemožné vyřešit. Na druhou stranu musí být model dostatečně podrobný, aby bylo možno odlišit efekty na jednotlivá odvětví v ekonomice. Více podrobností k datům a agregaci viz přílohy v kapitole 8.

¹⁵ Jejich detailnější přehled je dispozici v kapitole 5.

4.2.3. Model – přehled výsledků

V následující sekci budou představeny výsledky modelování dopadů Dohody na Českou republiku. V hlavním textu budou prezentována nejdůležitější zjištění, a to s důrazem na scénář základní liberalizace. Úplné tabulky výsledků lze nalézt v přílohách v kapitole 8.

Dopad dohody na hlavní ekonomické ukazatele bude zanedbatelný. Jak ukazuje tabulka 19, změna žádného z hlavních sledovaných ukazatelů se ani nepřiblíží jedné desetiné procenta. Důvodů pro tyto výsledky je několik. Prvním jsou specifika české obchodní výměny s Korejskou republikou. Ve srovnání s objemem obchodu České republiky se svými ostatními obchodními partnery, zejména ostatními státy Evropské unie nebo Čínou, výměna s KR nedosahuje takového objemu, aby dohoda o volném obchodu výrazněji ovlivnila českou ekonomiku. Dalším důležitým faktorem je, že z hlediska států Evropské unie patří ČR v obchodě s KR navzdory silnému růstu k méně aktivním. To lze chápat tak, že ostatní státy Evropské unie jsou do obchodu s KR zapojené více než ČR, a proto na ně bude mít dohoda větší dopad než na Českou republiku. Hodnota českého vývozu do Korejské republiky je vůči celkovému vývozu České republiky tak nízká, že i přes jeho očekávaný výrazný nárůst (viz dále) v důsledku Dohody se toto na celkové hodnotě vývozu z České republiky výrazněji neprojeví. Výrazné změny nelze očekávat ani ve mzdách kvalifikované a nekvalifikované pracovní síly. Výrazné změny nenastanou ani v zaměstnanosti, viz níže.

Tabulka 19: Změna hlavních makroekonomických ukazatelů (%)

	základní liberalizace	hlubší liberalizace
HDP	0,0%	0,0%
Produkce	0,0%	0,0%
Hodnota vývozu	0,0%	0,0%
Mzdy nekvalifikované pracovní síly	0,0%	0,0%
Mzdy kvalifikované pracovní síly	0,0%	0,0%

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2005)

Odhady celkové změny obchodu s KR v důsledku dohody se nacházejí v Tabulce 20. Vzhledem ke vzájemnému odstraňování překážek obchodu v Dohodě je očekáván růst vývozu i dovozu. Očekávaný růst vývozu ve scénáři základní liberalizace dosáhne 25,9 %, v případě prohloubení liberalizace se bude nadále zvyšovat. Totéž platí i o dovozu z KR, kde dojde k relativně menšímu zvýšení oproti vývozu.

Květen 2010

Tabulka 20: Změna obchodní bilance s Korejskou republikou (%)

	základní liberalizace	hlubší liberalizace
Vývoz	25,9%	27,1%
Dovoz	15,1%	18,5%
Schodek obchodní bilance s Koreou	13,2%	17,4%

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

Dovoz z KR výrazně převyšuje vývoz z České republiky, což způsobuje dlouhodobě schodky obchodní bilance s Korejskou republikou. Schodek obchodní bilance naroste i po přijetí Dohody, a to i navzdory rychlejšímu růstu vývozu. Stane se tak proto, že dovoz z KR v absolutní hodnotě převyšuje svým objemem vývoz asi 4,5 krát, tudíž i relativně menší nárůst dovozu bude v absolutní hodnotě vyšší než nárůst vývozu, viz tabulka 21.

Tabulka 21: Změna obchodní bilance s Korejskou republikou (mld. Kč, ceny roku 2009)

	základní liberalizace	hlubší liberalizace
Vývoz do KR	1.0	1.0
Dovoz z KR	3.0	3.6
Změna obchodní bilance s Koreou	-2.0	-2.6

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

4.2.4. Produkce

Efekt dohody na produkci dle odvětví je velmi nízký. Efekty pro jednotlivé sektory se pohybují pod hranicí 0,3 %, což je z hlediska jejich významu pro ekonomiku nepříliš velká změna. U základní liberalizace lze největší změnu pozorovat v odvětvích motorová vozidla¹⁶ a výroba elektrických zařízení. Mírný pokles produkce v těchto sektorech bude způsoben celkovým nárůstem dovozů z KR do Evropské unie. Nejedná se tedy jen o přímý efekt zvýšení dovozů do České republiky, ale zejména o nepřímý efekt prostřednictvím ostatních zemí Evropské unie, kde bude mít po přijetí Dohody zboží dovezené z KR v důsledku snížení cel relativně lepší konkurenční pozici než zboží dovezené z České republiky. Drobný pokles lze očekávat také v textilním průmyslu a výrobě a zpracování železa a oceli.

Zde je důležité připomenout, jak rozumět změnám produkce, HDP a obchodu, které model přináší. Model zobrazuje pouze změny v souvislosti se zavedením Dohody, za předpokladu, že vše ostatní zůstane nezměněno. Tedy rozdíl mezi stavem před Dohodou a po dohodě.

¹⁶ Kategorie motorová vozidla obsahuje HS skupiny 85, 86, 87, 88 a 89, viz. kapitola 10

V průběhu času ale bude i ekonomika sama o sobě vykazovat růst, a změna v důsledku Dohody se spojí s tímto růstem.

Příklad

Automobilový průmysl v roce 2008 vzrostl meziročně o 3 %. Za předpokladu, že se Dohoda plně projeví pět let po vstupu v platnost a že sektor motorová vozidla poroste v příštích pěti letech po vstupu v platnost meziročně o 3 %, naroste sektor motorová vozidla v průběhu těchto pěti let o 15,9 % a v důsledku platnosti dohody v tomto období poklesne o 0,3 %, takže předpokládaný výsledný růst v pětiletém období by pak mohl být 15,6 %. Obdobně se projeví i změny v dalších sektorech nebo obchodní výměně. Z příkladu tedy vyplývá, že změna v důsledku Dohody nemá velký vliv.

Ke zvýšení produkce dojde v odvětví ostatní strojírenství, které, jak bude patrné dále, je hlavním tahounem českého exportu do KR. Nárůst produkce v tomto odvětví je spojen právě s prvenstvím v podílu na exportu a nárůstu exportu do Korejské republiky. Nárůst bude zaznamenán také u telekomunikací. Pravděpodobně se jedná hlavně o používání mobilních služeb, což by vysvětlovalo skokový nárůst relativně malého odvětví služeb.

Na produkci v primárním sektoru a potravinářském průmyslu nebude mít Dohoda znatelný dopad zejména proto, že objemy obchodu s KR jsou příliš malé na to, aby jejich změny ovlivnily produkci v ekonomice České republiky. Jak bude vidět dále, z hlediska zahraničního obchodu patří zejména ostatní potravinářský průmysl k odvětvím, která by mohla v budoucnosti zvýšit svůj význam v obchodu mezi ČR a KR.

Nabízí se otázka, proč ve scénáři hlubší liberalizace dochází ke změnám v produkci i ve zpracovatelském průmyslu a zemědělství, přestože scénáře se v zásadě liší pouze v liberalizaci služeb. Větší liberalizace v sektoru služeb přinese vyšší konkurenci ve službách, tudíž i nižší ceny. Nižší ceny způsobí, že spotřebitelé budou mít větší zájem o služby a část své spotřeby, určené do té doby pro zboží, přesměrují do služeb. Jako spotřebitele lze tady chápat i výrobce, kteří využívají služeb jako meziproductů. Ti též zvýší svoji spotřebu služeb na úkor zboží. Jako příklad může posloužit příměr, že firma si místo interní tvorby internetové prezentace nechá udělat prezentaci na zakázku, protože IT služby zlevnily. Jako důsledek toho nekoupí počítač pro svého zaměstnance, ale raději zaplatí peníze za službu firmě, která ji prezentaci vyrobí.

Květen 2010

Tabulka 22: Změna v produkci, %

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace	Podíl odvětví na celkové produkci
zemědělství a potravinářský průmysl			
pěstování obilovin	0.0%	0.0%	0.2%
pěstování ostatních plodin	0.0%	0.0%	0.4%
pěstování olejnatých semen	0.0%	0.0%	0.1%
výroba a zpracování cukru	0.0%	0.0%	0.1%
výroba přírodních vláken	0.0%	0.0%	0.1%
výroba hovězího masa	0.0%	0.0%	0.4%
výroba mléčných výrobků	0.0%	0.0%	0.8%
výroba rostlinných olejů	0.0%	0.0%	0.2%
ostatní rostlinná a živočišná výroba	0.0%	0.0%	0.6%
ostatní potravinářský průmysl	0.0%	0.0%	1.7%
výroba nápojů a tabákových výrobků	0.0%	0.0%	1.1%
ostatní primární sektor			
lesnictví	0.0%	0.0%	0.5%
rybolov	0.0%	0.0%	0.0%
těžba	0.0%	0.0%	1.0%
zpracovatelský průmysl			
textilní	-0.1%	-0.1%	0.8%
oděvní	0.0%	0.0%	0.4%
kožedělný	0.0%	0.0%	0.1%
dřevozpracující	0.0%	0.0%	1.1%
papírenský a vydavatelský	0.0%	0.0%	1.7%
petrochemický	0.0%	0.0%	1.2%
chemický, gumárenský a výroba plastů	0.0%	0.0%	4.6%
výroba a zpracování železa a oceli	-0.1%	-0.2%	3.9%
výroba a zpracování neželezitých kovů	0.0%	-0.1%	2.3%
motorová vozidla	-0.3%	-0.3%	6.4%
výroba elektrických zařízení	-0.2%	-0.2%	6.6%
ostatní strojírenství	0.1%	0.0%	4.4%
ostatní zpracovatelský průmysl	0.0%	0.0%	3.9%
služby			

Květen 2010

komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0.0%	0.0%	3.8%
stavebnictví	0.0%	0.0%	8.6%
obchod	0.0%	0.0%	8.8%
doprava	0.0%	0.0%	6.6%
telekomunikace	0.1%	0.1%	1.9%
finanční a bankovní služby	0.0%	0.0%	2.1%
pojišťovnictví	0.0%	0.0%	0.7%
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	0.0%	0.0%	11.3%
ostatní služby	0.0%	0.0%	11.6%
celkem	0.0%	0.0%	100.0%

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

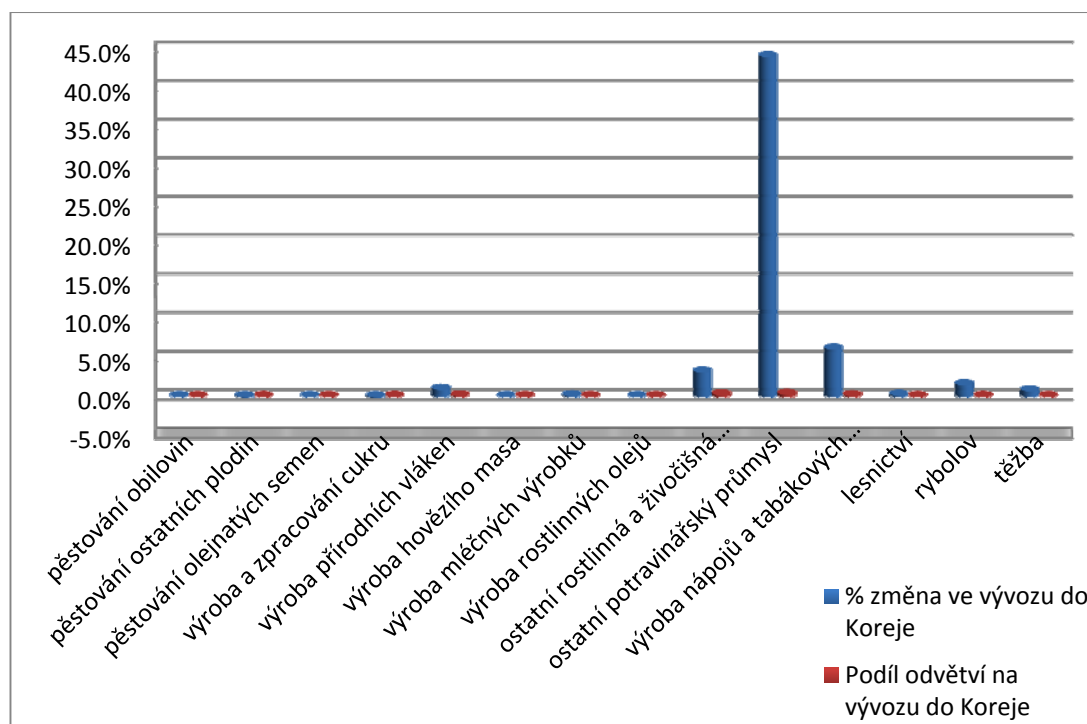
4.2.5. Vývoz

Celkový očekávaný nárůst vývozu ve scénáři základní liberalizace je 25,9 %. Hlavní podíl na tomto nárůstu bude mít vývoz výrobků zpracovatelského průmyslu a služeb. Podíl potravinářského průmyslu a primární produkce bude minimální.

Zemědělská produkce a potravinářská výroba tvoří necelé procento vývozu do KR. Hlavní vyvážená odvětví jsou ostatní rostlinná a živočišná výroba a ostatní potravinářský průmysl. Sekce ostatního potravinářského průmyslu je hlavním tahounem růstu v tomto sektoru, nárůst v důsledku Dohody by měl dosáhnout 44 %. Vysoký růst v oblasti ostatního potravinářského průmyslu se očekává pro celou Evropskou unii jako hlavní efekt Dohody v sektoru zemědělství a potravinářský průmysl jako důsledek odstranění vysokých cel na straně Korejské republiky. Oproti celounijnímu obchodu s Korejskou republikou v sekci ostatní potravinářský průmysl je však objem v českém vývozu relativně malý a nevýznamný. Ostatní potravinářský průmysl je i přes svůj malý význam jedním z potenciálně nadějných odvětví pro budoucí rozvoj v obchodu s KR.

Graf 17: Růst vývozu, zemědělství a potravinářská výroba, základní liberalizace, %

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

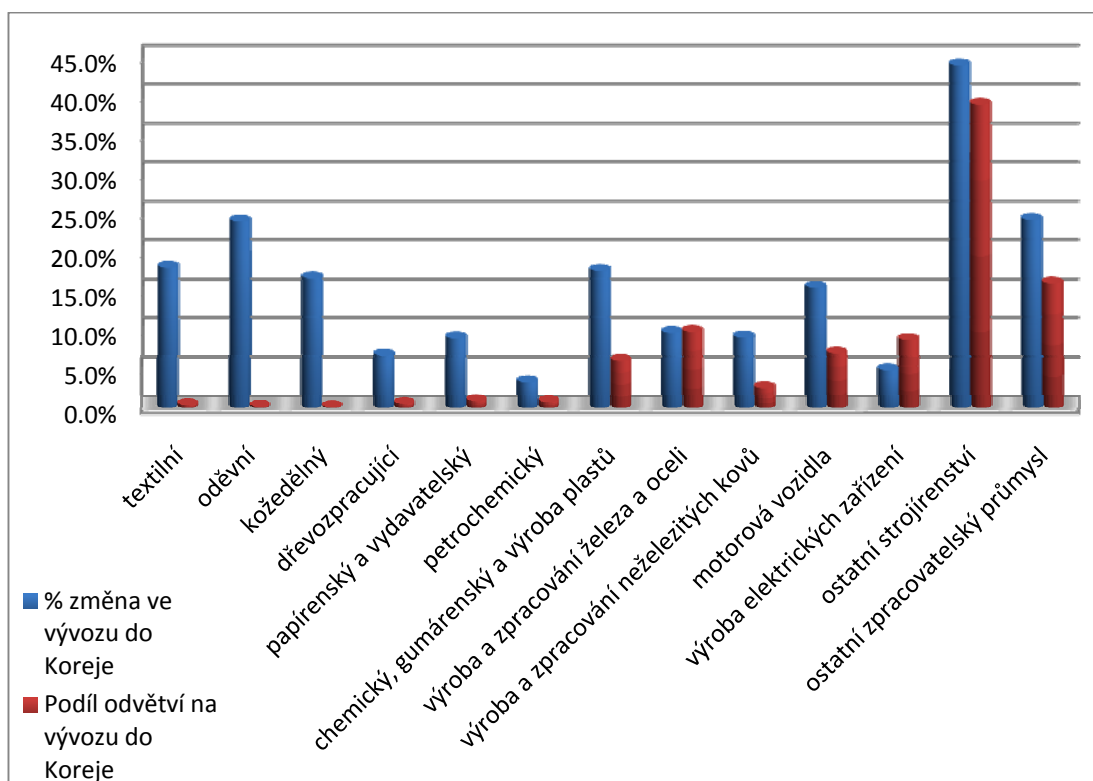
Zpracovatelský průmysl je hlavním sektorem vývozu do Korejské republiky, ve výchozí situaci jich tvoří 91 %. Nejdůležitějším odvětvím je ostatní strojírenství se 38,8 % a ostatní zpracovatelský průmysl s 15,9% podílem na vývozu do KR. Tyto dva sektory jsou také hlavními tahouny nárůstu exportu v důsledku Dohody, a to jak relativního, tak díky svým výrazným podílům na vývozech i absolutního.

K výraznému nárůstu by mělo dojít i v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu. Jejich podíl však dosahuje v součtu asi jednoho procenta vývozu, tudíž nárůst (ač mezi deseti a dvaceti procenty pro každé odvětví) nelze považovat z hlediska celkového obchodu za nijak významný. Jedná se spíše o výzvu a potenciál pro nalezení nových trhů pro české výrobce.

Poslední dvě odvětví zpracovatelského průmyslu, jejichž nárůst v důsledku Dohody přesáhne desetiprocentní hranici, jsou průmysl chemický, gumárenský a zpracování plastů a výroba motorových vozidel. Výroba železa a oceli je těsně pod hranicí deseti procent a má výrazný devítiprocentní podíl na českém vývozu.

Graf 18: Růst vývozu, zpracovatelský průmysl, základní liberalizace, %

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

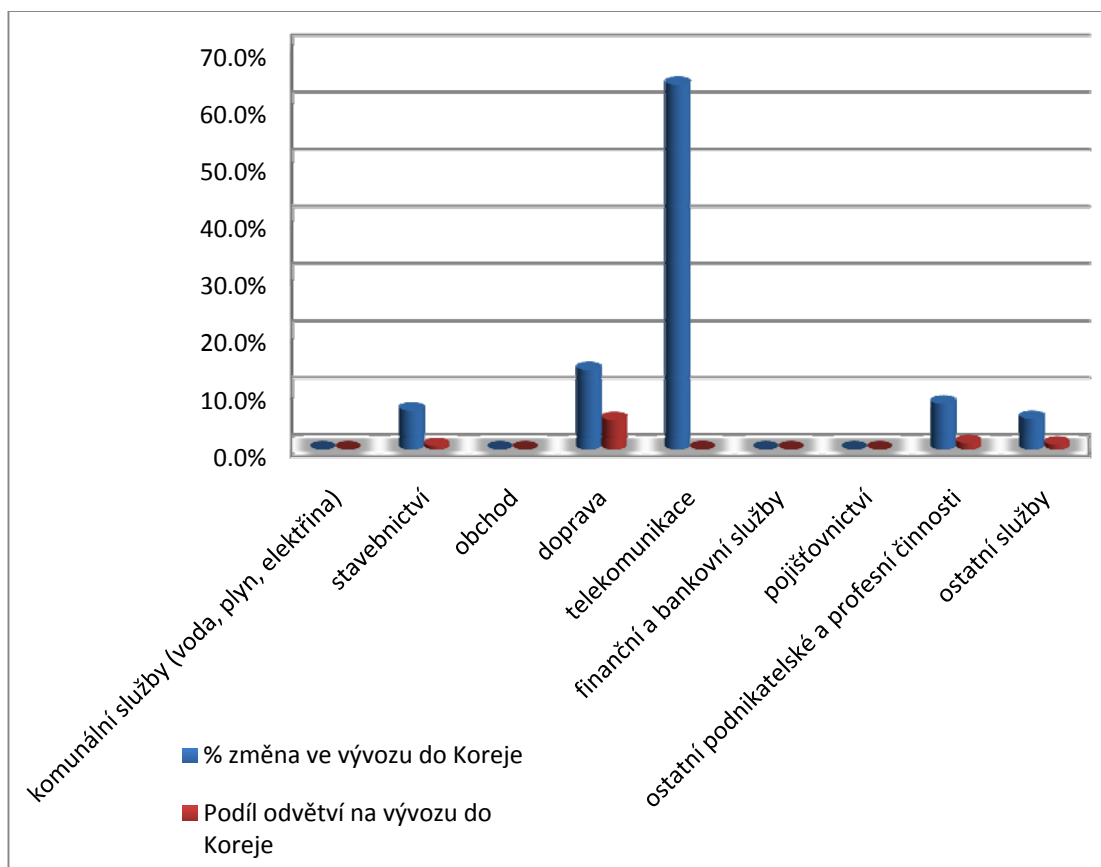
Služby tvoří asi 7,7 % vývozu do KR před změnou spojenou s příchodem Dohody. Největší podíl na vývozu služeb má s 5,14 % doprava. Některé druhy služeb jako například bankovníctví, pojišťovnictví nebo komunální služby nejsou ve vývozu, resp. v jeho evidenci, zahrnuty vůbec. To souvisí s výše zmiňovaným problematickým měřením obchodu službami.

Největší potenciál pro změnu má po zavedení Dohody telekomunikační odvětví služeb, mírný nárůst lze očekávat u dopravy, stavebnictví, ostatních podnikatelských a profesních služeb a ostatních služeb. Z absolutního hlediska jsou nevýznamnější dopravní služby, protože i přes jen mírný nárůst mají největší podíl na českém vývozu služeb. Jejich nárůst lze přičíst zejména zvýšení objemu obchodu s KR v důsledku Dohody. Vývoz v ostatních odvětvích služeb je spojen s poklesem netarifních bariér na korejském trhu.

Květen 2010

Graf 19: Růst vývozu, služby, základní liberalizace, %

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

Očekávaný růst vývozu na základě modelu se souhlasí s vývozními možnostmi v KR, jak je identifikuje server Businessinfo.cz¹⁷. Businessinfo.cz za oblast s potenciálem označuje dodávky pro loďařský průmysl, které spadají v modelu do nejvýznamněji rostoucí vývozní skupiny ostatní strojírenství, stejně jako další jmenovaná skupina, a to autodíly. V blízké budoucnosti by měl být zájem výrazně rostoucí o hi-tech strojírenské obory. Do silící vývozní skupiny ostatní zpracovatelský průmysl patří v KR oblíbené české sklo, křišťál, porcelán a keramika. Korejci projevují zájem též o typické české potravinářské výrobky, například pivo, což se kryje se skupinou ostatní potravinářský průmysl, která má díky dohodě obrovský potenciál. Rozvoj by měl čekat oblast služeb, a to zejména služby spojené s ochranou

¹⁷ Perspektivní položky českého exportu, <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/korejska-republika-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/7/1000786/#sec4>

Květen 2010

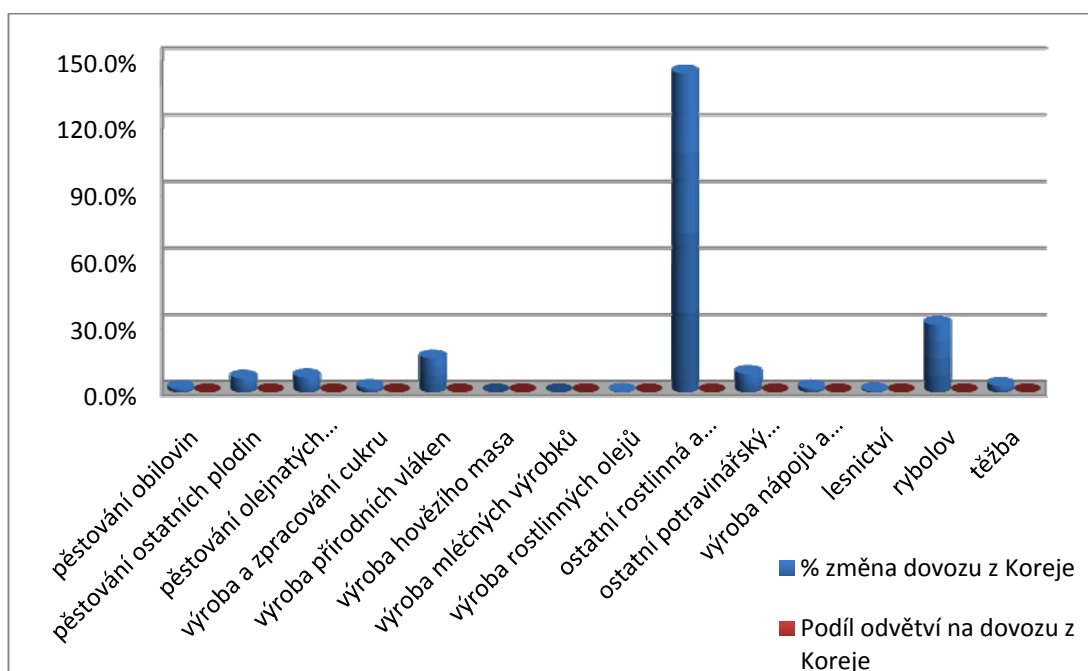
klimatu a životního prostředí, tedy skupiny ostatní podnikatelské a profesní služby a ostatní služby. Jak ale zdůrazňuje server Businessinfo.cz, vývozci musí své pozice na korejském trhu budovat, doporučena je například účast na veletrzích a výstavách.

4.2.6. Dovoz

Dovoz z KR vzroste relativně méně než vývoz, dle scénáře základní liberalizace to bude o 15,1 %. Korejský dovoz do České republiky je dominován zpracovatelským průmyslem. Ve výchozím stavu tvoří zpracovatelský průmysl 96,7 % z celkového dovozu. Uvnitř skupiny zpracovatelského průmyslu navíc hrají prim tři kategorie: motorová vozidla s podílem 19,6 %, výroba elektrických zařízení s podílem 35,6 % a ostatní strojírenství se 23,2 %. Všechny tyto tři kategorie spadají pod strojírenství a dohromady tvoří 78,5 % dovozu z KR. Korejský dovoz do České republiky stojí primárně na strojírenství.

Dovozu v sektoru zemědělství dominuje ostatní rostlinná a živočišná výroba s predikovaným nárůstem v důsledku Dohody o 143,6 %. To poukazuje na potenciál odvětví, je však potřeba zdůraznit, že ve srovnání s ostatními dovozy ve zpracovatelském průmyslu z KR je objem dovozu tohoto odvětví o více než tři řády nižší. Žádná další odvětví v tomto sektoru nečeká se zavedením Dohody tak dramatický růst. Dovoz v odvětvích rybolov a výroba přírodních vláken poroste o 30,5 %, respektive 15,3 %. I tato odvětví mají v současné době na dovozu zanedbatelný podíl. V ostatních odvětvích tohoto sektoru neprobíhá význačný dovoz a ani se neočekává nárůst v důsledku dohody.

Graf 20: Růst dovozu, zemědělství a potravinářská výroba, základní liberalizace, %

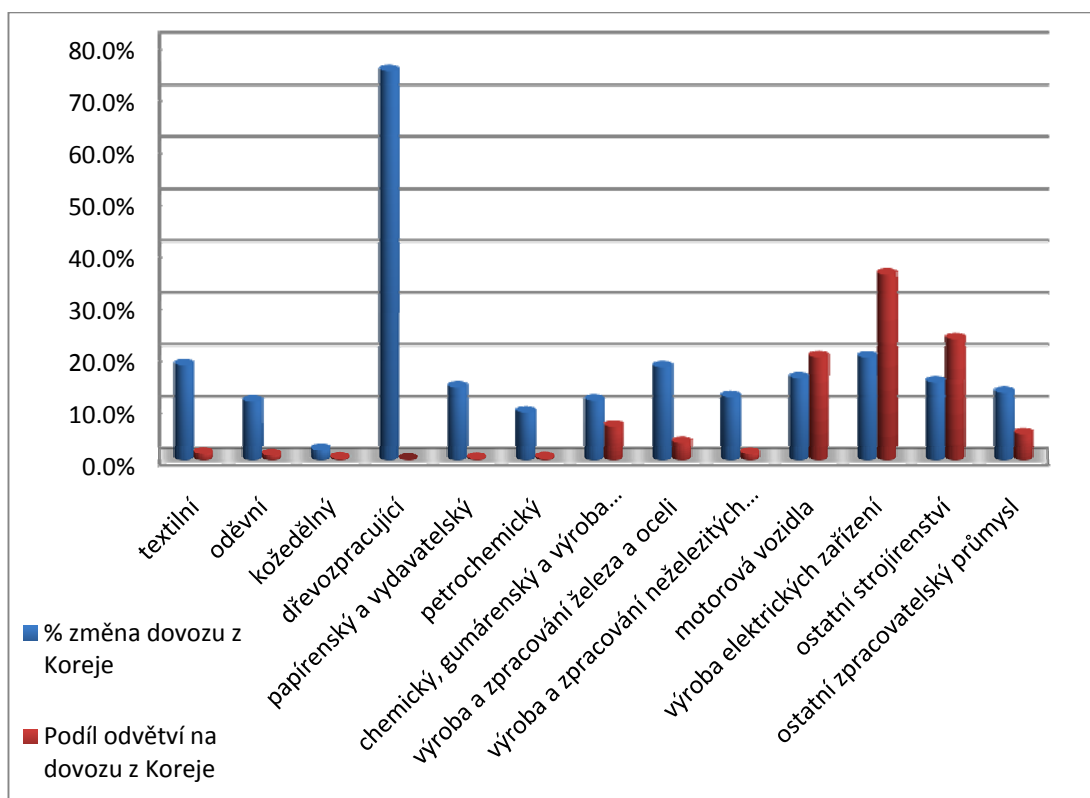
Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

Květen 2010

V oblasti dovozu z KR je zpracovatelský průmysl alfou a omegou. Jak bylo řečeno výše, pokrývá 96,7 % dovozu, a také v důsledku Dohody naroste téměř ve všech odvětvích mezi deseti a dvaceti procenty. Výjimku tvoří dřevozpracující průmysl, ve kterém kvůli relativně velkým dovozům vůči zbytku Evropské unie lze očekávat nárůst výrazně vyšší (až 75 %). Je důležité podotknout, že objemem dovozů je dřevozpracující průmysl nejméně významným odvětvím sektoru, jeho podíl je menší než jedna desetina procenta, tudíž i tak vysoký nárůst dovozu, jako je 75 %, nebude v celkovém dovozu znatelný. Druhým malým dovozním odvětvím je kožedělný průmysl, u kterého na druhou stranu bude nárůst velmi vlažný a odvětví také nebude mít vliv na celkové zvýšení dovozů. U všech ostatních odvětví se nárůst pohybuje mezi 9,1% a 19,7 %, kdy největší dopad na dovoz v absolutním měřítku bude u výše zmíněných tří strojírenských odvětví. Dovoz motorových vozidel vzroste o 15,6 %, dovoz zboží ve výrobě elektrických zařízení o 19,7 % a dovoz zboží z ostatního strojírenství o 14,8 %.

Graf 21: Růst dovozu z KR a podíl na dovozu u vybraných odvětví, základní liberalizace, %

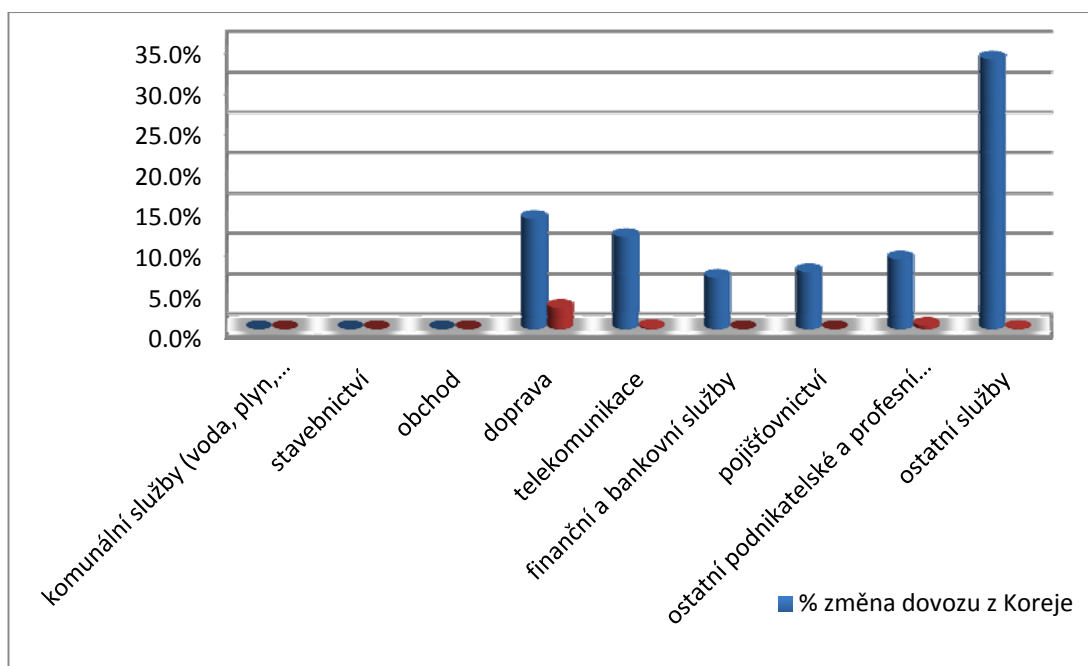
Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

Dovoz služeb tvoří asi 3,2 % dovozu z KR a stěžejní položkou je doprava se 2,6 %. S nárůstem obchodu dojde k nárůstu dovozu dopravních služeb, a to ve scénáři základní liberalizace o 13,7 %. Skokový nárůst ve výši 33,4 % nastane v odvětví ostatní služby, toto odvětví má ale jen neznatelný podíl na celkovém dovozu.

Květen 2010

Graf 22: Růst dovozu z KR a podíl na dovozu u vybraných odvětví, základní liberalizace, %

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

4.2.7. Zaměstnanost

Výsledek z modelových výpočtů pro změnu zaměstnanosti v důsledku Dohody je, že se zaměstnanost změní jen zanedbatelně. Stejně jako dopad na produkci se týká některých vybraných odvětví, pohyb zaměstnanosti jde ruku v ruce s tímto dopadem. V modelu měříme dopad na dvě složky pracovní síly – kvalifikovanou a nekvalifikovanou. Kvalifikovaná pracovní síla je hůře nahraditelná a také náklady na její získání jsou vyšší oproti nekvalifikované pracovní síle, proto se firmy snaží kvalifikovanou pracovní sílu udržet. Naproti tomu, náklady na získání má nekvalifikovaná pracovní síla nižší a také je flexibilnější, a výkyvy v zaměstnanosti nekvalifikované pracovní síly jsou proto vyšší.

To je patrné i v Graf 23, kde je zobrazen efekt na zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu ve scénáři základní liberalizace. Pro kvalifikovanou pracovní sílu nedochází v žádném z odvětví zpracovatelského průmyslu ke znatelné změně. To si lze vysvětlit tak, že změna produkce u firem ve zpracovatelském průmyslu bude tak malá, že firmy nebudou muset propouštět respektive najímat žádné významné množství kvalifikovaných zaměstnanců.

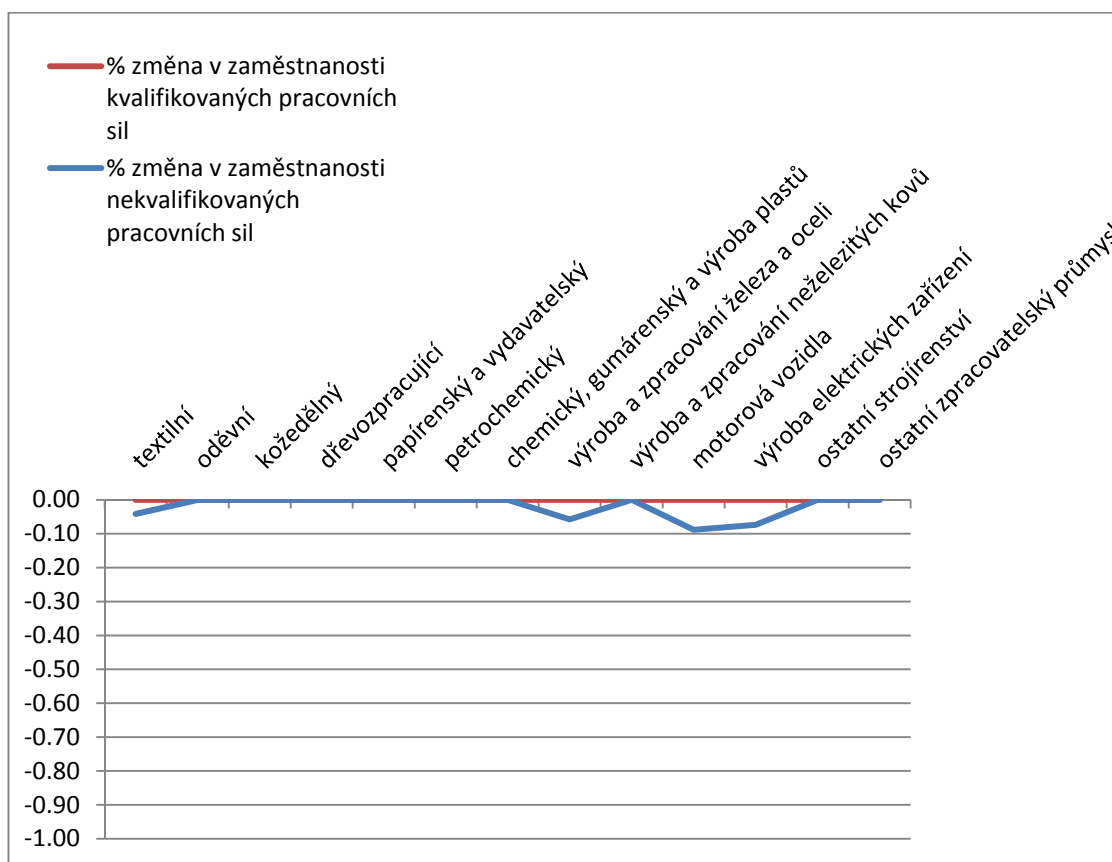
Podobná situace panuje ve zpracovatelském sektoru u nekvalifikované pracovní síly. U většiny sektorů nedojde v zaměstnanosti nekvalifikované pracovní síly k výrazné změně. Výjimky ve změně zaměstnanosti korespondují se sektory, u nichž dojde ke změně produkce. Poklesy zaměstnanosti jsou velmi nízké a dosahují nejvýše poklesu o 0,9 %

Květen 2010

v odvětví motorových vozidel. Velmi malý pokles by mohl nastat u nekvalifikované pracovní síly v elektrickém strojírenství, výrobě a zpracování železa a oceli a dále v textilním průmyslu.

Graf 23: Změna zaměstnanosti, zpracovatelský průmysl, základní liberalizace, %

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

U ostatních dvou sektorů, zemědělství a potravinářského průmyslu a sektoru služeb, nedojde ve znané míře ke změnám zaměstnanosti u kvalifikované nebo nekvalifikované pracovní síly. Důležité je zdůraznit, že tyto dva sektory, tedy zejména sektor služeb, zastávají většinu zaměstnanosti a produkce v České republice. Sektor zpracovatelského průmyslu tvoří 37 % produkce a změny v dílčích odvětvích v řádech setin procenta nebudou mít na celou ekonomiku nebo odvětví zásadní vliv.

Květen 2010

Tabulka 23 Změna zaměstnanosti dle odvětví, základní liberalizace, %

	% změna v zaměstnanosti kvalifikovaných pracovních sil	% změna v zaměstnanosti nekvalifikovaných pracovních sil
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	0,0	0,0
pěstování ostatních plodin	0,0	0,0
pěstování olejnatých semen	0,0	0,0
výroba a zpracování cukru	0,0	0,0
výroba přírodních vláken	0,0	0,0
výroba hovězího masa	0,0	0,0
výroba mléčných výrobků	0,0	0,0
výroba rostlinných olejů	0,0	0,0
ostatní rostlinná a živočišná výroba	0,0	0,0
ostatní potravinářský průmysl	0,0	0,0
výroba nápojů a tabákových výrobků	0,0	0,0
ostatní primární sektor		
lesnictví	0,0	0,0
rybolov	0,0	0,0
těžba	0,0	0,0
zpracovatelský průmysl		
textilní	0,0	0,0
oděvní	0,0	0,0
kožedělný	0,0	0,0
dřevozpracující	0,0	0,0
papírenský a vydavatelský	0,0	0,0
petrochemický	0,0	0,0
chemický, gumárenský a výroba plastů	0,0	0,0
výroba a zpracování železa a oceli	0,0	-0,1
výroba a zpracování neželezitých kovů	0,0	0,0
motorová vozidla	0,0	-0,1
elektrické strojírenství	0,0	-0,1
ostatní strojírenství	0,0	0,0
ostatní zpracovatelský průmysl	0,0	0,0
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0,0	0,0

Květen 2010

stavebnictví	0,0	0,0
obchod	0,0	0,0
doprava	0,0	0,0
telekomunikace	0,0	0,0
finanční a bankovní služby	0,0	0,0
pojišťovnictví	0,0	0,0
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	0,0	0,0
ostatní služby	0,0	0,0

Zdroj: vlastní výpočty, Francois & Copenhagen Economics (2007)

4.1. Celní aspekty v kontextu Dohody

4.1.1. Změna ve výběru cel a úspora vývozců

Další oblastí, kde bude mít vstup Dohody v platnost efekt, je výběr cla. Česká i korejská strana ztratí příjmy z výběru cel, které dovozci a vývozci nebudou muset platit. Pro Českou republiku to znamená ztrátu rozpočtových příjmů z cel, kterou by zaplatili dovozci zboží z Korejské republiky a pro české vývozce úsporu cel, které před vstupem Dohody v platnost odváděli korejské vládě.

Vzhledem k objemu obchodu mezi EU a KR, a také faktu, že nejvíce obchodované artikly často podléhaly nejvyšším clům (například dovoz automobilů z KR do EU), znamená ztrátu příjmů z cel a úbytek v příjmech vlád a Evropské unie.

Odhad změny cel v důsledku Dohody byl proveden pro obchodní data za rok 2009. Tedy kolik by vývozci ušetřili a jaký by byl pokles v rozpočtu České republiky v případě, že by se clo nevybíralo už za rok 2009. Skutečné hodnoty po vstupu Dohody v platnost budou vyšší o růst obchodu mezi rokem 2009 a vstupem v platnost a o nárůst cenové hladiny. V případě výběru cla u České republiky je 75 % vybraných cel odváděno Evropské unii. Stát si smí ponechat pouze 25 % na pokrytí nákladů na výběr.

Vstupem Dohody v platnost nebudou odbourána všechna cla okamžitě. Některá mají přechodné období. Analýzou těchto přechodných období bylo zjištěno, že významné položky v obchodu mezi Českou republikou a Korejskou republikou nebudou těmito dočasnými změnami ovlivněny a většina cel bude odbourána okamžitě vstupem Dohody v platnost. Cla byla vypočtena na základě průměrného celního zatížení na evropské a korejské straně vyčísleného ve Francois (2007). Následující tabulka shrnuje odhadnutou změnu vybraných cel.

Květen 2010

Tabulka 24: Změna ve výběru cel a potenciální úspora vývozců

Položka	2009, tis. Kč
Dovoz z KR	25 649 240
Vybrané clo	1 151 357
Z toho	
Odvedeno do EU	863 518
Odvedeno do státního rozpočtu	287 839
Vývoz do KR	5 064 849
Potenciální úspora českých vývozců na clu	312 962

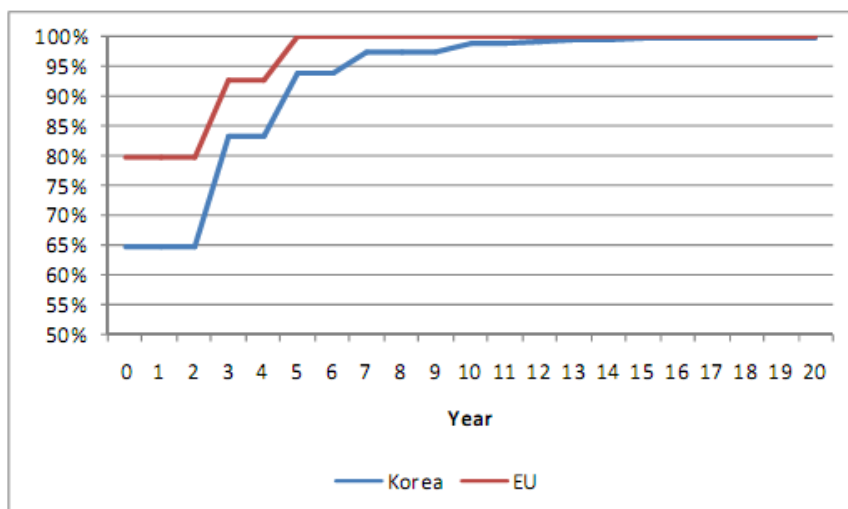
Zdroj: vlastní výpočty

4.1.2. Srovnání celního zatížení před a po uzavření Dohody

Vzhledem k významu podílu zboží ve vzájemné obchodní výměně bude dále provedeno srovnání celního zatížení před vstupem a po vstupu Dohody v platnost.

Plán týkající se odstranění cel je rozložen do 20 let počínaje od doby, kdy Dohoda vstoupí v platnost. Zboží je zařazeno do 20 různých kategorií, z nichž každá odpovídá ročnímu pokroku liberalizace obchodu. Vývoj liberalizace lze názorně ukázat na následujícím grafu. Svislá osa vyznačuje procentní míru objemů importů, jež nebudou podléhat cům.

Graf 24: Vývoj míry liberalizace importů po vstupu Dohody v platnost (% dovozů nepodléhajících clu v rozmezí 0-20 let)

Zdroj: CEPII/ATLAS (2010)

Květen 2010

Lze tedy říci, že EU odstraní cla u téměř 80 % celkového dovozu z KR již v době, kdy Dohoda vstoupí v platnost. Podobně KR okamžikem vstupu Dohody v platnost odstraní své celní sazby u cca 65 % svých dovozů pocházejících z EU. Po zhruba dalších šesti letech budou vzájemné tarifní překážky na obou stranách odstraněny v celkové výši přesahující 95 %. Po deseti letech od platnosti Dohody bude již téměř 100 % tarifů odstraněno.

V případě zpracovatelského průmyslu by měla být většina cel odstraněna v okamžiku vstupu Dohody v platnost, s výjimkou nákladních automobilů a malých letounů, pneumatik, elektrických zařízení, dřeva či vlněných a kožených výrobků.

Omezený počet vysoce citlivých zemědělských a rybolovných výrobků bude mít přechodné období delší než deset let. Mezi korejské importy, které budou i bezprostředně po vstupu Dohody v platnost zatíženy cly, patří tedy především zemědělské a potravinářské produkty.¹⁸

Přehlednou strukturu celního zatížení uvádí tabulka s patnácti citlivými zbožovými komoditami ve vzájemném obchodě.

Tabulka 25: Zbožová struktura celního zatížení – export do EU

	Export do EU	Stávající cla	Časový plán odstranění cel (roky)
1	Audiovizuální a multimediální přístroje	0,0%	0
2	Díly do televizí, rádií, radarů atd.	2,3%	0
3	Ostatní dopravní prostředky (1500-2500 cm ³)	10,0%	3
4	Monitory a projektory	12,3%	5
5	Elektronické integrované obvody	0,0%	0
6	Motorová vozidla (1500-3000 cm ³)	10,0%	3
7	Části zařízení pro zpracování dat	0,0%	0
8	Motorová vozidla (1000-1500cm ³)	10,0%	5
9	Ostatní zařízení, přístroje a nástroje	1,6%	0
10	Otočná strojní zařízení	0,0%	0
11	Zařízení pro zpracování dat (ostatní)	0,0%	0
12	Pneumatiky používané u osobních automobilů	4,5%	3
13	Ostatní vozidla (2500 cm ³ a více)	10,0%	3
14	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel	3,5%	0
15	Motorová vozidla (do 1000cm ³)	10,0%	5

Zdroj: *Evropská komise (2010)*

¹⁸ Postup liberalizace zemědělských a potravinářských produktů je mimořádně diferencovaný. Mléčné výrobky podobně jako mořské plody či vybrané druhy ovoce a zeleniny budou například podléhat clu po dobu 3 až 5 let. Hovězí maso bude liberalizováno po pěti letech. Naopak hroznové víno a některé další plody budou liberalizovány v rozmezí 10 až 17 let od vstupu Dohody v platnost. Rýže a pomeranče jsou z Dohody stejně jako několik dalších zemědělských produktů vypuštěny úplně (příloha 2-A).

Květen 2010

Z výše uvedené tabulky je patrné, že největší zatížení se v současnosti objevuje u položek spojených se strojírenstvím, a to především u výroby dopravních prostředků (až 10 %). Tabulka ovšem potvrzuje, že v horizontu tří až pěti let budou tyto tarifní restrikce odstraněny. Pozitivní pro evropské spotřebitele je rovněž fakt, že u více jak 50 % výše uvedených položek bude okamžikem vstupu Dohody v platnost nulové celní zatížení. Následuje obdobná statistika z korejské strany.

Tabulka 26: Zbožová struktura celního zatížení – export do KR

Export do KR	Stávající cla	Časový plán odstranění cel (roky)
1 Ochlazovače a čističe vzduchu a další přístroje	5,7%	7
2 Elektronické integrované obvody	0,0%	0
3 Léčiva	7,8%	3
4 Motorová vozidla (nad 3 000 cm ³)	8,0%	5
5 Motorová vozidla (1500-3000 cm ³)	8,0%	3
6 Části spalovacích pístových motorů	7,6%	3
7 Vepřové maso	27,4%	10
8 Části, součásti a příslušenství motorových vozidel	8,0%	0
9 Ostatní chemické výrobky	6,5%	3
10 Turbo kompresory	8,0%	3
11 Převodové skříně a jejich části a součásti	8,0%	0
12 Rozvaděče	8,0%	0
13 Měřicí nebo kontrolní přístroje	7,3%	0
14 Části kompresorů	8,0%	0
15 Čerpadla pro pístové motory	8,0%	5

Zdroj: *Evropská komise (2010)*

Z tabulky opět vyplývá, že významná část sledovaných citlivých položek vzájemného obchodu nebude zatížena žádnými cly. Je patrné, že jsou některé položky v současnosti zatíženy vyššími cly a rovněž můžeme ve srovnání s ekvivalenty na evropské straně očekávat delší postup odstraňování celních restrikcí. Tyto dva postuláty nicméně naznačují, že ve střednědobém horizontu to bude právě KR, jež bude muset oproti dnes již komparativně liberálnější Evropské unii snižovat celní zatížení ve vzájemném obchodě výrazněji.

Závěrem pro zpřehlednění rozdílů tarifních restrikcí je uvedena tabulka, jež dokumentuje liberálnější přístup EU v obchodě s KR. Pro dokreslení je doplněna o hypotetické součty, které vychází ze stejné srovnávací základny, a mají tudíž zřejmou vypovídající hodnotu.

Tabulka 27: Srovnání celních restrikcí EU x KR

Vybrané charakteristika celního zatížení	EU	KR
Vázané celní položky	100%	90,8%
Celní sazby (prostý průměr)	6,7%	12,8%
Celní sazby na zemědělské produkty	17,9%	53,5%
Celní sazby na průmyslové produkty	4,1%	6,5%
Maximální tarify v zemědělství	604,3%	887,4%
Maximální tarify v nezemědělské produkci	63,3%	754,3%
Hypotetický součet	796,3%	1805,3%

Zdroj: WTO, převzato z CEPII/ATLAS (2010)

Zajímavý údaj z výše uvedené tabulky je například průměrná celní sazba v KR (12,8 %), která je prakticky jednou tak vysoká oproti evropské celní sazbě (6,7 %). Zejména sazby na zemědělské dovozy jsou zhruba třikrát vyšší v KR (53,5 %) než v EU (17,9 %). Nelze rovněž opomenout maximální sazby v zemědělské i nezemědělské produkci. Právě v nezemědělské produkci převyšují maximální korejské tarify více jak desetkrát maximální tarify v Evropské unii.

Výpočet změny ve výběru cel ukázal, že potenciální úspora českých vývozců na clu činí zhruba 313 mil. Kč. Při srovnání celního zatížení před a po uzavření Dohody lze dokázat, že EU odstraní cla u téměř 80 % celkového dovozu z KR již v době, kdy Dohoda vstoupí v platnost, zatímco KR okamžikem vstupu Dohody v platnost odstraní své celní sazby u cca 65 % svých dovozů pocházejících z EU. Po deseti letech od platnosti Dohody bude již téměř 100 % tarifů odstraněno. Ze srovnání celního zatížení plyne, že KR dle výběrových ukazatelů stanovuje restrikce ve dvounásobné výši ve srovnání s Evropskou unií. Vzhledem k podobnému výstupu očekávané liberalizace lze tudíž vyvodit, že KR bude muset restrikce vzájemného obchodu odstraňovat v relaci k EU ve větší míře.

Jak vyplývá z výsledků analýz, celkový dopad Dohody na českou ekonomiku se pohybuje v řádech pod desetinou procenta. Efekty na dílčí odvětví se liší podle míry změny ochrany v daném odvětví a podle obchodní aktivity České republiky v tomto odvětví. V souvislosti s Dohodou se profilují také některá malá odvětví, u nichž lze v důsledku odstranění vysokých překážek obchodu očekávat růstový potenciál.

Z hlediska produkce bude mít dohoda největší dopad na zpracovatelský průmysl, kde lze očekávat mírný pokles zejména ve výrobě motorových vozidel a v elektrickém strojírenství v důsledku zvýšených exportů korejského zboží do Evropské Unie. Nárůst produkce lze na druhou stranu očekávat v ostatním strojírenství a telekomunikačních službách.

Obchodní výměna s Korejskou republikou v důsledku dohody výrazně posílí. Export vzroste o 25,9 %, zatímco import pouze o 15,1 %. I přes výrazně vyšší nárůst exportu nad importem dojde k prohloubení schodku obchodní bilance s Korejskou republikou o 13,2 % kvůli výrazně vyššímu absolutnímu objemu importu před exportem.

V obchodní výměně budou posilovat zejména tradiční odvětví, která na obchodní výměně drží většinu podílu. V exportu České republiky to bude zejména ostatní strojírenství a ostatní zpracovatelský průmysl a některá menší odvětví s vysokým potenciálem, například telekomunikační služby a ostatní potravinářský průmysl.

Z hlediska dovozů bude hlavní nárůst ve zpracovatelském průmyslu a v dopravě. Nárůst mezi deseti a dvaceti procenty nastane u většiny odvětví. V důsledku odstranění vysokých překážek obchodu poroste skokově dovoz v některých menších odvětvích, například ostatní rostlinná a živočišná výroba a ostatní služby.

Výsledky CGE modelu ukazují, že Dohoda je velmi důležitým prvkem pro posílení česko-korejských obchodních vztahů, ale z hlediska celé české ekonomiky její význam není takový, aby výrazně ovlivnil hlavní makroekonomické ukazatele ČR.

5. NETARIFNÍ PŘEKÁŽKY VE VZÁJEMNÉ OBCHODNÍ VÝMĚNĚ MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A KOREJSKOU REPUBLIKOU

Mezi netarifní bariéry spadají veškerá necelní opatření, která cíleně i náhodně chrání domácí výrobce. Vlivem těchto bariér se zvyšuje cena dováženého výrobku na cílovém trhu stejně jako v důsledku cel. Dohoda přináší významné změny v této oblasti. Jednotlivé přílohy Dohody se zabývají následujícími sektory: motorová vozidla a díly (jedná se zejména o automobilový průmysl), spotřební elektronika, farmaceutický průmysl a chemický průmysl. Dále se v Dohodě nachází specializované kapitoly, týkající se technických bariér obchodu, kvót a obchodu službami. Tato kapitola pouze poukazuje na hlavní netarifní bariéry ve vzájemné obchodní výměně a nezpracovává je vyčerpávajícím způsobem.

5.1. Celní kvóty (Tariff-rate quotas, TRQs)

Na dovozy některých zejména potravinářských výrobků do KR budou uplatňovány celní kvóty, které budou udělovány na principu „kdo dřív přijde, ten dřív mele“ (first come, first served). Kvóty budou uplatňovány po dobu deseti až patnácti let po vstupu Dohody v platnost a objem kvót se bude každoročně zvyšovat. V posledním roce platnosti je kvóta většinou neomezená. U vybraných produktů (med, pomeranče) zůstává kvóta na úrovni posledního roku a nepřechází na neomezenou úroveň. Mezi produkty s desetiletou kvótou spadají potravinářská syrovátka, máslo a ostatní tuky a oleje vyrobené z mléka a sušené mléko. Jedenáctiletá kvóta bude uplatňována na pomeranče, po roce jedenáct bude kvóta zůstávat na úrovni roku jedenáct. Dvanáctiletá kvóta se vztahuje na dovoz platýze, doplňkových krmiv pro zvířata a dextrinů. Nejdelší, patnáctiletá kvóta bude uplatňována na dovoz mléka a smetany, tvarohu a sýrů, přírodního medu a sladu a sladového ječmene. Podrobnosti o rozpisech pro jednotlivé položky lze najít v příloze dohody 2-A-1.

5.2. Technické bariéry obchodu

Sekce dohody o technických bariérách obchodu staví na povinnostech a právech, vyjmenovaných v příloze 1A Dohody o technických bariérách obchodu WTO (dále jen TBT WTO), která se tím stává součástí Dohody EU-KR. Vzájemná spolupráce na poli technických standardů a regulace a hodnocení shody výrobků má přinést zjednodušování a sjednocování standardů a procedur a jejich zavedení tam, kde chybí.

Strany se zavázaly dodržet ustanovení o transparentnosti z TBT WTO a používat mezinárodní standardy ve všech případech, kde to není vysloveně neefektivní. KR může

upozornit Evropskou unii na inkonsistenci ve standardech napříč členskými zeměmi a Unie má za povinnost nesrovnalost v nejkratším možném čase odstranit.

Ulehčit vydávání a vzájemné uznávání certifikátů o shodě by mělo použití nástrojů jako akreditace pro orgány druhé strany provádějící testování, jejich uznání vládou nebo přímo druhou stranou nebo přímo uznání prohlášení o shodě přímo dovozcem.

Značení produktů vychází též ze závazků v TBT WTO. Požadavky na značení produktů by neměly dle Dohody tvořit překážku obchodu a jejich restriktivnost by neměla být vyšší než nezbytně nutná. Strany mohou zveřejnit požadavky na informace obsažené na etiketě, ale nemohou požadovat předložení etikety k udělení souhlasu či certifikátu k jejímu použití. Požadavky na jazyk etikety mohou být stále uplatňovány, ale vícejazyčné etikety nesmí být zakázány.

Za obě strany budou jmenováni koordinátoři pro technické bariéry obchodu, kteří budou mít mimo jiné na starosti dodržování dohodnutých ustanovení.

5.3. Motorová vozidla a díly (automobilový průmysl)

Motorová vozidla a díly a potažmo výrobky automobilového průmyslu tvoří jednu z největších a nejdiskutovanějších skupin obchodní výměny mezi KR a ČR. Tato sekce pokrývá jak produkci automobilů a autodílů, tak všechna motorová vozidla ve skupinách 40, 84, 85, 87 a 94 dle členění HS (mimo výjimky stanovených v příloze 2-C-1).

Korejský automobilový průmysl je primárně orientován na vývoz osobních automobilů ve třídě malých, nižších středních a středně velkých aut a vykazuje v této oblasti výraznou míru specializace. Na korejském trhu s automobily dominují domácí producenti. Studie (CEPII/ATLAS, 2010) uvádí, že korejské výrobce se na korejském trhu s osobními automobily podílejí 95% a zahraniční dovozci pouze zbývajícími 5%. Pro evropské výrobce je tedy problematické dovážet na korejský trh vzhledem k povaze trhu a silnému sentimentu proti dovozům, celním a necelním opatřením. V současné době platí pro dovoz osobních automobilů clo 8% spolu s technickými bariérami na trhu a větší uzavřeností trhu. Vybrané případy bariér pro dovoz automobilů do KR popisující stav před platností Dohody:

- Předpisy upravující hladinu hluku: V KR je používán stejný způsob měření jaký, používají mezinárodní standardy, ale zákony a předpisy fungují jinak z hlediska vozů vybraných pro testování, systému výběru a počtu provedených testů, a jsou přísnější.
- Šířka vozidel: Není konzistentní s mezinárodními standardy.
- Absence vlastnických titulů k motorovým vozidlům: Právní statut motocyklů je jiný než automobilů a jsou vybírány daně jako například registrační či pořizovací poplatky.
- Vlastní certifikace a bezpečnostní standardy u osobních vozidel: Technologické inovace, přestože už mohou být prověřené praxí, nemohou být uvedeny na trh kvůli absenci potřebných předpisů. Například standardy nárazníků ze Spojených států

Květen 2010

jsou uznávány, zatímco evropské standardy ne, navzdory jejich větší přísnosti. Předpisy týkající se systémů na ochranu před odcizením vozu nereflktují úroveň technologického vývoje ochranných systémů.

- Palubní diagnostické přístroje (OBD – on-board diagnostic device): Od počátku roku 2005 jsou americké standardy OBD II postupně uznávány, zatímco evropské standardy OBD zatím uznávány nejsou. To je diskriminační pro evropské výrobce automobilů, kdy náklady evropských dovozců pro dodržení OBD II jsou výrazně vyšší (pro objem dovozu asi 20,000 jednotek) než náklady korejských vývozců do EU pro dodržení OBD (pro objem vývozu asi 500,000 jednotek).

Dohoda tedy pomáhá řešit otázku netarifních opatření zejména následujícími úpravami:

- Netarifní bariéry by měly být oboustranně odstraněny.
- Bezpečnostní standardy Evropské hospodářské komise OSN (UNECE) budou ekvivalentní ke korejským domácím standardům.
- KR sjednotí dalších 29 standardů a předpisů se standardy UNECE během pětiletého přechodného období.
- Další standardy, které nebyly akceptovány jako ekvivalentní nebo nebyly harmonizovány, KR přislíbila implementovat pouze v takovém rozsahu, který by nevytvářel překážky vstupu na trh.
- KR uzná budoucí evropskou normu EWO-6 pro palubní diagnostické přístroje za ekvivalentní ke korejským standardům.
- Evropští vývozcí aut se budou moci flexibilně rozhodnout pro přijetí korejských emisních norem. KR nebude implementovat v případě evropských dovozců KULEV¹⁹ (Ultra Low Emissions Vehicle).
- Na trh bude vpuštěn jakýkoliv výrobek, který bude splňovat standardy stanované v přílohách 2-C-2 a 2-C-3 pro Evropskou unii resp. KR.
- Existující normy budou harmonizovány dle seznamů v přílohách 2-C-2 a 2-C-3 a budou procházet revizí každé tři roky.

5.4. Spotřební elektronika

V Dohodě se státy zavazují odstranit postupně celní i necelní bariéry obchodu s elektronikou a sjednocovat své domácí standardy s mezinárodními. Jedná se zejména o odstranění zbytečného opakovaného testování výrobků, kdy v budoucnu by každému výrobku měl stačit jeden test. To bude velká změna oproti situaci před Dohodou, kdy KR nebrala v potaz mezinárodní standardy a klasifikace spotřební elektroniky a vyžadovala vlastní certifikační proces.²⁰ Význam je příkládán prohlášení o shodě, které by mělo deklarovat nezávadnost a

¹⁹ KULEV je opatření, které ukládá povinné snižování emisí CO₂ podobné standardům EURO 4. Tato regulace byla zavedena v roce 2006 a revidována v roce 2009. Evropští výrobci aut považují tyto normy za přísnější než EURO 4, což představuje vyšší náklady vzhledem k nutné modifikaci vozidla.

²⁰ CEPS

vhodnost výrobku pro korejský i evropský trh. Dále se strany dohody na posilování kontrolních mechanismů zejména u bezpečnosti výrobků a ochrany veřejného zdraví. Jako základ pro národní standardy v hodnocení bezpečnosti a elektromagnetické kompatibility budou brány mezinárodní standardy ISO (International Organization for Standards), IEC (International Electrotechnical Commission) a ITU (International Telecommunication Union).

Výrobky by měly být vpuštěny na trh na základě prohlášení o shodě dodaného výrobcem. Pro získání tohoto prohlášení stanovuje Dohoda tři způsoby, z nichž si strany mohou vybrat, kterou budou uplatňovat, od prohlášení o shodě vyhotovené výrobcem až po testování v laboratoři uznané druhou stranou nebo laboratoři IEECE CB Scheme²¹ (podrobnosti viz Dohoda příloha 2-B článek 3b). Pokud tedy výrobek projde stanovenou procedurou, měl by mít vstup na trh druhé strany zajištěn. Tento odstavec vstupuje v Evropské unii v platnost současně s Dohodou, zatímco pro KR je stanoveno tříleté přechodné období, ve kterém vypadává možnost vstupu na trh pouze s prohlášením o shodě vydaném výrobcem, a výrobek musí projít testováním buď dohodnutou laboratoří na území Evropské unie, nebo laboratoří ve schématu IEECE CB (podrobnosti viz Dohoda příloha 2-B článek 4 odstavec 2.)

Například pokud bude pouze vyžadováno prohlášení o shodě od výrobce, měl by mít výrobek zajištěn vstup na korejský trh, aniž by musel podstupovat další testování. Výjimky z tohoto pravidla, kdy výrobky spadají pod jiné mezinárodní dohody, jsou v uvedené v příloze 2-B-2 Dohody.

V příloze 2-B-3 jsou vyjmenovány skupiny, u kterých KR i po vstupu Dohody v platnost může žádat o přezkoumání shody. Po skončení tříletého přechodného období bude seznam revidován, a dále každé tři roky. Jedná se často o zařízení, která slouží koncovým uživatelům, například kuchyňská a domácí zařízení, a u kterých by mohlo dojít ke zranění při nesprávné manipulaci či nebezpečnosti výrobku.

Dále je v Dohodě výslovně zakázáno vyžadovat jakékoliv registrace či jinak oddalovat vstup výrobku na trh nad rámec Dohody. Strany se také dohody na zmírňování překážek existujících po vstupu v pětiletých revizních obdobích. Je rovněž definován prostor pro zavedení výjimek v případě ohrožení veřejného zdraví.

5.5. Farmaceutický průmysl

V minulosti čelila KR stížnostem pro ztěžování vstupu na trh a nedostatečnou ochranu duševního vlastnictví. Tyto stížnosti charakterizují situaci před vstupem Dohody v platnost a vyzdvihují bariéry, kterým musí vývozci v Evropské unii respektive v České republice čelit při vstupu na korejský trh:

²¹ IEECE CB Scheme je systém testovací laboratoří Mezinárodní elektrotechnické komise (IEC)

Květen 2010

- Certifikace: I přes jistý pokrok existuje ještě mnoho překážek v dosažení úrovně harmonizace stanovené na Mezinárodní konferenci pro harmonizaci technických požadavků na registraci farmaceutik pro lidské užití (International Conference on Harmonisation of Technical Requirements for Human Use).
- Ochrana duševního vlastnictví: Neexistuje účinná legislativa na ochranu dat nutných k regulaci. Měla by existovat legislativa na ochranu dat zajišťující nejméně deset let ochrany produktu nezávisle na patentové ochraně. Dle zprávy Obchodní komory Evropské unie v KR EUCCK (2007) by mohly být vhodnými nástroji dodatekové ochranné osvědčení (Supplementary Protection Certificate – SPC) a patentové propojení (patent linkage). SPC je vyžadován ve všech členských státech Evropské unie a EFTA a umožňuje společně maximalizovat investice do výzkumu a vývoje. Patentové propojení by mohlo být dalším ze způsobů zlepšení ochrany duševního vlastnictví v KR. Zajišťuje, že ochranná známka na léčiva neporušuje existující patentovou ochranu.

Dohoda v oblasti farmaceutického průmyslu stanovuje společné postupy na silně cenově regulovaném trhu s farmaceutickými produkty a lékařskými zařízeními. Základ tvoří vzájemně uznané principy jako například přiměřená dostupnost léčiv a lékařských zařízení nebo zdravé ekonomické pobídky pro vývoj trhu a přístup k léčivům a lékařským zařízením. Dohoda podtrhuje nutnost přiměřené regulace, aby výrobky firem byly dostatečně chráněné a jejich cena umožňovala vytvořit dostatečné zisky pro financování investic do inovací.

Pro snížení ochrany trhů mluví apel na posílení transparentnosti veškerých aktivit spojených s regulací trhu s léčivy a lékařskými zařízeními a vstupu na něj. Veškerá pravidla pro posuzování a cenovou regulaci by měla být zpřístupněna druhé straně a zainteresovaným osobám (například zástupcům firem a odborníkům). Obě strany by měly zveřejňovat návrhy předem, konzultovat a zohledňovat zpětnou vazbu při tvorbě pravidel pro regulaci trhu. Odstavce Dohody v této části jsou ale ve většině případů uváděny formulacemi jako „v nejvyšší možné míře“, které nejsou příliš zavazující a nestanovují žádné konkrétní lhůty resp. jasně vymezené povinnosti.

V rozhodovacím řízení o cenách a úhradách za léčiva a zdravotní zařízení v rámci léčby stanovuje Dohoda pro rozhodující orgány zejména následující povinnosti (pro přesné znění viz příloha 2-D článek 4):

- Na všechny žádosti uchazečů odpovědět v předem stanoveném časovém rámci, v případě, že byly informace podané uchazečem nedostatečné, požádat o doplnění a obnovit řízení.
- Zveřejnit uchazečům v rozumné a předem určené lhůtě veškeré materiály a metody použité při rozhodování o cenách a hrazení léčiv.
- Dát uchazečům čas k reakci na rozhodnutí o cenách a hrazení léčiv.
- Poskytnout uchazečům všechny informace o rozhodnutí v psané podobě a zejména v případě negativního rozhodnutí vysvětlit podrobně důvody rozhodnutí, včetně citací odborníků apod.

Květen 2010

- Dát uchazečům možnost přezkumu rozhodnutí u soudních nebo administrativních tribunálů.
- Zveřejnit seznam rozhodujících orgánů zúčastněných v procesu rozhodování o cenách a hrazení léčiv.
- Zpřístupnit každoročně oběma stranám Dohody seznam regulovaných cen a hrazených léčiv a medicínských zařízení, u zamítnutých léčiv a zařízení zveřejňovat jejich seznam každých šest měsíců.

Všechny žádosti by měly být posuzovány konzistentně, nezávisle a objektivně.

Dohoda zdůrazňuje, že by měly být brány v potaz způsoby používané uznávanými mezinárodními organizacemi a stanovuje rámec pro spolupráci, zejména ve vytvoření pracovní skupiny pro léčiva a lékařská zařízení, která se bude zabývat monitorováním dosažených pokroků v aplikaci této části Dohody, diskuzí o adresovaných tématech a prohlubováním spolupráce v této oblasti.

5.6. Chemický průmysl

Tato sekce Dohody je velmi krátká a obecná. Stanovuje si cíle jako otevřenost, transparentnost, nediskriminaci, používání nejlepších známých metod a další. Nejzajímavější částí je závazek stran diskutovat o legislativě, omezující vzájemný obchod v tomto odvětví. Žádné konkrétní závazky ani termíny se v sekci nenacházejí. O prosazování cílů vyjmenovaných v této sekci se bude snažit Dohodou zřízená pracovní skupina.

5.7. Zemědělství, rybolov a hnojiva

Zemědělská výroba patří ke skupinám, která jsou na korejské straně zatížena nejvyššími cly. Díky vysoké celní ochraně nejsou problémy s netarifní ochranou v této skupině považovány za stěžejní. Přesto právě po odstranění cel, které navíc není úplné, si země ponechávají u nejcitlivějších produktů ochranu v podobě kvót a zemědělských safeguardů, kdy v případě překročení hraniční hodnoty dovozu komodity může být uvaleno ochranné clo ve značné výši.

V příloze 3 Dohody je podrobný výčet množství dovozů, které umožňuje zavedení zvýšeného cla. Množství jsou různá pro každý druh sledované komodity a mění se i dle roku od vstupu Dohody v platnost. Komodity zahrnuté do ochranného mechanismu jsou hovězí a vepřové maso vepřové, jablka, slad a sladový ječmen, bramborový škrob, ženšen, cukr, alkohol a dextriny. Doba, po kterou je možné ochranné mechanismy uplatňovat, se pohybuje v rozmezí 11 až 24 let od vstupu Dohody v platnost. Nejkratší období v délce 11 let se vztahuje na vepřové maso, nejdelší období 24 let na jablka. Část komodit podléhá také kvótám (například dextriny) a ochranné clo po spuštění ochranného mechanismu nemůže být použito v případě, že by zvyšovalo clo pro zboží dovážené v rámci kvóty.

Dále se na zemědělské výrobky vztahuje část Dohody o technických bariérách obchodu, která by měla postihovat z větší části problémy v oblasti zemědělské a potravinářské produkce známé z doby před přijetím Dohody, jako například:

- Certifikace přísad: Některé typy výrobků, které jsou definovány jako dietní potraviny, nesmí obsahovat potravinové doplňky/přísady, přestože jsou povoleny v EU a USA. Seznam nepovolených přísad je velmi striktní a získávání povolení velmi zdouhavé. KR také neuznává některé testy a certifikace v zemích dovozců.
- Kodex standardů pro sýrové produkty: KR neuznala označování sýrů podle kodexu standardů.
- Označení vína a alkoholu: Korejské požadavky na označování alkoholických produktů jsou náročnější než pravidla Kodexu standardů ve smyslu implementace odlišného daňového zatížení na různé distribuční kanály. Proto je velmi obtížné označit a exportovat některé specializované typy alkoholu. Tento systém označování je nekompatibilní s existujícími pravidly WTO týkající se technických bariér na trhu.
- Přehnaná karanténa pro potraviny: Potraviny musí projít 25denním karanténním vyšetřením, které je platné po dobu jednoho roku pro výrobek dovážený jedním exportérem.
- Vlhkost v čaji: Povolena úroveň vlhkosti pro dovoz čaje a bylinných výrobků je nastavena příliš přísně.
- Kofein v potravinách: Mezi standardní mezinárodní kategorizací potravin a korejskou kategorizací potravin panují neshody, které vedou ke komplikacím při dovozu potravin obsahujících kofein.
- Testování mléčných výrobků: U mléčných výrobků zabere časté náhodné testování mnoho času a zatěžuje exportéry.
- Omezení dodatečných skladů: Na rozdíl od místních distributorů, dovozci alkoholických nápojů nemají možnost zřízení dodatečných skladů v místě dle vlastní volby.
- Místní daň na podporu kvality vody: Tato daň má pomoci uchovávat místní zdroje pitné vody, ale je vybírána jak z místní balené vody, tak z dovážené balené vody. Dovážená balená voda nemá přímý ani nepřímý vliv na dopad na místní zdroje pitné vody a z toho důvodu je tato daň považována za diskriminační.

Některé bariéry obchodu, které ztěžují vstup zemědělské a potravinářské produkce na korejský trh pravděpodobně nebudou odstraněny ani po vstupu Dohody v platnost, jako například poslední uvedená místní daň.

5.8. Liberalizace obchodu službami

Překážky obchodu službami bývají typickými netarifními překážkami obchodu. Na poskytování služeb nebývá uvaleno clo (technicky to ani není možné), ale bývá nákladné, náročné a často i nemožné získat povolení služby na území jiného státu poskytovat. Překážkami bývají zákonem stanovené požadavky na osoby poskytující služby, vystavení licencí, povinná členství v profesních komorách, bariéry v uznávání vzdělání a další.

Květen 2010

V obchodu s KR byly identifikovány překážky jako například nemožnost získání registrace stavební společnosti na korejském trhu zahraničními subjekty nebo přítomnost rozdílů ve standardizaci. Jak bylo řečeno výše, korejské standardy často vycházejí se standardů platných ve Spojených státech. To tvoří značné bariéry ve vstupu na trh pro evropské společnosti, zvyklé pracovat na základě evropských standardů. Nemohou získat ani veřejné zakázky, protože častým požadavkem je nevyšší možná míra použití domácích výrobků při plnění zakázky, což evropské společnosti nejsou schopny splnit. Na trhu právních služeb je v podstatě znemožněno operovat zahraničním společností, protože složení advokátských zkoušek vyžadovaných v KR je pro cizince považováno za nemožné.

Dohoda identifikuje v obchodu službami čtyři režimy označované jako mode 1-4. Pod první a druhý režim spadá přeshraniční poskytování služeb, v prvním případě jde o poskytování služeb z území jedné strany na území druhé strany, druhý režim skrývá poskytování služeb z území jedné strany spotřebiteli na území druhé strany. Třetí režim značí obchodní přítomnost jako například založení společnost a poslední, čtvrtý, přítomnost osob za účelem vykonávání podnikatelské činnosti.

Obě strany se zavázaly umožnit poskytovatelům služeb druhé strany přístup na trh a nakládat s nimi ne hůře než s domácími poskytovateli služeb. U přeshraničního poskytování služeb to stanovují články Dohody 7.5 a 7.6 a u usazování články Dohody 7.11 a 7.12. K tomuto přístupu ale náleží seznam závazků, respektive spíše seznam výjimek, kdy je strana oprávněna s poskytovatelem druhé strany jednat jinak než s domácími poskytovateli. Seznamy výjimek jsou obsahem příloh 7-A-1 až 7-A-4 a přesně popisují limity pro jednotlivé obory služeb v jednotlivých režimech.

Největší míra liberalizace a vstup bez překážek jen nejčastější u podnikatelských služeb jako například výzkum a vývoj, telekomunikace, podnikání v oblasti reklamy, výzkum trhu a poradenství, tisk a v případě KR překladatelské služby a služby zkušeben. Služby v komunikacích, stavebnictví a služby v oblasti životního prostředí také většinou vykazují vysokou míru liberalizace²².

Služby, u kterých i přes v platnost vstupující Dohodu zůstane vysoká úroveň ochrany, jsou například právní služby v oblasti účetnictví, služby auditorů, distribuční služby, vzdělávání, zdravotní a sociální služby, turistické a cestovní služby, rekreační a kulturní služby, sport, většina dopravních služeb a služby v oblasti energetiky. Stejně tak zůstávají omezené finanční služby až na výjimky v pojišťovacích službách pro námořní přepravu a zboží v mezinárodní přepravě a některé úzce vymezené služby v bankovním sektoru. Sektor finančních služeb je chráněn zejména v KR²³.

Pro podrobnější zpracování liberalizace služeb v jednotlivých sektorech viz Dohoda, přílohy 7-A-1 až 7-A-4 nebo též studie CEPII/ATLAS.

²² Zpracováno dle CEPII/ATLAS (2010)

²³ Zpracováno dle CEPII/ATLAS (2010)

Květen 2010

Dohoda přináší významné změny v oblasti netarifních opatření. Pokrývá zvláště skupiny motorová vozidla a díly (jedná se zejména o automobilový průmysl), spotřební elektronika, farmaceutický průmysl, chemický průmysl a dále se obecněji zabývá technickými bariérami obchodu, kvótami a obchodu službami.

Celní kvóty budou uplatňovány zejména na dovozy některých potravinářských výrobků do KR po dobu deseti až patnácti let po vstupu Dohody v platnost a objem kvót se bude každoročně zvyšovat. Vzájemná spolupráce na poli technických standardů a regulace a hodnocení shody výrobků má přinést zjednodušování a sjednocování standardů a procedur a jejich zavedení, kde chybí.

Pro motorová vozidla by měly být postupně odstraněny veškeré netarifní bariéry, a to zejména díky harmonizaci předpisů. Bezpečnostní standardy Evropské hospodářské komise OSN (UNECE) budou ekvivalentní ke korejským domácím standardům. KR sjednotí některé své standardy a předpisy se standardy UNECE během pětiletého přechodného období. Další standardy, které nebyly akceptovány jako ekvivalentní nebo nebyly harmonizovány, KR přislíbila implementovat v takovém rozsahu, který by nevytvářel překážky vstupu na trh.

Necelní bariéry obchodu s elektronikou budou postupně odstraňovány a domácí standardy sjednocovány s mezinárodními. Jedná se zejména o odstranění zbytečného opakovaného testování výrobků, kdy v budoucnu by každému výrobku měl stačit jeden test. To bude velká změna oproti situaci před Dohodou, kdy KR nebrala v potaz mezinárodní standardy a klasifikace spotřební elektroniky a vyžadovala vlastní certifikační proces. Význam je přikládán prohlášení o shodě, které by mělo deklarovat nezávadnost a vhodnost výrobku pro korejský i evropský trh. Dohoda podtrhuje nutnost přiměřené regulace ve farmaceutickém průmyslu, aby výrobky firem byly dostatečně chráněné a jejich cena umožňovala vytvořit dostatečné zisky pro financování investic do inovací. Zemědělské ochranné mechanismy jsou různé pro každý druh sledované komodity a mění se i dle roku od vstupu. Doba, po kterou je možné ochranné mechanismy uplatňovat, se pohybuje v rozmezí 11 až 24 let od vstupu Dohody v platnost a vztahují se na komodity jako vepřové, hovězí nebo cukr.

V obchodu službami dochází k liberalizaci na základě takzvaných módů, které reprezentují přeshraniční obchod službami, usazení a přítomnost osob za účelem podnikání. V nejvíce liberalizovaných odvětvích bude poskytovatelům služeb umožněn přístup na trh druhé strany a bude s nimi nakládáno ne hůře než s domácími poskytovateli služeb. V příloze Dohody je seznam závazků, respektive výjimek z tohoto přístupu.

Největší míra liberalizace a vstup bez překážek je nejčastější u podnikatelských služeb jako například výzkum a vývoj, telekomunikace, podnikání v oblasti reklamy, výzkum trhu a poradenství, tisk a v případě KR překladatelské služby a služby zkušeben. Služby v komunikacích, stavebnictví a služby v oblasti životního prostředí také většinou vykazují vysokou míru liberalizace.

Služby, u kterých i přes v platnost vstupující Dohodu zůstane vysoká úroveň ochrany, jsou například právní služby v oblasti účetnictví, služby auditorů, distribuční služby, vzdělávání, zdravotní a sociální služby, turistické a cestovní služby, rekreační a kulturní služby, sport, většina dopravních služeb a služby v oblasti energetiky. Stejně tak zůstávají omezené finanční služby až na výjimky v pojišťovacích službách pro námořní přepravu a zboží v mezinárodní přepravě a některé úzce vymezené služby v bankovním sektoru. Sektor finančních služeb je chráněn zejména v KR.

6. HORIZONTÁLNÍ OPATŘENÍ

6.1. Pravidla původu

Cílem této kapitoly je (1) obecně vysvětlit preferenční pravidla původu daná Dohodou, (2) analyzovat změnu plynoucí z implementace preferenčních pravidel původu, (3) vyvodit možné dopady těchto změn na prioritní odvětví vzájemné obchodní výměny mezi Českou republikou a Korejskou republikou, zejména u skupin HS 84 a HS 87.

Pravidla původu jsou specifické podmínky, za kterých může nepůvodní materiál získat dostatečným přepracováním a zpracováním původ v zemi zapracování. K finálnímu produktu, k jehož výrobě byl nepůvodní materiál použit, je přístupováno stejně jako k produktu, který je původní.

Pravidla původu jsou vzhledem k nízkým dovozním clům na průmyslové výrobky tradičním nástrojem EU, který slouží jako ochrana domácích producentů. Někteří autoři uvádí, že splnění evropských pravidel původu představuje až 3 % konečné ceny produktu (Baldwin, Evenett, & Low, 2008). Ředitelství pro obchod (DG Trade) Evropské komise definuje původ výrobku jako ekonomickou národnost zboží v rámci mezinárodního obchodu. Existují dva základní druhy těchto pravidel: preferenční a nepreferenční. Nereferenční pravidla původu jsou používána v obchodním styku, který není ovlivněn žádnou preferenční dohodou nebo jinou smlouvou (FTA, celní unie, GPS aj.) za účelem určení původu zboží v závislosti na všech druzích opatření obchodní politiky EU (antidumping, kvantitativní restrikce, celní kvóty aj.).

Preferenční původ definuje výhody pro zboží, které je obchodováno mezi partnerskými zeměmi v rámci dohod o volném obchodě a obdobných smluv. Pokud vývozce z partnerské země splní preferenční pravidla původu, potom může využívat preferenčního režimu, jako například nízkých dovozních cel. Preferenční pravidla mají mj. přímý vliv na absolutní výši zpětně navraceného cla. Určují, do jaké míry může dovezený výrobek obsahovat nepůvodní materiály, a tím přímo ovlivňují množství nepůvodního materiálu, které dovozce použije při výrobě zboží pro export.

6.1.1. Obecné charakteristiky preferenčních pravidel v kontextu Dohody

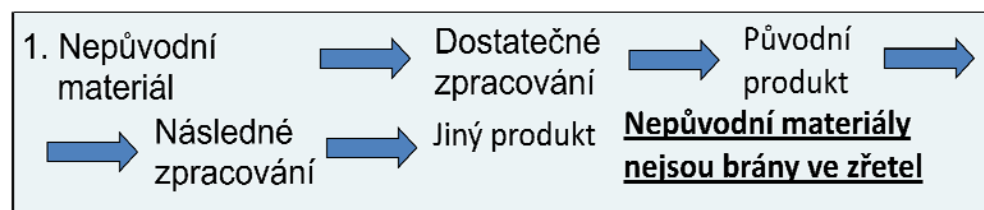
V rámci Dohody obě strany uzavřely následující důležitá ustanovení:

1. Pokud materiály a části, které pochází ze třetích zemí (nepůvodní materiál), projdou **dostatečným zpracováním**, které vede k výrobě produktu, který je charakterizován jako původní a pokud je tento produkt následně využit pro výrobu jiného produktu, potom na původ nepůvodních materiálů nebude brán zřetel. Proces naznačuje

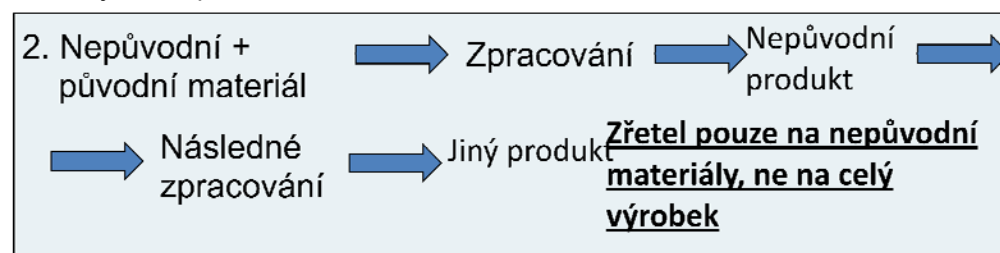

Květen 2010

následující diagram.

2. Pokud původní a nepůvodní materiály a části projdou **zpracováním**, které vede k výrobě finálního, avšak nepůvodního produktu, a pokud je tento produkt následně využit pro výrobu jiného produktu, v úvahu pro splnění podmínek preferenčních pravidel původu budou brány pouze nepůvodní materiály. Následující diagram opět naznačuje tento proces.

Podmínky pro dostatečné zpracování nepůvodního materiálu při výrobě jsou pro jednotlivé produkty přesně definovány v Příloze II protokolu o pravidlech původu. Příloha II upravuje veškeré produkty zahrnuté v Dohodě.

3. Nepůvodní materiály, které by podle podmínek stanovených v Příloze II neměly být použity ve výrobě, jsou nicméně povoleny pokud platí následující:
- Jejich celková hodnota nepřesahuje 10 % ex-works hodnoty (hodnoty „ze závodu“) finálního produktu.
 - Použití bodu a., tedy hodnota 10 %, nepřesahuje procentuální hodnotu určenou podmínkami v Příloze II pro jakýkoliv produkt.
 - Bod a. neplatí pro HS skupiny 50-63.
4. Za nedostatečné zpracování produktu, které nesplňuje podmínky preferenčních pravidel původu, jsou považovány například následující činnosti:
- zajištění kvality a dobrých podmínek pro přepravu a skladování
 - změna balení produktu, rozdělení nebo zabalení k jinému celku
 - očištění produktu, odstranění prachu, odstranění rzi, maziva, malby apod.
 - vyžehlení textilií
 - jednoduché přebarvení nebo přelakování produktu
 - naostření nebo oříznutí daného výrobku

Květen 2010

- jednoduchá montáž součástí, která vede k výslednému produktu nebo naopak rozložení produktu
 - pouhé naplňování lahví, plechovek, vaků, krabic a všechny ostatní operace spojené s balením
 - připevňování nebo tisknutí značek, štítků, tiskové operace s logem a další operace, které souvisí s označováním za účelem odlišení produktu
 - testování nebo kalibrace
 - kombinace výše zmíněných operací
 - další operace spojené s potravinářským průmyslem
5. Výrobky ze země původu, které byly již jednou vyvezeny a vrátí se zpět do země původu, jsou považovány za nepůvodní, pokud nemůže být prokázáno, že se jedná o shodné výrobky nebo byly upraveny pouze pro účely přepravy a zachování jejich kvality.
6. Nepřímý transport zboží mezi partnerskými zeměmi je možný přes jiná teritoria, pokud se jedná o přeložení nebo dočasné uskladnění. Nicméně volný oběh tohoto zboží není povolen. Produkt dále nesmí být na území jiných teritorií podroben jiným operacím než vykládce, nakládce a operacím spojeným s uchováním produktu v dobrých podmínkách.

Z těchto ustanovení vyplývá, že daný materiál musí být dostatečně zpracován a korejský dovozce nemůže celý proces obejít některou z výše popsanych činností.

6.1.2. Metodologie

Pro účely stanovení možných dopadů preferenčních pravidel, která vyplývají z Dohody, byla zvolena metoda porovnání podmínek zajišťujících dostatečné zpracování v rámci nepreferenčních pravidel a preferenčních pravidel pro citlivé skupiny 87 a 84. Data o evropských nepreferenčních pravidlech vycházejí z prováděcího protokolu k celnímu kodexu EU (European Commission, 1993). Data týkající se preferenčních pravidel vychází z Protokolu o pravidlech původu, který je nedílnou součástí Dohody. Korejská nepreferenční pravidla nejsou analyzována, protože KR tradičně používá jiné nástroje na ochranu domácího trhu.

6.1.3. Pravidla původu pro skupinu 84: strojírenství

Nepreferenční pravidla původu pro skupinu 84 stanovená Celním Kodexem EU (European Commission, 1992) jsou následující:

- a) Hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 40 % ex-works ceny koncového produktu, pokud jsou tyto materiály charakterizovány jinou podskupinou, než podskupinou finálního výrobku,
- b) nebo hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 30 % ex-works ceny koncového výrobku bez dalších omezení.

Květen 2010

Z pohledu českého vývozu jsou za citlivé podskupiny považovány HS 8483 (převodové hřídele včetně vačkových klik, kliky), HS 8413 (součásti čerpadel) a HS 8481 (kohouty aj armaturní výrobky pro potrubí apod.) a HS 8460 (brusky ostatní do 0,01mm, číslíkově řízené). Pro podskupiny HS 8483 a HS 8481 platí obecná pravidla (viz body a) a b)). Podskupiny HS 8413 a HS 8460 jsou výjimkami. V případě podskupiny HS 8413 existují dvě možnosti: (1) může být uplatněno pravidlo viz bod a), nebo (2) pravidlo, že hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 25 % ex-works ceny produktu. Podskupina HS 8460 se řídí pravidlem maximální hodnoty všech materiálů na ex-works ceně konečného produktu ve výši 40 %. Žádná jiná varianta pro podskupinu HS 8460 není možná.

Z pohledu korejského vývozu jsou analyzovány citlivé podskupiny HS 8443 (části, součásti, příslušenství strojů, přístrojů pro tisk, ostatní), HS 8415 (stroje klimatizační okenní, nástěnné, s motorem), HS 8473 (části strojů na automatické zpracování dat) a HS 8458 (horizontální soustruhy k obr. kovů). Pro podskupiny HS 8443 a HS 8473 jsou platná obecná pravidla pro skupinu HS 84. Podskupiny HS 8415 a HS 8458 jsou výjimkami z těchto pravidel. Řídí se pravidlem maximální hodnoty všech materiálů ve výši 40 % na ex-works ceně konečného produktu. Žádná jiná varianta není možná.

Preferenční pravidla původu vycházející z Dohody představují následující změny pro skupinu 84:

- a) hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 50 % ex-works ceny koncového produktu,
- b) nebo výroba z materiálů charakterizovaných v rámci jiné podskupiny, než je podskupina finálního výrobku.

V citlivých položkách z pohledu českého vývozu nejsou charakterizovány žádné výjimky pro podskupiny HS 8483, HS 8481 a HS 8413. Platí pro ně obecná preferenční pravidla pro skupinu 84. Pro podskupinu HS 8460 lze použít obecné preferenční pravidlo b), nicméně hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 45 % ex-works ceny koncového produktu.

Pro skupiny citlivé z pohledu korejského vývozu mění Dohoda pravidla následovně:

- Podskupiny HS 8415 a HS 8473: skupinová pravidla HS 84 beze změny.
- Podskupina HS 8443: řídí se pravidlem maximální hodnoty všech materiálů na ex-works hodnotě konečného produktu ve výši 45 %. Žádná jiná varianta není možná.
- Podskupina HS 8458: lze použít skupinové pravidlo b), nicméně hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 45 % ex-works ceny koncového produktu.

Je evidentní, že v případě obchodu s produkty spadajícími do skupiny HS 84 dojde v důsledku Dohody k liberalizaci pravidel původu. Z pohledu českého vývozu bude možné využít maximální hodnoty všech materiálů použitých při výrobě 50 % z ex-works ceny koncového produktu. Čeští vývozci budou moci používat více nepůvodních materiálů při výrobě. V rámci citlivých podskupin existuje pouze jedna výjimka - podskupina HS 8460.

Květen 2010

Maximální hodnota všech použitých materiálů při výrobě je pro tuto podskupinu produktů omezena hranicí 45 % ex-works ceny koncového produktu. Lze shrnout, že aplikací preferenčních pravidel plynoucích z Dohody mohou čeští vývozci realizovat úsporu s ohledem na liberálně nastavená preferenční pravidla původu.

Z pohledu korejského vývozu vzroste v důsledku Dohody maximální možný podíl výroby ze všech materiálů na ex-works ceně cílového produktu ze 40 %, respektive 30 %, na 50 %. Pro citlivé podskupiny HS 8443 a HS 8458 je liberalizace limitována hodnotou 45 %. Korejským výrobcům produktů daných podskupin, kteří používají k výrobě nepůvodní materiály, Dohoda přináší další příležitosti.

6.1.4. Pravidla původu pro skupinu 87: motorová vozidla, traktory, kola aj. vozidla

V rámci nepreferenčních pravidel původu pro skupinu 87 platí, že hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 40 % ex-works ceny koncového produktu. Žádná jiná varianta není přípustná. Všechny citlivé podskupiny z hlediska korejského a českého vývozu spadají pod pravidla definovaná na úrovni skupiny. Neplatí pro ně žádné specifické výjimky. Jedná se o podskupiny HS 8703 a HS 8708. Tyto podskupiny jsou citlivými sektory pro české i korejské vývozce.

Nepreferenční pravidla v rámci celé skupiny jsou více konsolidovaná a tvoří dva oddíly, kdy pro každý oddíl platí odlišná pravidla původu. Pro první oddíl (podskupiny HS 8701 až HS 8707 a podskupinu HS 8712) platí, že hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 45 % ex-works ceny koncového produktu. Jiná varianta pravidel není přípustná. Do tohoto oddílu patří podskupina 8703.

Druhý oddíl zahrnuje podskupiny HS 8708 až HS 8711 a dále HS 8713 až HS 8716. Z citlivých položek je v tomto oddílu zahrnuta podskupina 8708. Preferenční pravidla pro tento oddíl jsou nastavena následovně:

- a) hodnota všech materiálů použitých při výrobě nesmí přesáhnout 50 % ex-works ceny koncového produktu,
- b) nebo výroba z materiálů charakterizovaných v rámci jiné podskupiny, než je podskupina finálního výrobku.

Je zřejmé, že v důsledku Dohody dojde k liberalizaci pravidel původu pro citlivé podskupiny HS 8703 a HS 8708. V případě korejských vývozců se jedná především o povolenou maximální hodnotu všech materiálů použitých při výrobě, která se zvýší z 40% ex-works ceny koncového produktu na 45 % v případě podskupiny HS 8703 a na 50% v případě podskupiny HS 8708. Stejně tak čeští vývozci budou moci při výrobě produktů v podskupině 8703 používat nepůvodní materiály až do výše 45 % ex-works ceny konečného produktu a při výrobě produktů v podskupině HS 8708 až do výše 50 % ex-works ceny konečného produktu.

Vývozcům na obou stranách se tak otevírá příležitost využít možnosti zvýšit podíl nepůvodních materiálů při výrobě. Nicméně v souvislosti s investicí společností Hyundai a Kia v České republice a na Slovensku do výroby automobilů a výroby náhradních dílů a součástí není pravděpodobné, že by korejská strana změnila svou strategii přesunu výroby blíže k cílovým trhům a nahrazovala v důsledku Dohody výrobu v evropských kapacitách dovozem z továren na území Korejské republiky. Korejské společnosti na území EU mohou využívat liberalizovaná pravidla původu ve stejném rozsahu jako společnosti v Korejské republice a stejně tak jako evropští výrobci.

6.2. Zpětné vrácení cla (Duty Drawback - DDB)

Úvodní část této podkapitoly se věnuje právní úpravě mechanismu zpětného navrácení cla v rámci WTO, dále je představen obecný postoj Evropské unie a Korejské republiky k problematice tohoto mechanismu. Další část je věnována jeho analýze v rámci Dohody a možné dopady jsou ilustrovány na příkladu obchodu s automobily. Poslední část kapitoly se zabývá ostatními faktory s možným dopadem na českou ekonomiku.

Úprava v rámci WTO (WTO, 1995) před uzavřením Dohody

Následující přehled definuje mechanismus DDB dle Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních v rámci WTO

- Mechanismus DDB neboli mechanismus zpětného vrácení cla je subvence, která redukuje nebo eliminuje cla placená domácími výrobci za dovoz surovin nebo meziproductů, použitými pro výrobu a pro následný export.
- DDB je definována jako povolená subvence v rámci podpory exportu (v ČR mj. aktivity EGAP a ČEB). Ostatní subvence domácím výrobcům jsou dle WTO pro členské země zakázány.
- DDB v rámci definice WTO není spojována s pravidly původu.
- V rámci Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních je DDB definována s cílem odlišit zakázané subvence domácím výrobcům a dovolené subvence v rámci podpory exportu. Zahnutí zpětného vrácení cla do dohod o volném obchodě není upraveno.

Pravidla pro použití DDB

Exportní podpora ve formě DDB je možná jen do výše cel uvalených na suroviny a meziproducty, které jsou dováženy ze třetích zemí ke zpracování a následnému exportu. Cílem je umožnit domácím exportérům získat meziproducty a suroviny za světové ceny za současného zachování ochranných opatření pro dovoz pro domácí trh.

Příklad: Korea má v rámci WTO MFN (most favoured nation - doložka nejvyšších výhod) dovozní clo na autodíly ve výši 8 %. Pokud korejský výrobce doveze zboží v ceně 1000 z Číny, může nárokovat DDB až do výše zaplaceného cla, v tomto případě 80.

V rámci své národní statistické evidence musí vláda, která zpětné navrácení cla umožňuje, monitorovat přesné množství surovin a meziproduktů, u kterých byl mechanismus DDB uplatněn. Autority WTO zkoumají, zda je DDB užívána „rozumně“ (reasonable), efektivně a zda splnila svůj účel (viz výše).

6.2.1. Obecný postoj k problematice DDB z pohledu EU

Nepreferenční přístup

EU povoluje použití mechanismu zpětného vrácení cla v souladu s pravidly WTO na základě nařízení Rady č. 2913/1992. EU nicméně uplatňuje vůči třetím státům na základě doložky nejvyšších výhod relativně nízká dovozní cla (s výjimkou některých citlivých sektorů, např. zemědělství a textilu). Z toho plyne, že mechanismus DDB nepřináší evropským vývozcům výraznou konkurenční výhodu v porovnání se silně protekcionistickými státy.

V rámci jednacího kola WTO z Dohá je usilováno o další mnohostranné snižování cel pro průmyslové zboží na základě doložky nejvyšších výhod. Postupné snižování se má realizovat na základě tzv. Swiss koeficientu, který určuje, jakou maximální úroveň celních bariér se daný stát zavazuje uvalit (o kolik se stát zavazuje cla snížit v porovnání se statem quo v rámci doložky nejvyšších výhod). V případě EU je dopad Swiss koeficientu omezený vzhledem k momentálně platným velice nízkým celním sazbám na průmyslové výrobky²⁴. Dále je velká část evropského obchodu realizována prostřednictvím dohod o volném obchodu, v rámci kterých platí preferenční cla často na úrovni 0 %. A s klesajícími celními sazbami na dovoz meziproduktů a materiálů význam mechanismu DDB klesá.

Preferenční dohody

Preferenční dohody tvoří zásadní podíl na obchodu Evropské unie. Unie uzavřela dohody garantující preferenční přístup na trhy EU s většinou zemí světa. Bez preferenčního přístupu na trh probíhá obchod například s USA, Japonskem, Austrálií, Novým Zélandem a Hongkongem. Ve stádiu vyjednávání jsou další dohody o volném obchodě, příkladem může být Indie. V rámci svých FTA Evropská unie obecně prosazuje zákaz DDB, nicméně v některých případech, především v dohodách s méně vyspělými zeměmi, není mechanismus zpětného navrácení cla explicitně zakázán. Například v Dohodě o volném obchodě s Chile je povoleno dočasné a částečné použití mechanismu DDB.

Použití mechanismu zpětného vrácení cla v dohodách s vyspělými zeměmi, jako je KR, je pokládáno za nevhodné opatření. Někteří autoři upozorňují na nebezpečí, že se povolení zpětného vrácení cla v dohodě s vyspělou zemí může stát precedents pro ostatní vyspělé

²⁴ Pro bližší informace o dovozních clech: TARIC (Evropská Komise)

Květen 2010

obchodní partnery EU, se kterými má uzavřenou nebo může v budoucnosti uzavírat dohodu o volném obchodu (EFTA, Japonsko apod.) (European Commission, 2010).

V důsledku preferenčních cel, která jsou z pravidla nižší než MFN tarify²⁵ a která jsou často na úrovni 0 %, se význam mechanismu DDB pro evropské vývozce vytrácí. V návaznosti na definici mechanismu DDB evropští vývozci mohou nakupovat materiály a meziprodukty za světové ceny.

Dopady preferenčních pravidel původu na mechanismus zpětného navrácení cla definují autoři pracovního dokumentu Komise (European Commission, 2010) jako „opatření, které povoluje množství dovezeného materiálu a meziproduktů v konečném výrobku, a následně také určuje maximální výši cla, která může být vývozci vrácena za předpokladu, že bude tento konečný produkt vyvezen“. Znamená to, že výrobce konečného výrobku nemůže použít více dovezených materiálů a meziproduktů, než je dovoleno v rámci preferenčních pravidel původu, čímž je výše nároku na zpětné vrácení cla omezena.

Proti obavě z precedentu hovoří následující:

- Vyspělé země uvalují již nyní na dovoz průmyslových výrobků relativně nízká cla a dopad mechanismu zpětného vrácení cla je tím omezen.
- Další snižování cel na dovozy ze zemí jako je Čína a Indie praktické využití mechanismu zpětného vrácení cla zásadně omezí.

6.2.2. Obecný postoj k problematice DDB z pohledu KR

Korejská republika realizovala svůj ekonomický zázrak až do krize v letech 1997-1998 převážně protekcionistickou politikou zaměřenou na silně aktivní obchodní bilanci. Dovozy limitovaly především vysoká dovozní cla na úrovni doložky nejvyšších výhod a silné netarifní a technické bariéry obchodu. Vývoz představoval hlavní hnací sílu ekonomiky tohoto „asijského tygra“. Vládní proexportní politika významně podporovala konkurenceschopnost vývozců. Použité nástroje čítají například vývozní úvěry za zvýhodněných podmínek a v neposlední řadě také zpětné vrácení cla, které umožňovalo levný dovoz materiálů pro vývozce, přestože trh zůstal uzavřený. (World Bank, 2005). Navzdory postupnému otevírání trhu po finanční krizi 1997-1998 mnohá ochranná opatření doposud nebyla odstraněna. Nicméně samotná KR si v posledních letech uvědomuje, že silně protekcionistická obchodní politika není dlouhodobě udržitelná. Autoři poukazují na potřebu zvolit novou liberalizační strategii (Choi, 2009).

Dohody o volném obchodu, které Korea v minulosti uzavřela, obsahují doložku o zpětném vrácení cla, přestože druhá strana ve svých dohodách obecně doložku o zpětném vrácení cla v plném rozsahu nepovoluje. Zpětné vrácení cla je důležitou součástí korejské obchodní

²⁵ MFN (most favoured nation), tedy doložka nejvyšších výhod

Květen 2010

politiky (Nash, a další, 2009) a v případě, že by nebylo v Dohodě povoleno, byly by výhody z volného obchodu pro korejské vývozce příliš malé. KR v rámci svých dohod o volném obchodu nabízí snížení tarifů v mnoha oblastech výměnou za doložku o zpětném vrácení cla.

KR patří mezi země se Swiss koeficientem 8. V případě úspěšného zakončení jednacího kola WTO z Dohá bude muset snížit tarify u výrobků svého historicky klíčového oboru, zpracovatelského průmyslu. Snížení dle vzorce swiss koeficientu je razantní, například současný tarif 8 % by nově mohl být maximálně 4 %²⁶. V tom případě by výhody z mechanismu zpětného vrácení cla dále poklesly. Nicméně k uzavření vyjednávacího kola WTO z Dohá v nejbližší době pravděpodobně nedojde, protože liberalizace pravidel pro průmyslové výrobky musí být uzavřena společně s dalšími problematictějšími dohodami, například o zemědělských produktech a službách.

6.2.3. DDB v návrhu Dohody a důsledky pro ČR a KR v prioritních odvětvích

Tato část analýzy se věnuje popisu mechanismu zpětného vrácení cla v rámci Dohody. Dále na příkladu obchodu s automobily analyzuje možné dopady mechanismu v rámci Dohody na evropské a korejské výrobce. Pro výpočty je použita metodologie z dokumentu Evropské komise (European Commission, 2009/02/27)

Mechanismus DDB v textu Dohody

Mechanismu zpětného navrácení cla dle znění Dohody:

- Je povolen v plném rozsahu a na časově neomezené období.
- Za 5 let od vstupu Dohody v platnost mohou strany (EU a Korea) požádat o přezkoumání schématu DDB, a požádat o spuštění ochranného mechanismu.
- Rok po vstupu Dohody v platnost a dále každý další rok si obě země budou vyměňovat na reciproční bázi informace o zpětném navrácení cla včetně detailních statistik.
- Tyto statistiky budou vedeny pro HS 2007 na úrovni 8/10 místných číslic od roku, kdy Dohoda vstoupí v platnost pro skupiny HS 8407, 8408, 8522, 8527, 8529, 8706, 8707, 8708, 8703, 8519, 8521, 8522, 8528.

Pokud bude některou ze stran po pěti letech iniciováno přezkoumání, mohou strany kdykoliv diskutovat možné omezení DDB pro daný výrobek v případě existence důkazu, že došlo ke změně ve vzorci čerpání (sourcing patterns) od vstupu Dohody v platnost a že tato změna negativně působí na domácí výrobce podobných nebo konkurujících si výrobků.

Podmínky pro prokázání výše zmíněné změny jsou:

²⁶ Swiss koeficient: nový tarif = (původní tarif*swiss koeficient)/(původní tarif + swiss koeficient) (U.S. Department of Commerce: International Trade administration), tedy např: nový tarif = (8*8)/(8+8)=4

Květen 2010

1. Míra růstu dovozů materiálů ze třetích zemí, se kterými smluvní strana nemá žádnou platnou FTA (např. Čína), pro zpracování do nových výrobků určených na vývoz do smluvní strany, nesmí přesáhnout míru růstu vývozu tohoto výrobku do druhé smluvní strany.
 - a) Tento růst dovozu daného materiálu/meziproduktu je především způsoben zvýšenou domácí spotřebou konečného výrobku, do kterého je meziprodukt v zemi zpracováván.
 - b) Tento růst dovozu je především způsoben použitím materiálu ve výrobku jiném než v tom, který je obsažen v seznamu HS 2007 (viz výše).
 - c) Tento růst dovozu je dán růstem vývozu do třetích zemí.
 - d) Tento růst dovozu je limitován dovozem hi-tech náhradních dílů, které snižují cenu vývozu daného celého výrobku do smluvní země.
2. Dovozy z původní země (kde dochází k začleňování dovezených materiálů) do cílové země významně vzrostly v absolutních hodnotách nebo relativních hodnotách k domácí produkci v druhé zemi. Přihlédnuto by mělo být také k substitutům a přímo konkurujícím výrobkům.

V případě neshody, zda byly naplněny výše zmíněné podmínky, bude spor vyřešen na základě rozhodnutí rozhodčího panelu. Tento panel bude vytvořen dle sekce 14.5, kapitola 14 a řeší situaci jako „urgentní případ“. Panel může pro nepůvodní výrobky stanovit jako náhradu maximální celní sazbu ve výši 5 %.

Implementace ochranného mechanismu

V případě, že na základě šetření po pěti letech od vstupu Dohody v platnost bude odhalena změna ve vzorci čerpání, Evropská komise v dokumentu *Implementace doložky bilaterální safeguard v rámci Dohody EU-Korea (Evropská komise, 2010)* upravuje pravidla zavedení ochranného mechanismu.

- Unijní průmysl je definován jako (1) unijní výrobci jako celek, který obchoduje s podobnými nebo přímo konkurujícími výrobky, nebo (2) unijní výrobci, jejichž výstup podobného nebo přímo konkurenčního výrobku tvoří hlavní část celkové výroby daného výrobku v rámci Unie.
- Vážné poškození znamená významné celkové zhoršení pozice unijních výrobců.
- Hrozba vážného poškození představuje poškození, které je bezprostřední. Bezprostřednost musí být doložena fakty, nikoliv pouze obviněními, domněnkami nebo nepodloženou pravděpodobností.
- Ochranný mechanismus může být použit, pokud v důsledku Dohody vzrostou dovozy z KR v takovém objemu (v absolutní výši, nebo relativní výši k domácí produkci), a za takových podmínek, které způsobí vážné škody unijnímu průmyslu v podobných či přímo konkurenčních produktech.
- Ochranný mechanismus může mít následující formy: (1) odložení dalšího odstraňování cel, (2) růst cel na hodnotu, která nepřesáhne hodnoty sjednané v rámci doložky nejvyšších výhod a nepřesáhne počáteční hodnotu, která je obsažena v příloze 2-A Dohody.

Květen 2010

- Ochranný mechanismus by měl být platný pouze na období nezbytné k prevenci vážného poškození nebo k nápravnému opatření vážného poškození. Platnost by neměla přesáhnout dva roky. Ve výjimečných případech může být prodlouženo o další dva roky. Nicméně absolutně nejdelší doba použití ochranného mechanismu je stanovena na čtyři roky.
- Ochranný mechanismus by neměl být použit v přechodném období stanoveném Dohodou, kromě případů, kdy Korejská republika s použitím souhlasí.

6.2.4. Porovnání dopadů mechanismu DDB na evropské a korejské vývozce na příkladu obchodu s automobily

Cílem této podkapitoly je ukázat možný dopad mechanismu DDB na evropské a korejské výrobce na ilustrativním příkladu. Tabulka 28 předpokládá dovoz automobilů z Korejské republiky do Evropské unie a naopak. Dále počítá s dovozem součástí ze třetích zemí do Korejské republiky a do EU. Pro dovoz aut do EU platí MFN tarif 10 %, a na dovoz součástek MFN tarif 3 %. Korejský MFN tarif na dovoz aut je 8% a je stejný jako na dovoz součástek. Dohoda snižuje preferenční tarify mezi partnery v průběhu přechodných období následovně. Evropská unie na základě Dohody uvaluje na dovoz aut tarif 5 %, zatímco Korejská republika 3 %. Dohoda neupravuje MFN tarify vůči třetím zemím. Proto cla na dovoz součástek zůstávají stejná jako v situaci před Dohodou. Pravidla původu v situaci před FTA jsou nastavena na nejvýše 40% nepůvodních materiálů. Preferenční pravidla jsou mírnější a dovolují 45 % nepůvodních materiálů. Předpokládaná průměrná cena za jednotku dovezeného automobilu je 15 000 EUR. Posledním předpokladem je, že v situaci před uzavřením Dohody je možné uplatnit mechanismus DDB v plné výši a na časově neomezené období. Použitá metodologie vychází z dokumentu Evropské Komise (European Commission, 2009/02/27).

Tabulka 28 ukazuje úsporu korejského výrobce v důsledku Dohody v případě, kdy je zpětné navrácení cla povoleno a současně v hypotetickém případě, kdy by zpětné navrácení cla dohodou povoleno nebylo.

Celkové celní náklady výrobce se skládají ze cla, které zaplatí při dovozu součástí do KR a ze cla na dovoz hotového automobilu do Evropské unie. V situaci před Dohodou jsou celní náklady na dovoz součástí pro jeden automobil 480 EUR (uplatněné clo je 8% a dovezené součásti tvoří 40% celku), v situaci po vstupu Dohody v platnost mohou stoupnout na 540 EUR (clo se nemění, ale dovezené součásti smí tvořit 45% celku). Clo na dovoz automobilu do EU je před dohodou 1500 EUR, po vstupu Dohody v platnost pouze 750 EUR.

V případě, že je zpětné navrácení cla povoleno, může výrobce požádat o vrácení cla, které zaplatil na dovoz součástí na výrobu vývozních automobilů. V situaci před Dohodou může tedy být vývozci vráceno 480 EUR a v situaci po přijetí dohody, v případě, že je zpětné vrácení cla povoleno, 540 EUR. Jestliže zpětné vrácení cla povoleno není, nebude mu vráceno nic.

Květen 2010

Celkové celní náklady vývozce před Dohodou jsou tedy 1500 EUR, a po vstupu Dohody v platnost pouze 750 EUR. V hypotetické situaci, kdy by zpětné vrácení cla nebylo povoleno, by byly 1290 EUR. Úspora korejského vývozce z Dohody je 750 EUR, v hypotetické situaci, kdy by bylo zpětné vrácení cla zakázáno, by byla úspora pouhých 210 EUR. Úspory z Dohody by tedy v případě zákazu DDB byly v tomto příkladu více než 3,5 krát nižší.

Souhrn lze nalézt v Tabulka 28.

Tabulka 28: Úspora z Dohody díky DDB pohledem korejského vývozce

EUR pokud není uvedeno jinak	Situace před FTA	Situace po FTA (DDB povoleno)	Hypotetická situace po FTA (DDB zakázáno)
Clo EU na dovoz automobilů	10%	5%	5%
Clo KR na dovoz součástí	8%	8%	8%
Pravidla původu	40%	45%	45%
Průměrná cena automobilů (EUR/ks)	15 000	15 000	15 000
Celní náklady na dovoz součástek do KR	480	540	540
Celní náklady na vývoz automobilu do EU	1500	750	750
Zpětné navrácení cla	480	540	0
Celkové celní náklady vývozce	1 500	750	1290
Úspora z dohody	-	750	210

Zdroj: Vlastní výpočty

Tabulka 29 ilustruje výše uvedený příklad z pohledu evropského vývozce.

Situace je obdobná jako při dovozu z KR. Evropský vývozce vyváží do KR automobily, pro které nakupuje cla podléhající součástky ve třetích zemích. Pravidla původu před vstupem Dohody v platnost umožňují použití 40 % součástek ze třetích zemí, po vstupu Dohody až 45 %.

Celní náklady na dovoz součástek pro jeden automobil před platností Dohody jsou 180 EUR a po vstupu Dohody v platnost 203 EUR (clo se nemění, ale stoupne povolené množství součástek ze třetích zemí v jednom automobilu). Celní náklady na vývoz automobilu do KR jsou před Dohodou 1200 EUR a po vstupu Dohody v platnost 450 EUR.

Vývozce může požádat o navrácení 180 EUR resp. 203 EUR v případech, kdy je zpětné navrácení cla povoleno. V posledním hypotetickém případě, kdy Dohoda zpětné navrácení zakazuje, nebude vývozci vráceno nic.

Květen 2010

Celkové celní náklady na vývoz automobilu do KR jsou tedy 1200 EUR před platností Dohody, 450 EUR po vstupu Dohody v platnost v případě, že je zpětné navrácení cla povoleno a 653 EUR v případě, že povoleno není. Úspora z Dohody činí 750 EUR při povoleném DDB a 547 EUR při zakázaném zpětném navrácení cla.

Z příkladu je patrné, že úspora evropského vývozce díky Dohodě je výrazně méně závislá na tom, zda je zpětné navrácení cla povoleno nebo není. V případě, že je zpětné navrácení cla povoleno, ušetří v tomto příkladě evropský a korejský vývozce díky Dohodě stejně. V případě, že by zpětné navrácení cla nebylo v Dohodě povoleno, výhodnost Dohody pro korejského vývozce rázem klesne na pouhých 210 EUR a je výrazně nižší, než úspora evropského vývozce ve výši 547 EUR.

Tabulka 29 Úspora z Dohody díky DDB pohledem evropského vývozce

	Situace před FTA	Situace po FTA (DDB povoleno)	Hypotetická situace po FTA (DDB zakázáno)
Clo KR na dovoz automobilů	8%	3%	3%
Clo EU na dovoz součástí	3%	3%	3%
Pravidla původu	40%	45%	45%
Průměrná cena automobilů (EUR/ks)	15 000	15 000	15 000
Celní náklady na dovoz součástek do EU	180	203	203
Celní náklady na vývoz automobilu do EU	1 200	450	450
Zpětné navrácení cla	180	203	0
Celkové celní náklady vývozce	1 200	450	653
Úspora z dohody	-	750	547

Zdroj: Vlastní výpočty

Na základě výše uvedeného příkladu a závěrů dokumentu Evropské Komise (European Commission, 2009/02/27) lze důsledky povolení zpětného navrácení cla shrnout následovně:

1. Dopady DDB mechanismu jsou vyšší, pokud jsou celní sazby na součástky vyšší (za předpokladu relativně liberálních pravidel původu), zatímco cla na vývoz konečného produktu jsou nízké. V případě, že dojde k dalšímu uzavírání dohod o volném obchodu ze strany EU a Korejské republiky, nebo dojde u obou partnerů ke snížení MFN cel na průmyslové výrobky (vč. součástí a náhradních dílů) v důsledku uzavření vyjednávacího kola WTO z Dohy, potom mechanismus DDB ztratí své opodstatnění.

Květen 2010

2. Pokud by nebylo zpětné vrácení cla v rámci Dohody povoleno, byla by výhoda plynoucí z Dohody pro korejské exportéry limitována. Tím by došlo k silicímu odporu proti Dohodě ze strany Korejské republiky a byly by tak ohroženy liberalizující prvky vzájemného obchodu v mnoha odvětvích.
3. Nicméně pokud by bylo prosazeno zakázání zpětného navrácení cla, a Dohoda by byla uzavřena, tak by za jinak stejných podmínek korejscí výrobci byli ve větší míře motivováni dovážet součástky z Evropské unie. Proti tomuto závěru lze ovšem argumentovat strategií korejských společností (například v automobilovém průmyslu), které přesouvají výrobu do geograficky výhodnějších regionů, například do České republiky a do Indie.

6.2.5. Další faktory ovlivňující dopady DDB na českou ekonomiku v citlivých odvětvích

V souvislosti s FTA a DDB mechanismem se objevily obavy, že toto opatření může zásadním způsobem zvýšit dovoz zboží z Korejské republiky do Evropské unie především v automobilovém průmyslu (HS 87) a strojírenství (HS 84). Tyto obory jsou tradičně silné sektory korejské i české ekonomiky a hrají velice významnou roli. Další obavy z uzavření Dohody souvisí s poklesem konkurenceschopnosti českého průmyslu v důsledku levnější korejské výroby založené na dovozech z Číny. Tato kapitola ukazuje, že tyto obavy nejsou opodstatněné ze dvou důvodů: (1) Dovoz zboží z Korejské republiky do ČR rostl v řádech stovek procent již od roku 2006 a zároveň (2) Korejská republika vykazuje aktivní bilanci s Čínou v citlivých odvětvích.

Podskupina 8708

Podskupina 8708 (části a součásti motorových vozidel) je nejvýznamnějším příkladem citlivé položky explicitně jmenované v doložce Dohody o DDB. Tabulka 30 detailně ukazuje vývoj vzájemného obchodu mezi KR a ČR v rámci podskupiny 8708 v letech 2004 a 2009. Tato podskupina zahrnuje nárazníky, bezpečnostní pásy, části karosérií, brzdy, převodovky, nápravy, kola, chladiče, tlumiče volanty aj.²⁷ ČR v této podskupině do roku 2005 vykazovala s Korejskou republikou pozitivní obchodní bilanci, nicméně v roce 2006 došlo k náhlému výraznému zhoršení a trend se zcela obrátil. V letech 2007 – 2009 se objem korejských dovozů výrazně zvýšil ve srovnání se základním rokem 2004. V roce 2009 obchodní bilance dosáhla deficitu v hodnotě téměř 4,3 mld. CZK. S ohledem na meziroční vývoj lze vysledovat, že v období 2006 – 2009 dovoz z KR vzrostl o více než 100%. Určitou výjimku představuje rok 2008, kdy byl meziroční nárůst 57 %, nicméně i toto číslo lze považovat za výrazný nárůst vzhledem k faktu, že domácí výroba v OKEČ 34.3 v daném roce poklesla o 3,3 %. Přestože korejský dovoz netvoří v žádném ze sledovaných let více než 1 % z celkové domácí výroby v ČR, data poukazují na trend růstu dovozů některých produktů podskupiny 8708 z KR ve větší míře, a to navzdory krizi, která automobilový průmysl zasáhla. Vzhledem

²⁷ Použita je terminologie Českého statistického úřadu, databáze zahraničního obchodu (Český Statistický úřad)

Květen 2010

k faktu, že dovoz rostl od roku 2006, se lze domnívat, že přímo souvisí s vybudováním továrny Hyundai Motor Manufacturing Czech v Nošovicích. Tabulka 31 dále potvrzuje argument nárůstu dovozu z Korejské republiky v důsledku investice společnosti Hyundai na příkladu položky 870829, která se nejvýznamněji podílí na korejském dovozu v této podskupině. Podíl korejského vývozu do ČR na celkovém korejském vývozu od roku 2007 stoupá a v roce 2009 dosáhl hodnoty 9%. Nelze očekávat, že by Dohoda výrazně zvýšila korejský dovoz součástí z Číny v důsledku povolení mechanismu DDB vzhledem ke svým současným formám outsourcingu a charakteru ekonomiky.

Tabulka 30: Vývoj dovozů podskupiny 8708

v %	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Import KR/ výroba v ČR	0,06	0,04	0,07	0,37	0,60	N/A
Nárůst Importu (base line 2004)	0	-10	83	906	1482	4021
Meziroční nárůst importu z KR	0	-10	103	451	57	160
Obchodní bilance (v tis. CZK)	33 554	44 459	-54 944	-935 881	-1 551 603	-4 267 387
Meziroční nárůst výroby v ČR	0	20	15	11	-3	N/A

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

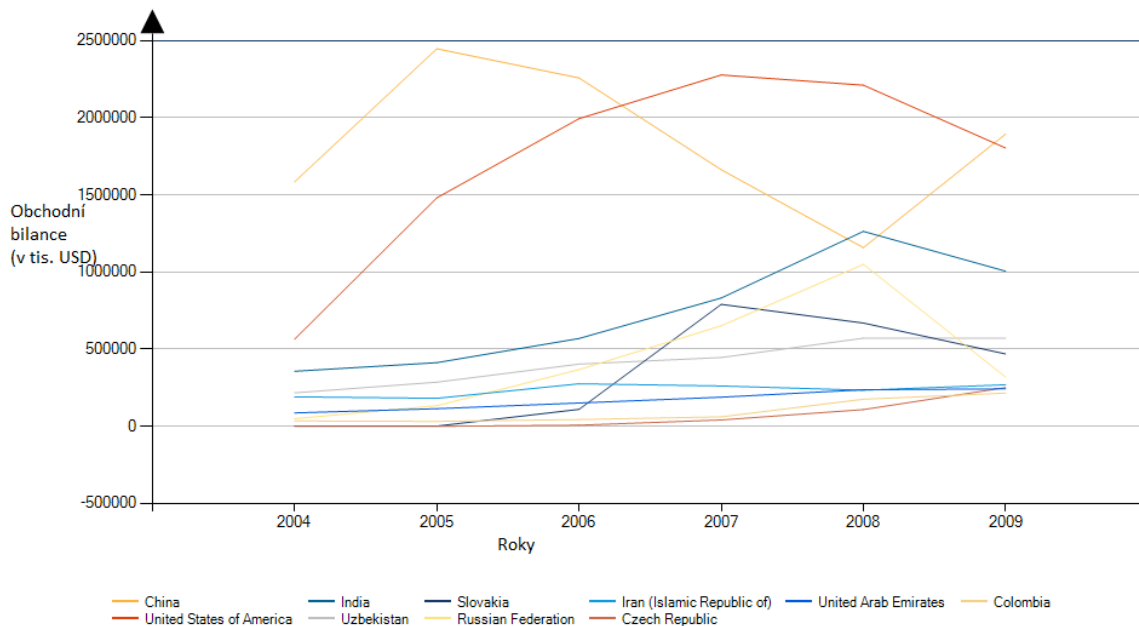
Tabulka 31: Korejský vývoz do světa a do ČR: 870829

	2005	2006	2007	2008	2009
Vývoz Korejská republika-svět	427 007	246 921	361 449	619 272	630 087
Vývoz Korejská republika-ČR	9	5 867	37 434	43 321	58 683
Podíl vývozu do ČR na celkovém korejském vývozu	0%	2%	10%	7%	9%

Zdroj: International Trade Centre, www.trademap.org

Graf 25: Vývoj obchodní bilance Korejské republiky s nejdůležitějšími obchodními partnery v podskupině 8708 (části, součásti motorových vozidel)

Zdroj: ITC, Trademap, vlastní překlad

6.3. Ochrana duševního vlastnictví

Vzhledem k rozdílným standardům a možným zjednodušujícím analogiím s Čínskou lidovou republikou mohou existovat obavy z eventuálního porušování práv duševního vlastnictví v KR. Důsledkem toho vyvstávají obavy z možného znevýhodnění a ztráty kompetitivního know-how vůči korejskému a potažmo asijskému trhu.²⁸ Cílem této kapitoly je tyto domněnky korigovat a zároveň popsat základní rámec duševního vlastnictví v KR, jejíž ekonomika aktivně tvoří nové invence a obsazuje přední místo ve světových patentových žebříčcích. V kapitole bude nastíněn vztah duševního vlastnictví k Dohodě uzavřené mezi EU a KR, a to s důrazem na možnosti potenciálního evropského exportéra. Na závěr této kapitoly budou zhodnocena i odpovídající rizika, která souvisí s možnou importní blokadou výrobků, které jsou chráněny ochrannou známkou místního úřadu duševního vlastnictví.

²⁸ Duševní vlastnictví je majetek nehmotné povahy, který je výsledkem procesu lidského myšlení, pro něhož jsou uznána odpovídající vlastnická práva. Tato výlučná práva umožní svému majiteli prospěch a dále poskytují finanční pobídky pro vytváření investic do duševního vlastnictví a v případě patentů dodatečné odměny související s náklady v oblasti výzkumu a vývoje. Právní úpravu týkající se duševního vlastnictví lze rozdělit na dva celky, a to jednak autorské právo, které je reprezentováno autorským zákonem, a právo průmyslového vlastnictví, jež je zakotveno ve více dílčích právních předpisech. Ačkoli se standardní právní zásady, jimiž se řídí ochrana duševního vlastnictví, vyvinuly již během 19. století, začaly být plně užívány až s koncem 20. století.

6.3.1. Stav duševního vlastnictví v Korejské republice

Systém duševního vlastnictví v KR zahrnuje patenty, utility, ochranné známky, design a systém autorských práv. Pilířem duševního vlastnictví se v KR stal patentový systém, který se skrze 30 revizí Korejského patentového zákona od roku 1961 rozvinul ve vyspělou patentovou ochranu. Institucionálně je právo duševního vlastnictví zajištěno Korejským úřadem pro duševní vlastnictví (dále jen KIPO) a přidruženými pobočkami Public Patent Attorneys Center a Korean Patent Attorneys Association. V KR bylo zapotřebí (s cílem podpořit rychlou industrializaci) prohlubovat patentový systém, jehož význam lze ostatně doložit počtem patentových žádostí.

Podle zprávy Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) je v současnosti KIPO po Číně, Spojených státech a Japonsku čtvrtým největším světovým příjemcem patentových přihlášek, přičemž meziroční růst dosahoval do roku 2008 souhrnné výše až 15 % (dalším subjektem v pořadí je Evropská unie se svým Evropským patentovým úřadem).²⁹ Dle nejaktuálnějších údajů KIPO³⁰ bylo v roce 2008 podáno celkem 368 565 žádostí, vycházejících z žádostí o patenty (167 904), užité vzory (17 226), ochranné známky (127 139) a design (56 296).³¹

Z hlediska počtu patentových přihlášek na HDP je KR světovým lídrem při hodnotě 129 k roku 2005. První příčka pro korejskou ekonomiku rovněž platí pro podíl patentových přihlášek k výdajům na vědu a výzkum.³² Z hlediska počtu patentových přihlášek na 100 000 obyvatel je KR světovou pětikou k roku 2008.³³ Navíc se korejská ekonomika profiluje i jako ekonomika vědy a výzkumu, jak ostatně naznačuje zřetelná korelace mezi počtem přihlášených patentů a výdajů na vědu a výzkum.

Takový vývoj patentového systému v KR byl založen nejen na neustálém zlepšování v oblasti odstraňování nepřiměřených ochranných elementů, ale také na úsilí o dodržování mezinárodního patentového systému, odpovídajících principů a harmonizaci se světovými standardy.³⁴ S poukazem na provedené revize byl patentový systém v Korejské republice

²⁹ WIPO Statistics Database (World Intellectual Property Organization)

³⁰ Annual Report: Dynamic IP 2008, Korean Intellectual Property Office (KIPO)

³¹ Pro srovnání tak například v roce 1957 bylo podáno pouze 469 patentových přihlášek.

³² Annual Report: Dynamic IP 2008, Korean Intellectual Property Office (KIPO)

³³ Podle souhrnných statistik IMD World Competitiveness Yearbook tak KR dramaticky postoupila ze 14. místa v roce 2005

³⁴ Současný jihokorejský patentový systém je založen na šesti deklarovaných stěžejních principech (KIPO):

(1) Zvyšování patentovatelných položek, (2) Urychlení a celkové zefektivnění patentového šetření, (3) Posílení patentové ochrany a prodloužení období patentové ochrany, (4) Kontrola zneužití patentového práva, (5) Přístupování k mezinárodním patentovým úmlouvám a standardům, (6) Soulad s mezinárodními trendy patentové ochrany.

Květen 2010

plně internacionalizován.³⁵ KR jako smluvní strana Dohody o spolupráci v patentové oblasti (PCT) jasně dokazuje snahu o dodržování světových standardů v oblasti duševního vlastnictví. Se 7 980 žádostmi v rámci PCT se umístila KR na čtvrtém místě za Spojenými státy, Japonskem a Německem (2009).

Navíc agentura KIPO rozvinula na přelomu tisíciletí konkrétní cílené aktivity s cílem podpořit standardy ochrany duševního vlastnictví.³⁶ Pro naplnění uvedených bodů bylo kupříkladu po celé zemi otevřeno 29 regionálních kanceláří, které pokrývají široké portfolio služeb souvisejících se správou duševního vlastnictví. Vedle toho je kontinuálně realizována informační a vzdělávací kampaň. Součástí zmíněného projektu bylo rovněž snížení patentových poplatků o 50 až 70 % dle velikosti podniku, zřetelná rostoucí podpora nekomerčním projektům či organizování soutěží a výstav s nejzajímavějšími vynálezy a patentovanými výtvary. KIPO poskytuje podporu v maximální výši 80 % nákladů, přičemž částka nesmí převýšit 30 miliónů korejských wonů pro jeden podnik. Dále byl spuštěn internetový trh s patentovanými technologiemi. Do projektu byli rovněž zahrnuti i samotní zaměstnanci, kteří se dle KIPO primárně podílejí na utváření patentů. Zahraniční subjekty využily možnosti registrace duševního vlastnictví v KR v 68 339 případech. Nejvýznamnější zeměmi byly Japonsko (23 844 žádostí), Spojené státy (21 112 žádostí) a konečně Německo (4 981 žádostí). České subjekty dle týchž údajů KIPO využily možnosti registrace duševního vlastnictví celkem ve 24 případech, přičemž se jednalo o 14 patentů, 2 průmyslové designy a 8 ochranných značek.

6.3.2. Duševní vlastnictví a Dohoda

Ochrana a dodržování práv duševního vlastnictví mají zásadní význam pro evropskou konkurenceschopnost. V Dohodě je tudíž duševnímu vlastnictví věnována jedna celá kapitola.³⁷ Dohoda posiluje EU v úsilí o větší přísnost v mezinárodní ochraně práv duševního vlastnictví a rozšiřuje existující smluvní režimy. Zejména se tato kapitola zaměřuje na ustanovení o autorském právu, designu a zeměpisných označení (GI), které slouží jako doplněk a aktualizace k dohodě TRIPS (The Agreement on Trade Related Aspects of

³⁵ Hlavním měřítkem zapojení KR do mezinárodní spolupráce je součinnost v rámci Smlouvy o patentové spolupráci (Patent Cooperation Treaty - PCT), jež tvoří základní formát mezinárodního patentového práva. Smlouva, jež byla uzavřena v roce 1970 a zahrnuje 142 zemí světa, poskytuje jednotný postup pro podávání žádostí o udělení patentu na ochranu vynálezů v každém ze svých smluvních států. Patentová přihláška podána v rámci PCT se nazývá mezinárodní přihláška (PCT application). Další úmluvy, jichž je KR smluvní stranou, následují v přehledu: Berne Convention, Budapest Treaty, Madrid Protocol, Nice Agreement, Paris Convention, Phonograms Convention, Rome Convention, Strasbourg Agreement, Trademark Law Treaty, UPOV Convention, WIPO Convention, WIPO Copyright Treaty, WIPO Performances and Phonograms Treaty.

³⁶ V této souvislosti se přednostně zaměřila na čtyři projektové oblasti ve vztahu k malým a středním podnikům: (1) Poradenství, vzdělávání a trénink, (2) Podpora pro vytváření duševního vlastnictví, (3) Podpora pro využívání duševního vlastnictví, (4) Podpora pro ochranu duševního vlastnictví.

³⁷ Jedná se o kapitolu 10 včetně dvou příloh se zaměřením na zeměpisná označení pro zemědělské produkty a potraviny (10-A) a dále na zeměpisná označení pro vína, aromatizované víno a lihoviny (10-B).

Intellectual Property Rights) při ustavení WTO³⁸. Kapitola obsahuje také silný oddíl o vymáhání práv duševního vlastnictví na základě interních pravidel EU. Dohoda usnadní výrobu a uvedení na trh inovačních a tvůrčích produktů smluvních stran a dále přispěje k dosažení účinné ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví.

Ustanovení o autorském právu reflektují nejnovější mezinárodní vývoj. Obsažené regule usnadňují držitelům evropských práv získat odpovídající úhradu za použití jejich hudby nebo dalších uměleckých děl v KR. Vzhledem k trendu nárůstu významu designu se Dohoda zaměřuje na ustanovení, která rámcově doplňují TRIPS a další konvence. Protože se korejští spotřebitelé zajímají o kvalitní zemědělské produkty³⁹, je kladen důraz na tzv. geografická označení. Dohoda tak nabízí vysokou úroveň ochrany pro komerčně důležitá evropská zeměpisná označení, mezi něž bylo mimo jiné zařazeno i české pivo.

Zvláštní pozornost je v rámci autorských a souvisejících práv věnována transferům technologií. Obě strany se totiž zavázaly k výměně pohledů a informací o svých postupech a politikách ovlivňujících transfery technologií, a to jak na svých územích, tak na území třetích stran. Dohoda zavádí zejména opatření k usnadnění informačních toků, obchodního partnerství, licencování a subdodávek. Zvláštní důraz je kladen na podmínky nezbytné pro vytváření odpovídajícího prostředí pro transfer technologií v hostitelských zemích včetně otázek rozvoje lidského kapitálu a právního rámce. Navíc každá smluvní strana přijme opatření k prevenci nebo kontrole licenčních praktik nebo podmínek, vztahujících se k právům duševního vlastnictví, které mohou mít nepříznivý vliv na mezinárodní transfer technologií a které představují zneužití práv duševního vlastnictví ze strany majitelů práv. Pro exportéry se tak posiluje prvek vzájemné ochrany duševního vlastnictví. Ve stejném duchu obě smluvní strany rovněž definovaly trvání autorských práv včetně podrobného rámce vysílacích a uměleckých práv.

Dohoda dále usnadní vytvoření kontaktů mezi národními orgány ochrany práv pro účely vzájemného zajištění snadnějšího přístupu a poskytování obsahu mezi stranami, jakož i zajištění vzájemného předávání licenčních poplatků za užití děl či chráněných předmětů. Strany se tak zavázaly k dosažení vysoké úrovně racionalizace a zlepšení transparentnosti.

Dalším přínosem Dohody pro exportéry je ustanovení, které zaručuje zavádění pouze adekvátní právní ochrany před vědomým a bezdůvodným obcházením jakýchkoliv účinných technologických opatření. V této souvislosti každá smluvní strana stanoví odpovídající právní ochranu. Dohoda dále zaručuje kýženou ochranu informací o řízení práv.

V oblasti ochranných známek Dohoda zavádí systém pro registraci ochranných známek, v nichž důvody pro zamítnutí zápisu ochranné známky musí být sděleny písemně a mohou být poskytnuty elektronicky žadateli, který má posléze právo zpochybnit toto rozhodnutí a

³⁸ Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (WTO, 1994)

³⁹ Především se jedná o evropská vína, alkohol, sýry a šunku.

odvolat se soudní cestu. Evropská unie a KR rovněž Dohodou zavádí možnost pro zúčastněné strany podat námitku proti žádosti o ochrannou známku.

Dále přináší Dohoda českým exportérům nové možnosti v uznávání zeměpisných označení pro zemědělské produkty, potraviny a vína, jak bylo již naznačeno výše. V této souvislosti jsou garantovány konkrétní registrační, administrativní a ochranné procedury, které jsou předmětem rozsáhlých příloh kapitoly. V Dohodě s KR se EU neomezila pouze na tradiční ochranu jmen svých vín a lihovin, ale rovněž rozšířila dohled na další produkty – pivo, masové speciality, sýry, olivový olej apod. KR si naopak chrání čaje, rýži a koření. Celkově je v rámci Dohody ochráněno 160 hlavních geografických názvů. Další úpravy jsou otevřeny a do budoucna se nabízí jistá variabilita v těchto ustanoveních. Proto byla ustanovena pracovní skupina, která bude utvářet další podobu systému zeměpisných označení, předkládat doporučení, v obecné rovině zajišťovat řádné fungování a dále projednávat veškeré záležitosti společného zájmu.

Evropská unie a KR Dohodou dále zajistí ochranu nezávisle vytvořeného designu, který je nový a originální nebo má individuální charakter. Tato ochrana musí být poskytnuta zápisem a posléze udělením výlučného práva svým majitelům v souladu s tímto ustanovením. Potenciální exportér chráněného vzoru bude mít právo zabránit třetím stranám, které nemají jeho souhlas, vyrábět, nabízet k prodeji, prodávat, dovážet, vyvážet nebo používat předměty, které nesou nebo obsahují ochranu, jestliže se taková jednání uskutečňují pro komerční účely nebo nejsou slučitelná s poctivou obchodní praxí. Další články pokrývají ochranu poskytovanou na neregistrovaný vzhled, podmínky ochrany či vztah k autorským právům.

V případě patentů navazuje Dohoda mimo jiné na smlouvu Patent Law Treaty (2000). Zároveň rozšiřuje stávající smluvní standardy o specifická ustanovení z oblasti zdravotnictví, které ovšem vzhledem ke zbožové struktuře obchodu mezi ČR a KR nemají významný dosah.

Odpovědí pro exportéry a jejich možné obavy z porušování standardů ochrany duševního vlastnictví je kapitola s aspekty vynucování práv duševního vlastnictví. Strany zde potvrzují své závazky v rámci dohody TRIPS (zejména pak její část III) a zajistí, že doplňující obecná opatření, řízení a nápravná opatření jsou k dispozici v rámci právních předpisů tak, aby umožňovaly účinnou žalobu proti každému aktu porušení práv duševního vlastnictví podle této dohody. Tato obecná opatření, řízení a nápravná opatření musí zahrnovat urychlená nápravná opatření k zabránění porušování a odstrašující prostředky proti dalšímu porušování, musí být spravedlivá, nesmí být nadměrně složitá nebo nákladná či způsobovat nepřiměřené časové limity a neodůvodněná zpoždění a konečně musí být účinná, přiměřená a dostatečně odrazující, aby se zabránilo vytváření překážek proti oprávněnému obchodu a jejich zneužití. Tím se všestranně upevní pozice exportérů do KR a naopak.

Zásadním prvkem Dohody jsou civilní opatření a nápravná ustanovení. Stručně lze říci, že zmíněné aspekty ochrání exportéry v případě porušení ochrany práv duševního vlastnictví. Ujednaný systém umožní příslušným soudním orgánům nařídit, aby byly v případě potřeby předloženy bankovní, finanční nebo obchodní dokumenty pod kontrolou protistrany, a to s

—
Květen 2010

výhradou ochrany důvěrných informací. Dále byla pro zpřesnění náležitě vymezena dočasná opatření pro zajištění důkazů a právo na informace v civilním řízení k duševnímu vlastnictví, čímž jsou podnikům stvrzena jejich základní práva. Pro urychlení a větší ochranu bude vývozcům k dispozici i systém předběžných opatření, jež zabrání dalšímu porušování práva duševního vlastnictví během možného soudního řízení. Následná nápravná opatření zajistí skrze rozhodnutí soudní autority možnosti jako zničení padělaného zboží (včetně výrobních linek a na náklady porušitele) či úplný zákaz prodeje, čímž je opět právně posílen stěžovatel. Zároveň je pro stěžovatele narýsován směrodatný předpis pro určování míry škod (včetně nákladů za soudní řízení). Zvláštní kapitola je pak věnována odpovědnosti v oblasti online služeb.

Dalším stěžejním momentem Dohody jsou samotná ustanovení k trestnímu právu, která taxativně vymezují aspekty trestní odpovědnosti v různých případech porušování ochrany duševního vlastnictví (zabavení, pokuty, odpovědnost při napomáhání při trestném činu, padělání apod.). V centru pozornosti je opět ochrana ekonomického subjektu a jeho práv duševního vlastnictví. To dokresluje i zřízený systém opatření na hranicích, kodex chování, spolupráce či výměna informací.

Určitým (leč zatím nehmatatelným) rizikem pro vzájemný bilaterální obchod mezi Korejskou republikou a Českou republikou se ovšem může stát sekundární ochrana patentovaných produktů při KIPO. V březnu roku 2010 totiž korejská vláda schválila v součinnosti s korejským parlamentem zákon, jež umožní Korejské celní službě bez výjimky počínaje červencem téhož roku bránit dovoz výrobků, které porušují místní práva duševního vlastnictví. Legislativa vyšla poté, co průzkum u 2 107 místních společností koncem předchozího roku prokázal potřebu tvrdšího postoje. Podle Ministerstva znalostní ekonomiky Korejské republiky se tak budou nová pravidla vztahovat na výrobky, které jsou v rozporu s místními patenty, designem, logem a dalšími exkluzivními právy, která drží jihokorejské společnosti. Korejská obchodní komise poskytne plné seznamy takových produktů a bude prosazovat tvrdá administrativní opatření, pokuty a podobně.

Vzhledem k přísným opatřením dohodnutým v rámci Dohody se ovšem nelze domnívat, že by se případné porušení mohlo dotknout kterékoli členské země EU. Spíše mohou potenciální komplikace při dovozu duševně chráněných produktů nastat u nesmluvních stran, které nemají dostatečně zajištěny vzájemné obchodní vztahy.

Institucionálně je právo duševního vlastnictví zajištěno Korejským úřadem pro duševní vlastnictví (KIPO) a přidruženými pobočkami. Podle zprávy Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) je v současnosti KIPO po Číně, Spojených státech a Japonsku čtvrtým největším světovým příjemcem patentových přihlášek, přičemž meziroční růst dosahoval do roku 2008 souhrnné výše až 15 %. KR patří dle uvedených statistik k zemím, které nejvíce dbají na samotnou existenci a správu duševního vlastnictví, a to jak z hlediska podílu na HDP a na obyvatele, tak z hlediska podílu výdajů na vědu a výzkum.

Je rovněž nutné zdůraznit, že KR je smluvní stranou všech nejdůležitějších mezinárodních úmluv pokrývajících duševní vlastnictví. Lze se proto domnívat, že KR je z hlediska správy duševního vlastnictví standardní zemí, která je zapojena do mezinárodní mnohostranné spolupráce, čímž tak naplňuje světové trendy v této oblasti.

Dohoda by měla posílit EU v úsilí o větší přísnost v mezinárodní ochraně práv duševního vlastnictví. Jedná se zejména o ustanovení o autorském právu, designu a zeměpisných označení, které slouží jako doplněk a aktualizace k dohodě TRIPS při ustavení WTO. Kapitola obsahuje také silný oddíl o vymáhání práv duševního vlastnictví na základě interních pravidel EU. Dohoda samotná usnadní výrobu a uvedení na trh inovačních a tvůrčích produktů smluvních stran a dále přispěje k dosažení účinné ochrany a prosazování práv duševního vlastnictví.

Je evidentní, že KR je v současnosti zemí, která invence vytváří, než aby je přebírala od evropských zemí. Pouze mylná analogie s Čínou a dalšími asijskými rozvojovými trhy vytváří klamné zdání o nedodržování a poškozování duševního vlastnictví. Proto se domníváme, že jisté pochybnosti o stavu duševního vlastnictví mohou být způsobeny i patrnými obavami českých producentů z obecné konkurenceschopnosti.

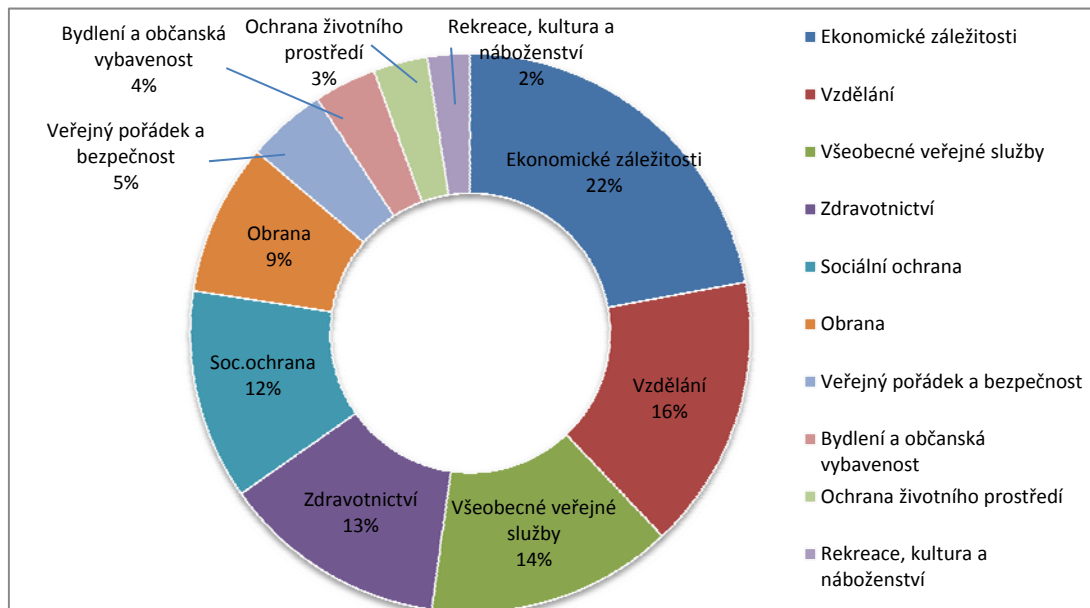
6.4. Vládní zakázky

Cílem této kapitoly je v duchu analýzy horizontálních témat rozebrat dopad Dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Korejskou republikou na oblast zadávání vládních zakázek.⁴⁰ Na počátku bude vymezen samotný pojem, posléze se autoři zaměří na samotné dopady vycházející z uzavřené Dohody.

6.4.1. Stav vládních zakázek v Korejské republice

Celkově bylo za rok 2006 vydáno na vládních zakázkách 279,4 trilionů KRW, což odpovídá 229,6 mld. USD dle červnového kurzu roku 2010. Z níže nastíněného grafu vyplývá, že majoritní podíl na vládních zakázkách představují ekonomická témata, následovaná výdaji na vzdělání či zdravotnictví. Nelze rovněž přehlédnout podíl výdajů na ochranu životního prostředí, kdy navíc lze očekávat růst s ohledem na výše zmíněný „Green New Deal“.

Graf 26: Výdaje vládních institucí podle funkcí (2007)

Zdroj: OECD, *OECD in Figures (2009, predikce 2011)*

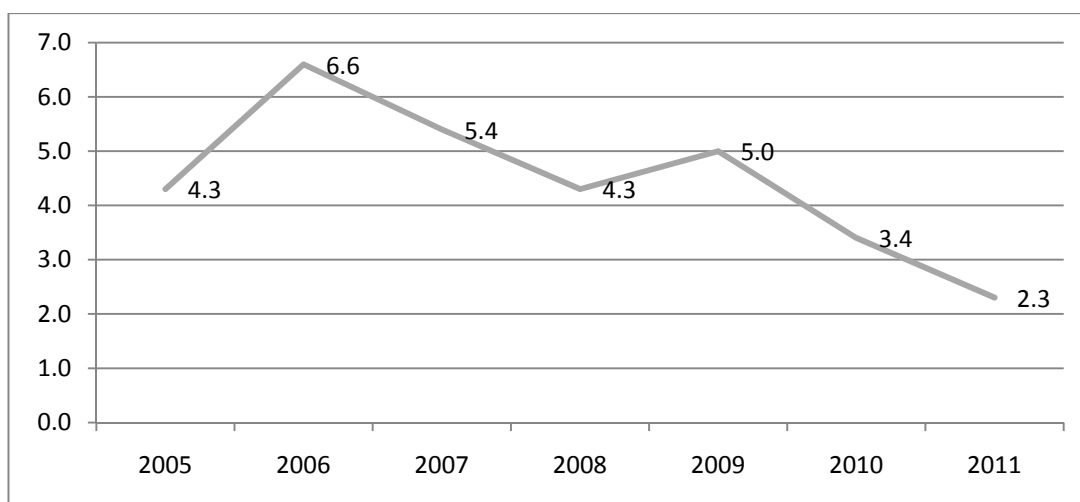
⁴⁰ Vládní zakázky, označované také jako veřejné zakázky či veřejné tendry, je zadávání zakázek na zboží a služby na účet orgánů veřejné správy, jako jsou vládní agentury a podobně. V případě rozvinutých zemí se vládní zakázky podílí na tvorbě hrubého domácího produktu ve výši 10 až 15 % HDP, zatímco v případě rozvojových zemí se tato hodnota pohybuje okolo 20 %. Je tedy zřejmé, že vládní zakázky představují významnou část světové ekonomiky. Každá jednotlivá země si sama upravuje vlastní znění práva o vládních zakázkách. Právním veřejných zakázek se obvykle rozumí souhrn pravidel a předpisů, které orgán veřejné moci při zadávání veřejných zakázek materiálních zdrojů a služeb musí dodržovat. Pokrývá také právní a procesní pravidla, podle kterých zájemci mohou získat odškodnění za porušení procesních pravidel u výše uvedených služeb. Zadávání veřejných zakázek se odehrává v podstatě v podobě soukromého práva vstupem do civilní smlouvy (tzv. fiskální záchranné operace).

Květen 2010

Další graf poukazuje na změny rychlosti růstu vládních výdajů oproti předchozímu období. Je opět zřejmé, že navzdory poklesu růstu výdajů v důsledku pokrizových úsporných opatření, jež následují po předchozím růstu v roce 2009 s ohledem na sanaci bezprostředních dopadů krize, nabízí korejský trh mimořádné příležitosti pro evropské dodavatele.

Graf 27: Vývoj růstu vládních výdajů (2005 – 2011)

Zdroj: OECD, *OECD in Figures* (2009)

Významnou výhodou a zároveň možnou šancí je takřka kompletně elektronický systém řízení vládních zakázek v Korejské republice. Ve srovnání s ostatními zeměmi tak patří KR mezi světovou špičku, jak naznačuje následující graf elektronické participace (E-participation Index), vyjadřující možnosti elektronické komunikace a zapojení samotných fyzických a právních subjektů v dané oblasti. Domníváme se proto, že se tímto nabízí zahraničním dodavatelům značně zjednodušená a transparentnější cesta k vládním zakázkám.

Tabulka 32: E-participation Index (vládní zakázky, srovnání 2008)

Pořadí	Země	Index
1	Spojené státy	1.0000
2	KR	0.9773
3	Dánsko	0.9318
3	Francie	0.9318
60	ČR	0.2045

Zdroj: UN E-Government Survey 2008

6.4.2. Vládní zakázky a Dohoda

Vládní zakázky jsou přímou součástí Dohody o volném obchodu, přestože samotná kapitola 9, která se problematikou zabývá, není v porovnání s ostatními kapitolami Dohody nikterak rozsáhlá. Dohoda zavádí nové možnosti v zadávání vládních zakázek především v těch oblastech, které doposud nebyly zaštitěny mezinárodní Smlouvou o vládních zakázkách (GPA).⁴¹ Jedná se především o koncese na veřejné práce a dále o specifické BOT kontrakty (Build, Operate, Transfer), které jsou společně přílohou uvedené kapitoly.

Tyto kontraktní možnosti smlouvy mohou být zajímavé pro evropské (a potažmo české) dodavatele, kteří jsou světovými lídry v této oblasti. Otevření a právní umožnění takových zakázek proto může poskytnout jistý tendrový impuls evropským podnikatelským subjektům. Dohoda pokrývá BOT smlouvy od všech centrálních a přechodových zadavatelů v Korejské republice v rámci smlouvy GPA.

Navíc Dohoda rozšiřuje kontraktní možnosti pro krytí BOT smluv na všechny správní oblasti soulské metropole, provincie Gyonggi-do a dále na největší a nejvýznamnější přístav na jihu poloostrova Pusan (a to včetně spojených měst, distriktů a území). Toto dodatečné pokrytí fakticky reprezentuje více jak 50 % jihokorejského hrubého domácího produktu a současné populace.

V obecné rovině platí, že jak korejská, tak evropská strana se zavázaly spolupracovat v duchu podpory mezinárodní liberalizace trhů s vládními zakázkami. Rovněž v této souvislosti obě strany potvrdily své závazky plynoucí ze samotné GPA. S jistými výjimkami se dále KR i Evropa zavázaly naplňovat revidované znění GPA. Kromě toho se obě smluvní strany s odkazem na článek 15 dohody na zřízení speciální pracovní skupiny k vládním zakázkám.

Hlavní cíle této skupiny jsou následující:

1. Posuzování otázek týkajících se zadávání vládních zakázek, BOT zakázek a spojených koncesí veřejné práce
2. Výměna informací týkajících se zadávání vládních zakázek, BOT zakázek a spojených koncesí veřejné práce
3. Projednávání jakýchkoli záležitostí souvisejících s fungováním 9. kapitoly Dohody

⁴¹ Pilíř mezinárodní spolupráce a obecného zapojení Korejské republiky do mezinárodní spolupráce vychází z mnohostranné Smlouvy o vládních zakázkách – GPA (The Agreement on Government Procurement). Skrze tuto smlouvu má KR jasnou možnost adaptovat se na současné mezinárodní trendy. GPA je fundamentální dohoda, která je k dnešnímu dni jedinou právně závaznou dohodou v rámci WTO se zaměřením na témata zadávání veřejných zakázek. Její současná verze byla sjednána souběžně s Uruguayským kolem v roce 1994 a vstoupila v platnost 1. ledna 1996. Jedná se o mnohostrannou dohodu, již spravuje Výbor pro vládní zakázky, který zahrnuje všechny členy WTO jako smluvní strany GPA. Členové tak mají konkrétní práva a povinnosti vyplývající ze zmíněné dohody.

—
Květen 2010

Korejský trh nabízí mimořádné příležitosti evropským dodavatelům z hlediska objemu vládních výdajů a vývoje těchto výdajů, ale také díky realizaci tzv. zeleného balíčku (Green New Deal). Jasnou výhodou je pak již dnes fungující elektronická správa vládních zakázek, která tak může nabídnout nové a otevřenější možnosti všem potenciálním dodavatelům. Elektronické tendrování ovšem není explicitně řešeno Dohodou.

Vládní zakázky jsou v Dohodě relativně stručným tématem a samotná Dohoda spíše rozšiřuje stávající spolupráci v rámci GPA a dále pootevívá nové možnosti do budoucna vzhledem k otevření koncesí na veřejné práce a BOT kontraktů. Proto se přístup evropských dodavatelů na korejský vládní trh nebude zásadně měnit a bude víceméně kopírovat stávající rámec daný v GPA. Další přínos Dohody vychází z nově zřízené pracovní skupiny k vládním zakázkám, která v jistém ohledu stanoví vzájemné mantinely a odstraní prostor pro nedorozumění mezi oběma stranami.

Závěrem lze tedy říci, že KR jako signatář GPA má již vztahy s Evropskou unií plně upravené a Dohoda jako dodatečný článek stvrzuje dosavadní vztahy a posiluje možnosti do budoucna.

6.5. Pracovní trh a lidská práva v KR

Cílem této části analýzy je vyhodnocení sociálních dopadů uzavření Dohody včetně aspektů lidských práv a rozdílných pracovních standardů na Českou republiku. Užití metody analýzy vycházejí z rozboru pracovních standardů, produktivity práce a vybraných lidskoprávních aspektů.

6.5.1. Pracovní standardy a produktivita práce

Pro analýzu standardů na korejském pracovním trhu byla v relaci k českému pracovnímu trhu využita komparativní studie Doing Business⁴². Data byla nashromážděna na základě porovnávání předpisů týkajících se životního cyklu malých a středně velkých podniků ve 183 ekonomikách světa. Poslední sběr dat pro projekt byl dokončen v červnu roku 2009.

Níže uvedené indexy zaměstnávání pracovníků jsou založeny na detailní analýze regulace trhu práce zpracované místními právníky a úředníky veřejné správy. Pracovní zákony a předpisy jakož i další relevantní zdroje jsou pro zajištění přesnosti souhrnně přezkoumány. Mezi hlavní ukazatele pro popis trhu práce dle zmíněného šetření patří index rigidity zaměstnanosti, který zahrnuje prostý průměr indexu obtížnosti najímání, indexu rigidity hodin a indexu obtížnosti propouštění. Index obtížnosti najímání nových pracovníků poměřuje upotřebitelnost a maximální dobu trvání úvazků s dobou určitou a minimální platy pro učně a „prvozaměstnance“. Index rigidity hodin pak poměřuje plánování nestandardní pracovní doby a placené dovolené. Index obtížnosti propouštění posuzuje možnosti oznamování a schvalování požadavků pro ukončení pracovního poměru zaměstnance či skupiny zaměstnanců a dále pravidla přednosti výpovědi pro nadbytečnost či opětovného profesního začlenění. Náklady propouštění v návaznosti na rigiditu zaměstnanosti pak poměřují oznamovací povinnost a platby odstupného vyjádřeného v odpovídajícím počtu placených týdnů.

Ke konkrétním odpovědím byl přiřazen určitý počet bodů, přičemž vážený výsledek je uveden v hlavičce každé dílčí tabulky. Obecně platí, že vyšší hodnoty v tabulce vykazují vyšší rigiditu předpisů a s tím související nižší flexibilitu trhu práce.

⁴² Doing Business. Employing Workers - The World Bank Group [online]. [cit. 04-23-2010]. URL: <<http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/EmployingWorkers/?direction=Desc&sort=0>>

Tabulka 33: Rigidita pracovního trhu – srovnání ČR a KR

	ČR	KR
A. Index rigidity zaměstnanosti (0-100)	11	38
1. Index obtížnosti najímání (0-100)	33	44
Jsou úvazky na dobu určitou zakázány pro permanentní úkoly?	Ne	Ne
Maximální doba pevných úvazku v měsících (včetně obnovení)	24	24
Poměr nařízené minimální mzdy k průměrné přidané hodnotě na pracovníka	0.21	0.26
2. Index rigidity hodin (0-100)	0	40
Možnost rozšíření pracovního týdne na 50 hod. (vč. přesčasů) na dva měsíce v roce	Ano	Ano
Maximální počet pracovních dní v jednom kalendářním týdnu	6	6
Restrikce na noční práci (i v případě nutnosti nepřetržitého provozu)	Ne	Ano
Restrikce na týdenní dovolenou (i v případě nutnosti nepřetržitého provozu)	Ne	Ano
Roční placená dovolená (ve dnech) zaměstnance působícího 20 let ve firmě	20	24
3. Index obtížnosti propouštění (0-100)	0	30
Je ukončení pracovního poměru z důvodu nadbytečnosti uzákoněno?	Ano	Ano
Musí zaměstnavatel oznámit třetí straně předem ukončení každého pracovního poměru?	Ne	Ano
Musí zaměstnavatel dostat souhlas třetí strany s ukončením každého pracovního poměru?	Ne	Ne
Musí zaměstnavatel oznámit třetí straně předem ukončení devět pracovních poměrů?	Ne	Ano
Musí zaměstnavatel dostat souhlas třetí strany s ukončením devíti pracovních poměrů?	Ne	Ne
Musí zaměstnavatel poskytnout zaměstnanci rekvalifikaci před jeho propuštěním?	Ne	Ne
Existují prioritní pravidla pro způsob propouštění nadbytečných pracovníků?	Ne	Ne
Existují prioritní pravidla pro opětovné zaměstnání dotčeného pracovníka?	Ne	Ano
B. Náklady propouštění (počet týdnů s platem)	22	91
Jaká je výpovědní lhůta pro výpověď z nadbytečnosti po 20 letech zaměstnání?	8.7	4.3
Jaké výše dosahuje odstupné za propuštění po 20 letech zaměstnání? (týdny s platem)	13.0	86.7
Jaké výše dosahuje zákonné penále za propuštění zaměstnance z nadbytečnosti?	0.0	0.0

Zdroj: *Doing Business*

Z uvedené tabulky, jež pokrývá výše zmíněné ukazatele rigidity a nákladovosti, vyplývá, že Česká republika⁴³ má ve srovnání s Korejskou republikou⁴⁴ výrazně příznivější podmínky pro zaměstnávání nových zaměstnanců z pohledu poptávajících firem na trhu práce. Jednak tento závěr dokládá fakt, že index obtížnosti najímání a propouštění zaměstnanců stejně jako index rigidity pracovních hodin vykazují společně výrazně nižší hodnoty než indexy pro

⁴³ Doing Business. Employing Workers in the Czech Republic [online]. [cit. 04-23-2010]. URL: <<http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/EmployingWorkers/Details.aspx?economyid=55>>

⁴⁴ Doing Business. Employing Workers in the Republic of KR [online]. [cit. 04-23-2010]. URL: <<http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/EmployingWorkers/Details.aspx?economyid=104>>

Květen 2010

Korejskou republiku. Index rigidity hodin a obtížnosti propouštění dle vybraných otázek a odpovědí analýzy Doing Business dokonce setrvává na nulové hodnotě, což je pro zaměstnavatele nepochybně příznivé.⁴⁵ Celá kategorie indexu rigidity zaměstnanosti představuje se zřetelem na zmíněnou analýzu stěžejní výsledek pro posuzování standardů na pracovních trzích. Pro názornou představu o situaci na pracovních trzích ostatních zemí uvádíme následující srovnání vybraných zemí (ze 183 celkem).

Tabulka 34: Srovnání pracovních standardů ve vybraných zemích dle ukazatele rigidity zaměstnanosti

Pořadí	Země	Index obtížnosti najímání (0-100)	Index rigidity hodin (0-100)	Index obtížnosti propouštění (0-100)	Index rigidity zaměstnanosti (0-100)	Náklady propouštění (počet týdnů s platem)
1	Austrálie	0	0	0	0	4
9	Spojené státy	0	0	0	0	0
41	ČR	33	0	0	11	22
108	Indie	0	20	70	30	56
112	Čína	11	33	50	31	91
127	Rusko	33	40	40	38	17
130	KR	44	40	30	38	91
145	Německo	33	53	40	42	69
163	Francie	67	60	30	52	32
183	Bolívie	78	53	100	77	N/A

Zdroj: Doing Business

Závěrem lze tudíž doložit, že český trh práce je ve srovnání s tím korejským méně rigidní, pružnější, otevřenější vůči zahraničí a současně zatížen menší legislativou. Na základě výše uvedených statistik se tak lze domnívat, že při postupné liberalizaci obchodní spolupráce vycházející z Dohody nedojde k bezprostřednímu ohrožení tuzemských producentů. Navíc je zřejmé, že tuzemští producenti jsou již dnes ve výhodě, a jsou tak z pracovněprávního hlediska podstatně konkurenceschopnější.

Produktivita práce je dle OECD⁴⁶ měřena jako hrubý domácí produkt sledované země k počtu odpracovaných hodin (matematicky se tedy jedná o jednoduchý podíl HDP a

⁴⁵ Doing Business. Employing Workers [online]. [cit. 04-23-2010]. URL: <[http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/Employing Workers](http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/Employing%20Workers)>

⁴⁶ OECD. Labour Productivity [online]. [cit. 04-25-2010]. URL: http://www.oecd.org/topicstatsportal/0,3398,en_2825_30453906_1_1_1_1_1,00.html

Květen 2010

odpovídajících odpracovaných hodin všech pracovníků). Pro změření produktivity práce a následnou komparaci budeme proto vycházet přednostně ze statistik zmíněné organizace.

Tabulka 35: Růst produktivity práce – produktivita práce (převedeno na USD z hodnoty HDP)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ČR	11,0	11,8	12,0	12,7	13,1	13,7	14,4	15,0	15,1
KR	10,2	10,4	11,0	11,5	12,0	12,5	13,0	13,7	14,3

Zdroj: OECD (2008)

Na základě výše uvedené tabulky je nesporné, že produktivita práce je v obou sledovaných ekonomikách srovnatelná.

Tabulka 36: Růst produktivity práce – indexová referenční analýza (rok 2000 = základ 100 pro danou zemi/region)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ČR	100	106,7	109,2	115,2	119,1	124,3	130,6	135,7	136,9
KR	100	102,5	108,7	113,3	117,8	122,9	128	135,2	141,1

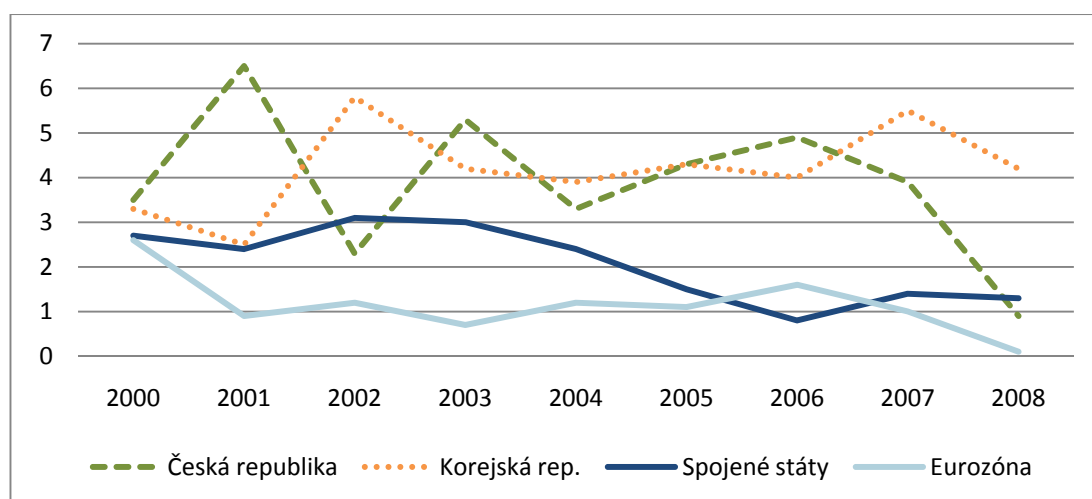
Zdroj: OECD (2008)

Zmíněná statistika si klade za cíl srovnat vývoj v produktivitě práce s ohledem na startovní pozici v roce 2000. Z tabulky je patrné, že nejdále se v růstu produktivity práce dostala KR. V jejím závěsu se však nachází ČR, která vykazuje srovnatelný růst produktivity práce. Závěrem lze tedy konstatovat, že obě sledované země vykazují srovnatelná tempa růstu produktivity práce, čímž lze dokázat, že si obě ekonomiky výrazně nekonkurují v produktivitě práce. Výše analyzované statistiky jsou pro přehlednost znázorněny v následujícím grafickém schématu.

Květen 2010

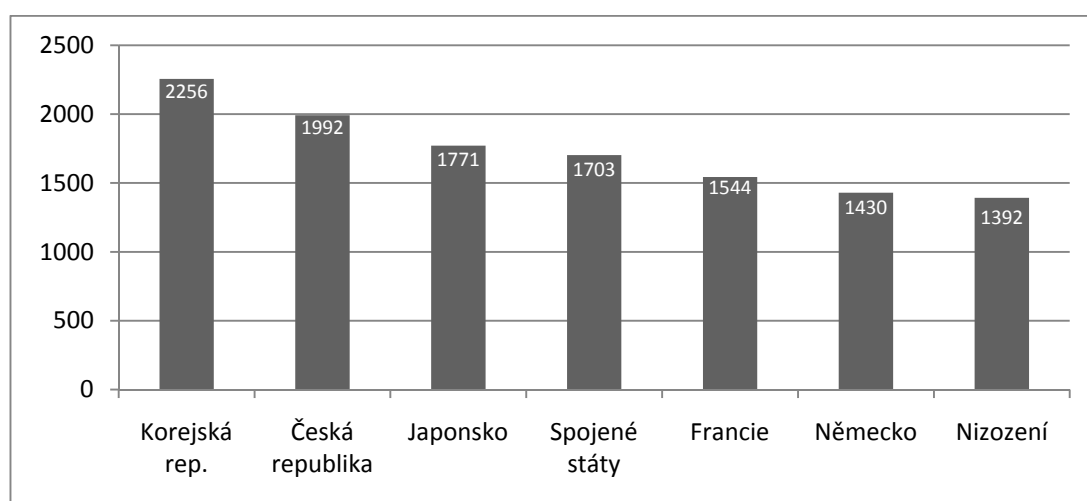
Graf 28: Růst produktivity práce – růstová hodinová míra (% , převedeno z hodnoty HDP)

Zdroj: OECD (2008)

Na základě uvedených statistik se nabízí otázka, jak je možné, že země, jež mají rozdílné hodnoty HDP na hlavu, mohou vykazovat natolik podobné statistiky produktivity práce. Odpověď na tuto otázku nalezneme v rozdílné pracovní morálce a době, kterou zaměstnanci stráví na pracovišti během jednoho standardního roku práce. K tomu opět dopomůže statistika OECD.

Graf 29: Růst produktivity práce – průměrná roční doba pobytu v práci ve vybraných zemích

Zdroj: OECD (2008)

Ve sledovaném období je evidentní, že Korejci stráví na pracovišti o bezmála 15 % více času ve srovnání s Českou republikou. Tím se pak tedy vyrovná produktivita práce, jak ji

Květen 2010

definovala OECD. Zdánlivě se nám tak může ukázat, že Korejci vzhledem k délce pobytu na pracovišti vykazují větší pracovní výkony oproti českým zaměstnancům. Korejská ekonomika navíc dlouhodobě vykazuje nízkou úroveň nezaměstnanosti. Je nepochybné, že tento fakt je zapříčiněn kulturními faktory, neboť v KR je mít zaměstnání stejně důležité jako mít rodinu. Zaměstnanec firmy je pak v korejské mentalitě brán jako člen rodiny. Ztráta zaměstnání proto vede k častým sebevraždám, což je fakticky zásadním důvodem, proč korejské (vysloveně militantní) odbory zastávají strategii udržení zaměstnanců ve firmě oproti udržení výše platů či obecným podmínkám na pracovišti. Proto není nikterak překvapivé, že Korejci tráví v práci ze zemí OECD týdně nejvíce hodin. Pracovní týden má obvykle nejméně 44 hodin, nicméně hodnota 55 hodin není neobvyklá. KR je také výjimečnou zemí OECD, kde sobota je považována za standardní pracovní den. Navíc vysoká časová náročnost přítomnosti na pracovišti je vyvážena relativně volnějšími pracovními nároky vzhledem k extenzivnímu charakteru práce.

6.5.2. Pracovní trh a Dohoda

Otázky pracovních podmínek jsou zahrnuty ve 13. kapitole Obchod a udržitelný rozvoj, podle níž strany uznávají, že ekonomický rozvoj, sociální rozvoj a ochrana životního prostředí jsou vzájemně závislé a posilují složky trvale udržitelného rozvoje. V oblasti práce jako výrobního faktoru se zmíněná kapitola odkazuje předně na standardy uznávané Mezinárodní organizací práce (ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up, 1998) a dále navazující deklarace Spojených národů (Ministerial Declaration of the UN Economic and Social Council on Full Employment and Decent Work, 2006). Strany se v Dohodě zavazují, že životní prostředí či pracovní standardy nemohou být používány pro ochranné účely, což má zásadní význam pro exportéry. Strany tak berou na vědomí, že jejich komparativní výhoda by neměla být v žádném případě zpochybněna.

Pro případné evropské investory je pak směrodatné, že Dohoda přímo stvrzuje možnost sdružování, faktické uznání práva na kolektivní vyjednávání, odstranění všech forem nucené nebo povinné práce (včetně práce dětské) a dále odstranění diskriminace v zaměstnání. Dalším klíčovým aspektem je udržování úrovně ochrany při zachování transparence a realizace pracovních zákonů, regulací a standardů a neporušování pravidel obchodu a investic. Na ochranu a realizaci dojednaných ustanovení je zřízena speciální komise (Committee on Trade and Sustainable Development), která zjednoduší případným ekonomickým subjektům zahájení řízení o porušování Dohody či urovnání sporů samotných. Dále zřízená Domácí poradní skupina (Domestic Advisory Groups) zahrnuje nezávislé organizace zastupující občanskou společnost ve vyváženém zastoupení v oblasti životního prostředí, pracovních a obchodních organizací, jakož i dalších relevantních subjektů. Strany se dále zavazují ke konzultacím a spolupráci v oblasti práce spojené se vzájemným obchodem. Ve zmíněných otázkách je především posílen prvek mezinárodních konzultací, skrze něž mohou ekonomické subjekty delegovat své požadavky. Poradním sborem k implementaci 13. kapitoly pak bude expertní panel. Příloha 13 garantuje případným vývozcům okruh témat, která jsou pilířem oficiální bilaterální spolupráce.

6.5.3. Lidská práva (vybrané otázky)

Je nepochybné, že KR má silnou ekonomiku a kontinuálně buduje stabilní demokracii. Lidská práva se významně rozvinula od svržení vojenské diktatury na konci 80. let a jejich stav reflektuje státní zřízení v podobě konstituční demokracie. Občané pravidelně volí svého prezidenta a členy Národního shromáždění ve svobodných, rovných, spravedlivých a pluralitních volbách. Na ústavní pořádek pak dohlíží Ústavní soud Korejské republiky, který byl založen v roce 1988. Země fakticky výrazně nevybočuje od standardu dodržování lidských práv v liberálních demokraciích západního typu. Korejská vláda podporuje činnost Národní komise pro lidská práva v KR (NHRCK), která monitoruje prostor pro svobodu projevu, a dále vyžaduje dodržování lidských práv svých občanů. Existují ovšem jisté kulturní odlišnosti a přístupy v lidskoprávní oblasti, které mohou vyvolávat zkreslený dojem o situaci lidských práv v KR.

Do jisté míry se jako problematický s ohledem na ochranu lidských práv a svobod ukazuje kontroverzní Národní bezpečnostní zákon (National Security Law), který může v určitých případech vést až k omezení práva na svobodu projevu či sdružování. V extrémních situacích při tzv. protistátní činnosti pak může dojít k odsouzení k dlouhodobému pobytu ve vězení či dokonce k nepřímo definovanému trestu smrti. Organizace Amnesty International⁴⁷ tento problém považuje za hlavní nedostatek v dodržování lidských práv a dlouhodobě urguje k omezení výše zmíněného zákona. Zmíněné restriktce však vycházejí především z palčivé mezikorejské otázky.

Amnesty International ve své výroční zprávě dále upozorňuje na faktickou existenci trestu smrti⁴⁸, ač není v korejské právní praxi již více než jednu dekádu užíván. Další kritika byla namířena proti nadměrnému užívání síly proti protivládním a protiamerickým demonstrantům, kteří vystupovali proti obnovení dovozu hovězího masa z USA či proti obecné politice současného jihokorejského prezidenta I Mjong-baka. Jistou kritiku rovněž vyvolalo dosazení provládních lidí na pozice významných mediálních společností. Reálným problémem je pak postavení žen v silně patriarchální společnosti, věrné konfuciánské a tradicionalistické filosofii. Ženy a menšiny nadále čelí právní a společenské diskriminaci. V zemi rovněž funguje silná autocenzura⁴⁹, následování autorit a celková masovost. Z tohoto aspektu lze poukázat na jisté nedostatky, ale ty se nikterak neprojevují v ekonomické oblasti, a nelze se proto domnívat, že by uzavřená Dohoda o volném obchodě mohla výrazně ovlivnit či přímo znevýhodnit české výrobce. Problematický je rovněž sociální status

⁴⁷ Amnesty International. *Annual Report for South KR (2009)* [online]. [cit. 04-25-2010]. URL: <<http://www.amnestyusa.org/annualreport.php?id=ar&yr=2009&c=KOR>>

⁴⁸ Amnesty International. *South KR death penalty abolition set back by Constitutional Court ruling* [online]. 25. 2. 2010 [cit. 04-25-2010]. URL: <<http://www.amnestyusa.org/document.php?id=ENGNAU2010022515611&lang=e>>

⁴⁹ Cenzura funguje v případě, pokud autor jakkoliv straní Severní KR či myšlenky komunismu. Konkrétní vazba na obchod či vztahy se západními demokraciemi zde však patrná není.

severokorejských uprchlíků v zemi. Vláda proto buduje síť ochránců a pomoci obětem zneužívání, včetně obětí obchodu s lidmi.

Dle další zprávy Amnesty International⁵⁰ je mnoho imigrujících pracovníků v KR bito, dále je s nimi leckdy obchodováno za účelem sexuálního vykořisťování a zároveň jsou tito pracovníci kráceni na mzdě a musejí často pracovat přes noc včetně neplacených přesčasů. Ve své rozsáhlé analýze⁵¹ dále Amnesty International dokumentuje konkrétní podmínky na méně kvalifikovaných místech, jimž čelí zaměstnaní imigranti. V září 2008 dosáhl odhadovaný počet imigrujících pracovníků v zemi hodnoty 220 000.⁵² Korejská vláda se zavázala snížit tento počet do roku 2012, a proto zahájila masivní regulaci imigrujících nelegálních pracovníků. Imigrační úředníci a policie se snaží regulovat počty těchto pracovníků a zároveň byla zahájena proti mnoha firmám pracovní právní řízení při porušování základních standardů. Situace by se měla v dohledné době zlepšovat, neboť jsou zaváděna další pravidla na zákonnou ochranu práv imigrantů. Navíc KR je jednou z prvních asijských zemí, která před pěti lety zákonem⁵³ uznala práva migrujících pracovníků, který jim má zajistit stejný status jako korejským pracovníkům, včetně srovnatelných pracovních práv, platů a odpovídajících benefitů.

Human Rights Watch⁵⁴ se domnívá, že dohody o volném obchodě mohou poskytnout významnou páku a příležitost pro zlepšení práv pracujících, neboť zvýšený obchod může vést k větší otevřenosti a jednotě v přístupech v sociální oblasti. V souvislosti s KORUS FTA (KR – USA) se pouze ve zprávě Human Rights Watch hovoří o možné promarněné příležitosti v podpoře pracovních práv v Severní Koreji, neboť existuje možnost dovozu zboží ze společného mezikorejského průmyslového komplexu do Spojených států, které nebylo vyrobeno za akceptovatelných podmínek a na západě uznávaných standardů. Žádná konkrétní pracovní právní implikace ani pro EU či Korejskou republiku však z Dohody dle studie nevyplývá. Zmíněná otázka může ovšem být jistým mementem pro samotnou EU.

6.5.4. Lidská práva a Dohoda

Dohoda zčásti pokrývá i aspekty lidských práv. V souvislosti s podporou rozvoje občanské společnosti například zřizuje výše zmíněné Domácí poradní skupiny, jejichž členové se budou scházet na společných Fórech občanské společnosti (Civil Society Forum) s cílem vést dialog zahrnující udržitelnost rozvoje obchodních vztahů mezi stranami. Fórum

⁵⁰ Amnesty International. *In New Report, Amnesty International Calls on South Korea to Cease Mistreatment of Migrant Workers* [online]. 20. 10. 2010 [cit. 04-25-2010]. URL: <<http://www.amnestyusa.org/document.php?id=ENGUSA20091020001&lang=e>>

⁵¹ Disposable Labor: Rights of Migrant Workers in South Korea

⁵² Diskriminace a zneužívání imigrantů se týkají imigrantů z výrazně chudších zemí jihovýchodní Asie, Mongolska, Číny a Subsaharské Afriky, a netýká se tak západních pracovníků, kteří jsou naopak v zemi významně ceněni jako inovativní pracovní síla.

⁵³ Employment Permit System

⁵⁴ Human Rights Watch. *The US-KR Free Trade Agreement: Annex 22-B: A Missed Opportunity on Workers' Rights in North KR*

Květen 2010

občanské společnosti se bude scházet jednou ročně, pokud není stranami dohodnuto jinak. Ve zmíněných otázkách je také posílen prvek mezivládních konzultací.

Dohoda sama však nepokrývá plně aspekty lidských práv. Dále totiž existuje Rámcová dohoda z roku 2001, nově sepsaná posléze v roce 2010. Rámcová dohoda řeší široké spektrum globálních otázek a oblastí mezinárodního významu, mezi něž patří mimo jiné proliferační zbraní hromadného ničení, spolupráce v boji proti terorismu, změna klimatu, energetická bezpečnost a rozvojová pomoc, lidská práva, migrace či socioekonomická spolupráce včetně spolupráce v oblasti justice. Zvláštní akcent je kladen na politickou spolupráci a spolupráci v oblasti lidských práv, která bude probíhat formou oficiálních schůzek, vzájemných konzultací a informování, a též zaváděním jednotného institucionálního rámce. Z procedurálních mechanismů je významné kupříkladu to, že v konkrétních případech může dojít k suspenzi Dohody smluvní stranou. V této souvislosti se rovněž zřizuje tzv. smíšený výbor (Joint Committee). Rámcová dohoda tak poskytuje základ pro prohloubení a rozšíření spolupráce na všech úrovních a spolu s Dohodou vytvoří solidní základ pro posílené partnerství mezi EU a KR.

Závěrem lze tudíž doložit, že český trh práce je ve srovnání s korejským méně rigidní, pružnější, otevřenější vůči zahraničí a současně zatížen menší legislativou. Na základě výše uvedených statistik se tak lze domnívat, že vlivem platnosti Dohody nedojde k bezprostřednímu ohrožení tuzemských producentů. Navíc je zřejmé, že tuzemští producenti jsou již dnes ve výhodě, a jsou tak z pracovního hlediska významně konkurenceschopnější. Srovnatelné hodnoty vykazují i charakteristiky vývoje produktivity práce ČR i KR. Ačkoliv Korejci stráví na pracovišti o bezmála 15 % více času ve srovnání s Českou republikou, přes rozdílné hodnoty HDP na hlavu dojdeme dle definičního pojetí OECD ke srovnatelným hodnotám produktivity práce. Navíc vysoká časová náročnost přítomnosti na pracovišti je vyvážena relativně volnějšími pracovními nároky vzhledem k extenzivnímu charakteru práce.

KR pak rovněž patří k demokratickým zemím, které dodržují základní standardy lidských práv, a to jak v legální a institucionální, tak v neformální rovině. Přesto však vzhledem ke kulturním specifikům Asie, historii a mezikorejské otázce dochází k jistým odlišnostem. Pracovní práva a standardy jsou do určité míry porušovány u nelegálních imigrantů. Nezaznamenali jsme ovšem žádnou přímou vazbu na taková porušení u západních pracovníků, což ostatně potvrzují i analýzy Human Rights Watch a Amnesty International.

Dohoda samotná akcentuje v oblasti práce návaznost na uznávané mezinárodní standardy (ILO a UN) a dále zřizuje institucionální mechanismus při porušování odpovídajících podmínek během realizace vzájemné obchodní výměny mezi EU a Korejskou republikou. Strany se v Dohodě rovněž zavazují, že pracovní standardy nemohou být používány pro ochranné účely. V případě lidskoprávních otázek nabývá na významu především tzv. Rámcová dohoda, podepsaná v květnu roku 2010. Analogicky zavádí konkrétní institucionální oporu s cílem prohloubení vzájemných vztahů a porozumění.

7. BIBLIOGRAFIE

7.1. Seznam zdrojů

Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (WTO, 1994)

Amnesty International. South Korea death penalty abolition set back by Constitutional Court ruling [online]. 25. 2. 2010 [cit. 04-25-2010] URL: <<http://www.amnestyusa.org/document.php?id=ENGNAU2010022515611&lang=e>>

Amnesty International. Annual Report for South Korea (2009) [online]. [cit. 04-25-2010]. URL: <<http://www.amnestyusa.org/annualreport.php?id=ar&yr=2009&c=KOR>>

Amnesty International. In New Report, Amnesty International Calls on South Korea to Cease Mistreatment of Migrant Workers [online]. 20. 10. 2010 [cit. 04-25-2010]. URL: <<http://www.amnestyusa.org/document.php?id=ENGUSA20091020001&lang=e>>

Annual Report: Dynamic IP 2008, Korean Intellectual Property Office (KIPO)

Baldwin, R., Evenett, S., & Low, P. (2008). Beyond Tariffs: Multilateralizing non-tariff RTA commitments. *Multilateralizing Regionalism* (stránky 73-145). New York: Cambridge University Press.

Bank of Korea, National Statistics

Businessinfo. (nedatováno). *Investiční klima, Korejská republika*. Získáno 4. Duben 2010, z <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/korejska-republika-investicni-klima/9/1000786/>

CEPII/ATLAS. (2010). *The Economic Impact of the Free Trade Agreement between the European Union and Korea*. European Commission.

Czech Invest. (21. Duben 2010). *CzechInvest*. Získáno 22. Duben 2010, z Podpora investic: <http://www.czechinvest.org/podpora-investic>

Čajka, R. (2009). *PZI a jejich dopady na Českou a Světovou ekonomiku*. Praha.

Decreux, Y., Milner, C., & Péridy, N. (2010). *The Economic Impact of the Free Trade Agreement (FTA) between the European Union and Korea*. : DG Trade.

Doing Business. Employing Workers [online]. [cit. 04-23-2010]. URL: <http://www.doingbusiness.org/Explore_Topics/EmployingWorkers>

Květen 2010

Doing Business. Employing Workers in the Czech Republic [online]. [cit. 04-23-2010]. URL: <<http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/EmployingWorkers/Details.aspx?economyid=55>>

Doing Business. Employing Workers in the Republic of Korea [online]. [cit. 04-23-2010]. URL: <<http://www.doingbusiness.org/ExploreTopics/EmployingWorkers/Details.aspx?economyid=104>>

Estevadeordal, A., Harris, J., & Suominen, K. (2007). Multilateralizing preferential rules of origin around the world. V WTO, *Multilateralizing Regionalism*. Geneva: WTO.

European Commission. (1993). *Commission regulation (EEC) No 2454/93*. Brusel: European Commission.

European Commission. (1992). *Council regulation (EEC) No 2913/92*. Bruxelles: European commission.

European Commission. (18. 05 2010). *Press release*. Získáno 18. 05 2010, z Trade: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=572>

European Commission. (2010). *The future of Duty drawback in the rules of origin of EU's Free Trade Agreements*. Brussels: Council of the European Union.

Evropská komise. (2009). *Implementace doložky bilaterální safeguard v rámci dohody EU-Korea FTA*. Brusel.

Francois, J. &. (2007). *Economic Impact of a Potential Free Trade Agreement (FTA) Between the European Union and South Korea*.

Guerin, S. S., Edwards, T. H., Glania, G., Kim, H., Lee, H., Matthes, J., a další. (2007). *A Qualitative Analysis of a Potential Free Trade Agreement between the European Union and South Korea*. DG Trade.

Hyundai Research Institute (Economic Review 2009)

Choi, W. (2009). *Aggressive regionalism in Korea-U.S. FTA: the present and future of Korea's FTA policy*. Journal of International Economic Law.

IMD World Competitiveness Yearbook (2005)

Impact of the Intellectual Property System on Economic Growth, WIPO - UNU

International Trade Centre. (nedatováno). *trademap: trade statistics for international business development*. Získáno 12. 04 2010, z www.trademap.org

International Trade Centre. (nedatováno). www.trademap.org. Získáno 5. 04 2010, z Trade map: Trade statistics for international business development: www.trademap.org

Květen 2010

Korean National Statistical Office

Krishna, K., & Krueger, A. (1994). *Implementing Free trade agreements: Rules of origin and hidden protectionism*. Cambridge: Bureau of Economic Research.

MMF World Economic Outlook Database, říjen 2009

Nash, J., & Vinod, T. (1991). Policies for Export Development. V J. Nash, & T. Vinod, *Best Practices in Trade Policy Reform*. Oxford University Press.

OECD, OECD in Figures (2009)

PricewaterhouseCoopers. (2010). *Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe: A case of boom and bust*. PWC.

Shoven, J. B. (1984). Applied General-Equilibrium Models of Taxation and International Trade: An Introduction and Survey. 22 (3).

Souhrnná teritoriální informace (2009), MZV/ZÚ Soul

The Korea Herald, Economic Reviews 2009

Human Rights Watch. The US-KR Free Trade Agreement: Annex 22-B: A Missed Opportunity on Workers' Rights in North Korea (2009)

UN E-Government Survey 2008

UNCTAD. (2009). *World investment prospectus survey 2009-2011*. New York, Geneva: United Nations.

World Bank. (nedatováno). *Trade*. (World Bank) Získáno 11. 05 2010, z Export competitiveness and duty drawback:
<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/TRADE/0,,contentMDK:20540524~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:239071,00.html#korea>

World Economic Forum - The Global Competitiveness Report 2009 – 2010

World Intellectual Property Organization (WIPO 2010)

WIPO Statistics Database

WTO. (1995). *The WTO Agreement on Subsidies and Countervailing Measures*. Ženeva: World Trade Organization.

Květen 2010

7.2. Seznam grafů

Graf 1: Aktuální vývoj % změn HDP (2007 – 2009), lineární trend	10
Graf 2: Vývoj průmyslové výroby (2008 – 2010, procentní změna k předešlému roku).....	11
Graf 3: Vývoj základní úrokové sazby (2008 – 2010).....	12
Graf 4: Vývoj inflace (2008 – 2010)	13
Graf 5: Vývoj nezaměstnanosti (2007 – 2010)	14
Graf 6: Vzájemná obchodní výměna ČR s KR (mil. CZK, 2004 – 2009).....	17
Graf 7: Nárůst vzájemné obchodní výměny od roku 2004 (% , 100 = 2004).....	18
Graf 8: Vývoz služeb ČR do KR (tis. CZK, 2009)	26
Graf 9: Vývoz služeb KR do ČR (tis. CZK, 2009)	27
Graf 10: Poptávka po osobních automobilech podle typu třídy vozu – počet registrací nových osobních automobilů (2004 – 2009)	31
Graf 11: Počet registrací nových osobních automobilů podle typu výrobce (2004 – 2009) ..	32
Graf 12: Korejské dovozy automobilů do ČR (podíl na celkových dovozech ČR ve skupině 8703, 2004 – 2008).....	34
Graf 13: Trend v korejských vývozech v podskupinách 8703, 8707 a 8708 (% , 2005 – 2008)	36
Graf 14: Celkové PZI do ČR v letech 2002-2009 (mil Kč)	37
Graf 15: Korejské PZI v ČR dle jednotlivých složek (mil. CZK)	38
Graf 16: Korejské PZI v ČR (2005-2008): Odvětvová struktura	40
Graf 17: Růst vývozu, zemědělství a potravinářská výroba, základní liberalizace, %.....	53
Graf 18: Růst vývozu, zpracovatelský průmysl, základní liberalizace, %	54
Graf 19: Růst vývozu, služby, základní liberalizace, %	55
Graf 20: Růst dovozu, zemědělství a potravinářská výroba, základní liberalizace, %	56
Graf 21: Růst dovozu z KR a podíl na dovozu u vybraných odvětví, základní liberalizace, %	57

–

Květen 2010

Graf 22: Růst dovozu z KR a podíl na dovozu u vybraných odvětví, základní liberalizace, %	58
Graf 23: Změna zaměstnanosti, zpracovatelský průmysl, základní liberalizace, %	59
Graf 24: Vývoj míry liberalizace importů po vstupu Dohody v platnost (% dovozů nepodléhajících clu v rozmezí 0-20 let)	62
Graf 25: Vývoj obchodní bilance Korejské republiky s nejvýznamnějšími obchodními partnery v podskupině 8708 (části, součásti motorových vozidel)	92
Graf 26: Výdaje vládních institucí podle funkcí (2007)	99
Graf 27: Vývoj růstu vládních výdajů (2005 – 2011).....	100
Graf 28: Růst produktivity práce – růstová hodinová míra (% , převedeno z hodnoty HDP)	107
Graf 29: Růst produktivity práce – průměrná roční doba pobytu v práci ve vybraných zemích	107

7.3. Seznam tabulek

Tabulka 1: Projevy krize v KR – vybrané statistiky (přelom 2008 – 2009)	9
Tabulka 2: Očekávaný vývoj jihokorejské ekonomiky (2010 – 2014)	16
Tabulka 3: Obchod ČR s Koreou (mil. CZK, 2007).....	18
Tabulka 4: Geografické rozložení hlavních obchodních partnerů ČR (% celkového obchodu, 2009).....	19
Tabulka 5: Geografické rozložení hlavních obchodních partnerů KR (% celkového obchodu, 2009).....	20
Tabulka 6: Vývoz ČR do KR podle HS skupin (průměr 2007 - 2009).....	21
Tabulka 7: Vývoz ČR do KR podle položek HS6 (průměr 2007 – 2009).....	22
Tabulka 8: Dovoz z KR do ČR podle HS skupin (průměr 2007 -2009)	23
Tabulka 9 Dovoz KR do ČR podle položek HS6 (průměr 2007 – 2009)	24
Tabulka 10: Pozice české a korejské ekonomiky na žebříčku konkurenceschopnosti	25
Tabulka 11: Míra specializace ČR a KR ve skupině 84 měřená Lafay indexem (2008)	28
Tabulka 12: Míra specializace ČR a KR ve skupině 85 měřená Lafay indexem (2008)	29
Tabulka 13: Produkce podle odvětví OKEČ (mil. CZK, 2005 – 2007).....	30
Tabulka 14: Registrace nových osobních aut v ČR podle obchodních tříd a výrobců (2009)33	
Tabulka 15: Výroba, tuzemský prodej a export osobních a malých užitkových aut podle výrobce (2007 – 2009)	35
Tabulka 16: Původ korejských automobilů na trhu EU (2009)	35
Tabulka 17: Nejvýznamnější investoři do ČR dle CzechInvest v letech 1993-2009	39
Tabulka 18: CGE model před a po dani - komplexita změn	45
Tabulka 19: Změna hlavních makroekonomických ukazatelů (%)	48
Tabulka 20: Změna obchodní bilance s Korejskou republikou (%)	49
Tabulka 21: Změna obchodní bilance s Korejskou republikou (mld. Kč, ceny roku 2009)....	49
Tabulka 22: Změna v produkci, %	51

Tabulka 23 Změna zaměstnanosti dle odvětví, základní liberalizace, %	60
Tabulka 24: Změna ve výběru cel a potenciální úspora vývozců	62
Tabulka 25: Zbožová struktura celního zatížení – export do EU	63
Tabulka 26: Zbožová struktura celního zatížení – export do KR	64
Tabulka 27: Srovnání celních restrikcí EU x KR	65
Tabulka 28: Úspora z Dohody díky DDB pohledem korejského vývozce	88
Tabulka 29 Úspora z Dohody díky DDB pohledem evropského vývozce	89
Tabulka 30: Vývoj dovozů podskupiny 8708	91
Tabulka 31: Korejský vývoz do světa a do ČR: 870829	91
Tabulka 32: E-participation Index (vládní zakázky, srovnání 2008)	100
Tabulka 33: Rigidita pracovního trhu – srovnání ČR a KR	104
Tabulka 34: Srovnání pracovních standardů ve vybraných zemích dle ukazatele rigidity zaměstnanosti	105
Tabulka 35: Růst produktivity práce – produktivita práce (převáděno na USD z hodnoty HDP)	106
Tabulka 36: Růst produktivity práce – indexová referenční analýza (rok 2000 = základ pro danou zemi/region)	106

8. PŘÍLOHY

8.1. Scénáře a výchozí stav

Scénáře jsou založeny na scénářích CGE modelu použitého ve Francois (2007). Výchozí stav a oba scénáře popisují dvě tabulky níže. Oba scénáře byly vytvořeny jako vážený průměr výchozích scénářů „Partial I“ a „Full“ z Francois (2007). Váha obou scénářů viz tabulka 1. Pro další podrobnosti o výchozím stavu a scénářích viz Francois (2007).

Tabulka 1 Scénáře

Scénáře	základní liberalizace	hlubší liberalizace
Zemědělské a potravinářské výrobky a zboží	Vzájemné snížení cel o 40%	Vzájemné snížení cel o 50%
Nepotravinářské výrobky a zboží	Úplné vzájemné odstranění cel	Úplné vzájemné odstranění cel
Služby	Snížení překážek obchodu službami o 25 %	Snížení překážek obchodu službami o 32.5 %
Zjednodušení obchodu	žádné	0.1 % úspora z nákladů obchodování
Výchozí scénáře z modelu Francois (2007)	Váha	
Úplný (Full)	0%	10%
Částečný I (Partial I)	100%	90%

Zdroj: vlastní analýza, Francois & Copenhagen Economics (2007)

Tabulka 2 Výchozí stav

Výchozí stav	
Data	Obchod zbožím a službami a produkce za rok 2006. Výkyvy vyhlazeny daty následujícího a předchozího roku.
Zdroje dat	UN Comtrade, UN Service Trade, Eurostat, OECD, CZSU
Předpoklady	Úspěšné uzavření jednání WTO v Uruguayském kole a kole v Dauhá <hr/> Uzavřené bilaterální zóny volného obchodu mezi Koreou dalšími státy (USA, Kanada, Čína, Indie, Japonsko, EFTA, ASEAN) <hr/> Pokles nákladů obchodu službami 1% a v důsledku zjednodušení obchodu ve výši 3%

Zdroj: vlastní analýza, Francois & Copenhagen Economics (2007)

8.2. Získání a úprava dat

Pro potřeby modelu bylo třeba získat data o produkci a obchodu za Evropskou unii, Korejskou republiku a Českou republiku.

Data o obchodu zbožím pochází z databáze UN Comtrade. Z hlediska podrobnosti byla získána data v obsahující 99 kategorií obchodního členění HS-2. Použitá data byla za roky 2005 – 2007. Rok 2006 byl zvolen jako střední a tříleté období bylo použito pro vyhlazení výkyvů obchodu prostým průměrem po očištění od inflace.

Data o obchodu službami byla získána na serveru UN Service Trade. Tento server pokrývá obchod službami od roku 2000 v kategorizaci EBOPS. Data za počáteční roky často chybí, což bylo důvodem volby použití dat za roky 2005 – 2007, která vykazovala dobrou úroveň úplnosti. Data byla opět upravena o inflaci před vyhlazením výkyvů.

Data o produkci byla získána na serveru Eurostat. Získaná data jsou kategorizaci NACE. V potřebné podrobnosti vykazovaly data zejména za některé státy Evropské unie potřebnou podrobnost. V těchto případech byly údaje dopočítány na základě růstu produkce v daném období, v případě nedostatečné podrobnosti dělení bylo předpokládáno, že poměrné zastoupení odvětví je shodné s předchozím obdobím, na jehož základě bylo dopočítáno podrobnější dělení. Podrobnější dělení u primárního sektoru a u výroby a zpracování železa a oceli a výroby a zpracování neželezitých kovů bylo dopočteno dle podílů ve Francois (2007). Následně byla data převedena na stejný základní rok jako data obchodní.

Data o měnových kurzech byla získána z Evropské centrální banky. Data o růstu produkce a HDP byla získána z databáze Eurostat, data o inflaci byla získána z databáze Eurostat a OECD.

8.3. Agregace

Agregace o 36 skupinách byla převzata z modelu ve Francois (2007). Obchodní data a data o produkci byla agregována tak, aby co nejlépe odpovídala skupinám použitým v modelu. Pro agregaci byly vytvořeny agregační tabulky, viz níže.

Květen 2010

Tabulka 3 Agregace skupin H2 pro obchod zbožím

Skupiny zboží	Zahrnuté skupiny H2							
<i>zemědělství a potravinářský průmysl</i>								
pěstování obilovin	10							
pěstování ostatních plodin	06	07	08	09				
pěstování olejnatých semen	12							
výroba a zpracování cukru	17							
výroba přírodních vláken	50	51	52	53	14			
výroba hovězího masa	02							
výroba mléčných výrobků	04							
výroba rostlinných olejů	15							
ostatní rostlinná a živočišná výroba	01	05	13					
ostatní potravinářský průmysl	16	18	19	20	21	23		
výroba nápojů a tabákových výrobků	22	24						
<i>ostatní primární sektor</i>								
Lesnictví	11							
Rybolov	03							
Těžba	25	26						
<i>zpracovatelský průmysl</i>								
textilní	54	55	56	57	58	59	60	
oděvní	61	62	63	64	65	66	67	
kožedělný	41	42	43					
dřevozpracující	44	45						
papírenský a vydavatelský	47	48	49					
petrochemický	29	31						
chemický, gumárenský a výroba plastů	27	28	30	32	33	34	35	
	36	37	38	39	40			
výroba a zpracování železa a oceli	72	73						
výroba a zpracování neželezitých kovů	74	75	76	78	79	80	81	
	82	83						
motorová vozidla	86	87	88	89				
výroba elektrických zařízení	85							
ostatní strojírenství	84							
ostatní zpracovatelský průmysl	46	68	69	70	71	90	92	
	93	91	94	95	96	97	99	

Květen 2010

Tabulka 4 Agregace skupin EBOPS pro obchod službami

<i>služby</i>	Zahrnuté skupiny EBOPS
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	
stavebnictví	4 Stavebnické služby
obchod	
doprava	1 Doprava
telekomunikace	3 Telekomunikační služby
finanční a bankovní služby	6 Finanční služby
pojišťovnictví	5 Pojišťovací služby
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	9 Ostatní podnikatelské a profesní činnosti
	7 Služby v oblasti výpočetní techniky
	8 Licence a autorské honoráře
ostatní služby	Nealokované služby
	2 Cestovní ruch
	10 Osobní služby, kultura, rekreace
	11 Služby státní správy nezahrnuté jinde

Květen 2010

Tabulka 5 Agregace činností NACE pro produkci

zemědělství a potravinářský průmysl	
pěstování obilovin	Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti
pěstování ostatních plodin	Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti
pěstování olejnatých semen	Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti
výroba a zpracování cukru	Výroba potravinářských výrobků, výroba nápojů, výroba tabákových výrobků
výroba přírodních vláken	Výroba potravinářských výrobků, výroba nápojů, výroba tabákových výrobků
výroba hovězího masa	Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti
výroba mléčných výrobků	Výroba potravinářských výrobků, výroba nápojů, výroba tabákových výrobků
výroba rostlinných olejů	Výroba potravinářských výrobků, výroba nápojů, výroba tabákových výrobků
ostatní rostlinná a živočišná výroba	Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti
ostatní potravinářský průmysl	Výroba potravinářských výrobků, výroba nápojů, výroba tabákových výrobků
výroba nápojů a tabákových výrobků	Výroba potravinářských výrobků, výroba nápojů, výroba tabákových výrobků
ostatní primární sektor	
lesnictví	Lesnictví a těžba dřeva
rybolov	Rybolov a akvakultura
těžba	Těžba a dobývání
zpracovatelský průmysl	
textilní	Výroba textilií
oděvní	Výroba oděvů, barvení kožešin
kožedělný	Výroba kůže a usní
dřevozpracující	Výroba dřeva a dřevěných výrobků
papírenský a vydavatelský	Výroba papíru a výrobků z papíru, tisk a rozmnožování nahaných nosičů
petrochemický	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů
chemický, gumárenský a výroba plastů	Výroba chemických látek a chemických přípravků, farmacie
	Výroba pryžových a plastových výrobků
výroba a zpracování železa a oceli	Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví, výroba kovových výrobků mimo strojů
výroba a zpracování neželezických kovů	Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví, výroba kovových výrobků mimo strojů
motorová vozidla	Výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů
	Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení
Výroba elektrických zařízení	Výroba kancelářských zařízení a počítačů
	Výroba elektrických zařízení
	Výroba rádií, televizí a telekomunikačních zařízení
ostatní strojírenství	Výroba strojů a zařízení j. n.
ostatní zpracovatelský průmysl	Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků
	Výroba zdravotních, optických a přesných nástrojů, hodin a hodinek
	Výroba nezahrnutá jinde

–
Květen 2010

Tabulka 6 Agregace činností NACE pro služby

komunální služby (voda, plyn, elektřina)	Výroba a rozvod elektřiny, vody a plynu
stavebnictví	Stavebnictví
obchod	Velko a maloobchod, oprava motorových vozidel, motocyklů a zařízení
doprava	Pozemní doprava, potrubní doprava
	Vodní doprava
	Vzdušná doprava
	Podpůrné a doplňkové dopravní činnosti, činnost cestovních kanceláří
telekomunikace	Telekomunikace, pošta
finanční a bankovní služby	Finanční zprostředkovatelství, mimo pojištění a penzijních
	Doplňkové aktivity k finančnímu zprostředkovatelství
pojišťovnictví	Pojišťovnictví a penzijní fondy, mimo povinného sociálního pojištění
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	Činnosti v oblasti nemovitostí a ostatní podnikatelské činnosti
ostatní služby	Ubytování, stravování a pohostinství
	Veřejná správa a obrana, sociální pojištění
	Vzdělávání
	Zdravotnické služby a sociální práce
	Ostatní společenské a sociální a osobní služby
	Činnosti domácností

8.4. Metoda sestavení modelu

Při sestavení modelu pro Českou republiku byl jako východisko použit model Francois (2007). Na základě doporučení profesora Francoise byly adaptovány výsledky modelu Francois (2007) pro Českou republiku. Stěžejní bylo získání změn produkce, zaměstnanosti a změn dovozů a vývozů.

Adaptace modelu stojí na předpokladu, že efekt dohody na Českou republiku ve srovnání s Evropskou unií bude ovlivněn relativními objemy obchodu České republiky vůči Evropské unii. V případě, že Česká republika obchoduje v odvětví relativně více, bude mít Dohoda na Českou republiku větší efekt. V případě, že Česká republika obchoduje méně, bude efekt menší. Touto metodou byly získány výsledky změny produkce a zaměstnanosti pro Českou republiku.

Změny exportů vycházely z odhadů změny v exportech na Korejský trh v důsledku Dohody. Předpokládaný růst exportů z EU byl upraven strukturou českého obchodu relativně k obchodu Evropské unie. Tím byl získán růst českého exportu. Růst importu byl odhadnut na základě informací o růstu importů z KR do Evropské unie. Podíl importů do České republiky byl vypočítán z relativního zapojení České republiky do obchodu s Korejskou republikou ve srovnání s Evropskou unií.

Na závěr byly výsledky převedeny z cen roku 2006 na ceny roku 2009, aby byla absolutní čísla přizpůsobena pro aktuální cenovou hladinu a bylo snazší je orientačně porovnat s aktuálními údaji zahraničního obchodu a produkce (přímé srovnání není korektní, protože navzdory tomu, že jsou výsledky v cenách roku 2009, stále se jedná o data z roku 2006).

Květen 2010

8.5. Kompletní výsledky

Tabulka 7 Produkce, výchozí stav, ceny roku 2009, mil. Kč, %

Sektor	2006, vyhlazená	Podíl odvětví na celkové produkci
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	18,023	0.2%
pěstování ostatních plodin	36,046	0.4%
pěstování olejnatých semen	4,506	0.1%
výroba a zpracování cukru	9,690	0.1%
výroba přírodních vláken	4,845	0.1%
výroba hovězího masa	36,046	0.4%
výroba mléčných výrobků	67,832	0.8%
výroba rostlinných olejů	19,381	0.2%
ostatní rostlinná a živočišná výroba	54,069	0.6%
ostatní potravinářský průmysl	145,355	1.7%
výroba nápojů a tabákových výrobků	96,903	1.1%
ostatní primární sektor		
lesnictví	45,979	0.5%
rybolov	1,694	0.0%
těžba	84,264	1.0%
zpracovatelský průmysl		
textilní	65,462	0.8%
oděvní	30,644	0.4%
kožedělný	11,664	0.1%
dřevozpracující	95,725	1.1%
papírenský a vydavatelský	145,556	1.7%
petrochemický	107,369	1.2%
chemický, gumárenský a výroba plastů	396,854	4.6%
výroba a zpracování železa a oceli	333,874	3.9%
výroba a zpracování neželezitých kovů	200,325	2.3%
motorová vozidla	557,982	6.4%
výroba elektrických zařízení	567,879	6.6%
ostatní strojírenství	381,627	4.4%
ostatní zpracovatelský průmysl	334,361	3.9%
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	328,037	3.8%
stavebnictví	748,285	8.6%
obchod	764,763	8.8%
doprava	575,138	6.6%
telekomunikace	162,966	1.9%
finanční a bankovní služby	184,944	2.1%
pojišťovnictví	57,386	0.7%
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	973,668	11.3%
ostatní služby	1,003,766	11.6%
celkem	8,652,907	100.0%

Květen 2010

Tabulka 8 Produkce po změně, ceny roku 2009, mil.Kč

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
<i>zemědělství a potravinářský průmysl</i>		
pěstování obilovin	18,024	18,024
pěstování ostatních plodin	36,046	36,046
pěstování olejnatých semen	4,506	4,506
výroba a zpracování cukru	9,690	9,690
výroba přírodních vláken	4,845	4,845
výroba hovězího masa	36,046	36,045
výroba mléčných výrobků	67,832	67,832
výroba rostlinných olejů	19,381	19,381
ostatní rostlinná a živočišná výroba	54,075	54,075
ostatní potravinářský průmysl	145,400	145,398
výroba nápojů a tabákových výrobků	96,896	96,895
<i>ostatní primární sektor</i>		
lesnictví	45,979	45,979
rybolov	1,694	1,694
těžba	84,263	84,263
<i>zpracovatelský průmysl</i>		
textilní	65,388	65,379
oděvní	30,642	30,639
kožedělný	11,668	11,666
dřevozpracující	95,723	95,718
papírenský a vydavatelský	145,556	145,549
petrochemický	107,378	107,377
chemický, gumárenský a výroba plastů	396,785	396,678
výroba a zpracování železa a oceli	333,472	333,339
výroba a zpracování neželezitých kovů	200,273	200,192
motorová vozidla	556,105	555,938
výroba elektrických zařízení	567,024	566,755
ostatní strojírenství	381,873	381,643
ostatní zpracovatelský průmysl	334,280	334,224
<i>služby</i>		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	328,037	328,037
stavebnictví	748,292	748,291
obchod	764,763	764,763
doprava	575,329	575,348
telekomunikace	163,111	163,158
finanční a bankovní služby	184,946	184,949
pojišťovnictví	57,383	57,382
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	973,858	973,942
ostatní služby	1,003,766	1,003,774
celkem	8,650,329	8,649,415

Studie dopadů uzavření Dohody o volném obchodu mezi EU a Korejskou republikou na ekonomiku ČR

Květen 2010

Tabulka 9 % změna v produkci

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	0.00%	0.00%
pěstování ostatních plodin	0.00%	0.00%
pěstování olejnatých semen	0.00%	0.00%
výroba a zpracování cukru	0.00%	0.00%
výroba přírodních vláken	-0.01%	-0.01%
výroba hovězího masa	0.00%	0.00%
výroba mléčných výrobků	0.00%	0.00%
výroba rostlinných olejů	0.00%	0.00%
ostatní rostlinná a živočišná výroba	0.01%	0.01%
ostatní potravinářský průmysl	0.03%	0.03%
výroba nápojů a tabákových výrobků	-0.01%	-0.01%
ostatní primární sektor		
lesnictví	0.00%	0.00%
rybolov	0.00%	0.00%
těžba	0.00%	0.00%
zpracovatelský průmysl		
textilní	-0.11%	-0.13%
oděvní	-0.01%	-0.02%
kožedělný	0.03%	0.02%
dřevozpracující	0.00%	-0.01%
papírenský a vydavatelský	0.00%	0.00%
petrochemický	0.01%	0.01%
chemický, gumárenský a výroba plastů	-0.02%	-0.04%
výroba a zpracování železa a oceli	-0.12%	-0.16%
výroba a zpracování neželezitých kovů	-0.03%	-0.07%
motorová vozidla	-0.26%	-0.29%
výroba elektrických zařízení	-0.15%	-0.20%
ostatní strojírenství	0.06%	0.00%
ostatní zpracovatelský průmysl	-0.02%	-0.04%
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0.00%	0.00%
stavebnictví	0.00%	0.00%
obchod	0.00%	0.00%
doprava	0.03%	0.04%
telekomunikace	0.09%	0.12%
finanční a bankovní služby	0.00%	0.00%
pojišťovnictví	-0.01%	-0.01%
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	0.02%	0.03%
ostatní služby	0.00%	0.00%
celkem	-0.03%	-0.04%

Studie dopadů uzavření Dohody o volném obchodu mezi EU a Korejskou republikou na ekonomiku ČR

Květen 2010

Tabulka 10 Změna produkce, ceny roku 2009, mil. Kč

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	1	1
pěstování ostatních plodin	0	0
pěstování olejnatých semen	0	0
výroba a zpracování cukru	0	0
výroba přírodních vláken	0	0
výroba hovězího masa	0	-1
výroba mléčných výrobků	0	0
výroba rostlinných olejů	1	0
ostatní rostlinná a živočišná výroba	6	6
ostatní potravinářský průmysl	45	43
výroba nápojů a tabákových výrobků	-7	-9
ostatní primární sektor		
lesnictví	0	0
rybolov	0	0
těžba	-1	-1
zpracovatelský průmysl		
textilní	-74	-82
oděvní	-2	-5
kožedělný	4	2
dřevozpracující	-2	-7
papírenský a vydavatelský	0	-7
petrochemický	9	8
chemický, gumárenský a výroba plastů	-69	-176
výroba a zpracování železa a oceli	-403	-535
výroba a zpracování neželezitých kovů	-52	-133
motorová vozidla	-1,878	-2,044
výroba elektrických zařízení	-855	-1,124
ostatní strojírenství	246	16
ostatní zpracovatelský průmysl	-81	-137
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0	0
stavebnictví	8	7
obchod	0	0
doprava	191	210
telekomunikace	145	192
finanční a bankovní služby	3	5
pojišťovnictví	-3	-5
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	191	274
ostatní služby	0	8
celkem	-2,578	-3,492

Květen 2010

Tabulka 11 Vývoz do KR, výchozí stav, ceny roku 2009, tis. Kč, %

Sektor	Vývoz, 2006, vyhlazený	Podíl odvětví na vývozu
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	0	0.00%
pěstování ostatních plodin	472	0.01%
pěstování olejnatých semen	148	0.00%
výroba a zpracování cukru	795	0.02%
výroba přírodních vláken	3,889	0.10%
výroba hovězího masa	0	0.00%
výroba mléčných výrobků	94	0.00%
výroba rostlinných olejů	0	0.00%
ostatní rostlinná a živočišná výroba	9,381	0.25%
ostatní potravinářský průmysl	11,962	0.32%
výroba nápojů a tabákových výrobků	4,692	0.13%
ostatní primární sektor		
lesnictví	311	0.01%
rybolov	631	0.02%
těžba	283	0.01%
zpracovatelský průmysl		
textilní	13,996	0.37%
oděvní	6,695	0.18%
kožedělný	3,965	0.11%
dřevozpracující	20,315	0.54%
papírenský a vydavatelský	34,007	0.91%
petrochemický	29,267	0.78%
chemický, gumárenský a výroba plastů	224,119	5.98%
výroba a zpracování železa a oceli	363,667	9.70%
výroba a zpracování neželezitých kovů	94,387	2.52%
motorová vozidla	259,567	6.92%
výroba elektrických zařízení	324,110	8.64%
ostatní strojírenství	1,457,508	38.86%
ostatní zpracovatelský průmysl	597,377	15.93%
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0	0.00%
stavebnictví	21,853	0.58%
obchod	0	0.00%
doprava	192,765	5.14%
telekomunikace	981	0.03%
finanční a bankovní služby	0	0.00%
pojišťovnictví	0	0.00%
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	41,516	1.11%
ostatní služby	31,514	0.84%
celkem	3,750,265	100.00%

Květen 2010

Tabulka 12 Vývoz po změně, ceny roku 2009, tis. Kč

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	0	0
pěstování ostatních plodin	471	471
pěstování olejnatých semen	148	148
výroba a zpracování cukru	794	794
výroba přírodních vláken	3,925	3,925
výroba hovězího masa	0	0
výroba mléčných výrobků	94	94
výroba rostlinných olejů	0	0
ostatní rostlinná a živočišná výroba	9,681	9,686
ostatní potravinářský průmysl	17,232	17,278
výroba nápojů a tabákových výrobků	4,982	4,988
ostatní primární sektor		
lesnictví	311	311
rybolov	641	641
těžba	285	285
zpracovatelský průmysl		
textilní	16,506	16,565
oděvní	8,293	8,327
kožedělný	4,623	4,639
dřevozpracující	21,669	21,707
papírenský a vydavatelský	37,023	37,118
petrochemický	30,218	30,255
chemický, gumárenský a výroba plastů	263,399	264,254
výroba a zpracování železa a oceli	398,456	397,708
výroba a zpracování neželezitých kovů	102,854	103,280
motorová vozidla	310,234	310,927
výroba elektrických zařízení	339,588	340,887
ostatní strojírenství	2,097,566	2,122,516
ostatní zpracovatelský průmysl	741,248	744,995
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0	0
stavebnictví	23,340	24,242
obchod	0	0
doprava	219,568	228,219
telekomunikace	1,608	1,830
finanční a bankovní služby	0	0
pojišťovnictví	0	0
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	44,839	46,119
ostatní služby	33,198	34,133
celkem	4,732,795	4,776,344

Studie dopadů uzavření Dohody o volném obchodu mezi EU a Korejskou republikou na ekonomiku ČR

Květen 2010

Tabulka 13 % změna vývozu do KR

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	0.0%	0.0%
pěstování ostatních plodin	-0.1%	-0.1%
pěstování olejnatých semen	0.0%	0.0%
výroba a zpracování cukru	-0.1%	-0.1%
výroba přírodních vláken	0.9%	0.9%
výroba hovězího masa	0.0%	0.0%
výroba mléčných výrobků	0.1%	0.2%
výroba rostlinných olejů	0.0%	0.0%
ostatní rostlinná a živočišná výroba	3.2%	3.3%
ostatní potravinářský průmysl	44.1%	44.4%
výroba nápojů a tabákových výrobků	6.2%	6.3%
ostatní primární sektor		
lesnictví	0.2%	0.2%
rybolov	1.5%	1.5%
těžba	0.8%	0.8%
zpracovatelský průmysl		
textilní	17.9%	18.4%
oděvní	23.9%	24.4%
kožedělný	16.6%	17.0%
dřevozpracující	6.7%	6.9%
papírenský a vydavatelský	8.9%	9.2%
petrochemický	3.2%	3.4%
chemický, gumárenský a výroba plastů	17.5%	17.9%
výroba a zpracování železa a oceli	9.6%	9.4%
výroba a zpracování neželezitých kovů	9.0%	9.4%
motorová vozidla	15.4%	15.6%
výroba elektrických zařízení	4.8%	5.2%
ostatní strojírenství	43.9%	45.6%
ostatní zpracovatelský průmysl	24.1%	24.7%
Služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0.0%	0.0%
stavebnictví	6.8%	10.9%
Obchod	0.0%	0.0%
Doprava	13.9%	18.4%
telekomunikace	63.8%	86.5%
finanční a bankovní služby	0.0%	0.0%
pojišťovnictví	0.0%	0.0%
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	8.0%	11.1%
ostatní služby	5.3%	8.3%
Celkem	25.91%	27.07%

Květen 2010

Tabulka 14 Změna ve vývozu do KR, ceny roku 2009, tis. Kč

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	0	0
pěstování ostatních plodin	0	0
pěstování olejnatých semen	0	0
výroba a zpracování cukru	-1	-1
výroba přírodních vláken	37	37
výroba hovězího masa	0	0
výroba mléčných výrobků	0	0
výroba rostlinných olejů	0	0
ostatní rostlinná a živočišná výroba	300	305
ostatní potravinářský průmysl	5,271	5,316
výroba nápojů a tabákových výrobků	290	295
ostatní primární sektor		
lesnictví	1	1
rybolov	10	10
těžba	2	2
zpracovatelský průmysl		
textilní	2,510	2,569
oděvní	1,599	1,632
kožedělný	657	674
dřevozpracující	1,355	1,393
papírenský a vydavatelský	3,016	3,112
petrochemický	951	988
chemický, gumárenský a výroba plastů	39,280	40,135
výroba a zpracování železa a oceli	34,788	34,041
výroba a zpracování neželezitých kovů	8,467	8,893
motorová vozidla	50,667	51,360
výroba elektrických zařízení	15,478	16,776
ostatní strojírenství	640,059	665,009
ostatní zpracovatelský průmysl	143,871	147,618
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0	0
stavebnictví	1,487	2,389
obchod	0	0
doprava	26,803	35,454
telekomunikace	627	849
finanční a bankovní služby	0	0
pojišťovnictví	0	0
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	3,324	4,603
ostatní služby	1,684	2,619
celkem	982,530	1,026,078

Květen 2010

Tabulka 15 Důvoz z KR, ceny roku 2009, tis. Kč, %

Sektor	Důvoz , 2006, vyhlazený	Podíl odvětví na důvozu
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	42	0.0%
pěstování ostatních plodin	673	0.0%
pěstování olejnatých semen	1,052	0.0%
výroba a zpracování cukru	755	0.0%
výroba přírodních vláken	2,079	0.0%
výroba hovězího masa	0	0.0%
výroba mléčných výrobků	0	0.0%
výroba rostlinných olejů	115	0.0%
ostatní rostlinná a živočišná výroba	175	0.0%
ostatní potravinářský průmysl	5,322	0.0%
výroba nápojů a tabákových výrobků	2,831	0.0%
ostatní primární sektor		
lesnictví	73	0.0%
rybolov	809	0.0%
těžba	672	0.0%
zpracovatelský průmysl		
textilní	216,198	1.2%
oděvní	157,764	0.8%
kožedělný	37,275	0.2%
dřevozpracující	204	0.0%
papírenský a vydavatelský	26,110	0.1%
petrochemický	46,441	0.2%
chemický, gumárenský a výroba plastů	1,192,152	6.3%
výroba a zpracování železa a oceli	608,052	3.2%
výroba a zpracování neželezitých kovů	208,248	1.1%
motorová vozidla	3,703,639	19.7%
výroba elektrických zařízení	6,688,234	35.6%
ostatní strojírenství	4,352,856	23.2%
ostatní zpracovatelský průmysl	921,196	4.9%
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0	0.0%
stavebnictví	0	0.0%
obchod	0	0.0%
doprava	494,003	2.6%
telekomunikace	25,692	0.1%
finanční a bankovní služby	2,973	0.0%
pojišťovnictví	2,081	0.0%
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	78,324	0.4%
ostatní služby	7,048	0.0%
celkem	18,783,089	100.0%

Květen 2010

Tabulka 16 Dovoz z KR po změně, ceny roku 2009, tis. Kč

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	42	43
pěstování ostatních plodin	714	724
pěstování olejnatých semen	1,123	1,139
výroba a zpracování cukru	771	774
výroba přírodních vláken	2,396	2,468
výroba hovězího masa	0	0
výroba mléčných výrobků	0	0
výroba rostlinných olejů	115	115
ostatní rostlinná a živočišná výroba	427	483
ostatní potravinářský průmysl	5,766	5,866
výroba nápojů a tabákových výrobků	2,884	2,896
ostatní primární sektor		
lesnictví	74	74
rybolov	1,055	1,111
těžba	691	696
zpracovatelský průmysl		
textilní	255,488	264,348
oděvní	175,423	179,405
kožedělný	37,957	38,110
dřevozpracující	357	391
papírenský a vydavatelský	29,733	30,550
petrochemický	50,659	51,611
chemický, gumárenský a výroba plastů	1,327,792	1,358,380
výroba a zpracování železa a oceli	716,220	740,613
výroba a zpracování neželezitých kovů	233,314	238,967
motorová vozidla	4,439,665	4,605,645
výroba elektrických zařízení	8,003,463	8,300,059
ostatní strojírenství	4,999,149	5,144,893
ostatní zpracovatelský průmysl	1,039,791	1,066,535
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0	0
stavebnictví	2,807	3,440
obchod	0	0
doprava	561,472	576,686
telekomunikace	28,626	29,287
finanční a bankovní služby	3,162	3,205
pojišťovnictví	2,229	2,262
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	85,093	86,620
ostatní služby	9,403	9,934
celkem	21,756,946	22,427,577

Květen 2010

Tabulka 17 % změna dovozu z KR

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	1.5%	1.8%
pěstování ostatních plodin	6.2%	7.6%
pěstování olejnatých semen	6.8%	8.3%
výroba a zpracování cukru	2.0%	2.5%
výroba přírodních vláken	15.3%	18.7%
výroba hovězího masa	0.0%	0.0%
výroba mléčných výrobků	0.0%	0.0%
výroba rostlinných olejů	0.2%	0.3%
ostatní rostlinná a živočišná výroba	143.6%	176.0%
ostatní potravinářský průmysl	8.3%	10.2%
výroba nápojů a tabákových výrobků	1.9%	2.3%
ostatní primární sektor		
lesnictví	0.5%	0.6%
rybolov	30.5%	37.3%
těžba	2.9%	3.6%
zpracovatelský průmysl		
textilní	18.2%	22.3%
oděvní	11.2%	13.7%
kožedělný	1.8%	2.2%
dřevozpracující	74.7%	91.6%
papírenský a vydavatelský	13.9%	17.0%
petrochemický	9.1%	11.1%
chemický, gumárenský a výroba plastů	11.4%	13.9%
výroba a zpracování železa a oceli	17.8%	21.8%
výroba a zpracování neželezitých kovů	12.0%	14.8%
motorová vozidla	15.6%	19.2%
výroba elektrických zařízení	19.7%	24.1%
ostatní strojírenství	14.8%	18.2%
ostatní zpracovatelský průmysl	12.9%	15.8%
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0.0%	0.0%
stavebnictví	0.0%	0.0%
obchod	0.0%	0.0%
doprava	13.7%	16.7%
telekomunikace	11.4%	14.0%
finanční a bankovní služby	6.4%	7.8%
pojišťovnictví	7.1%	8.7%
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	8.6%	10.6%
ostatní služby	33.4%	40.9%
celkem	15.07%	18.47%

Květen 2010

Tabulka 18 Změna dovozu z KR, ceny roku 2009, tis. Kč

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
zemědělství a potravinářský průmysl		
pěstování obilovin	1	1
pěstování ostatních plodin	42	51
pěstování olejnatých semen	71	87
výroba a zpracování cukru	15	19
výroba přírodních vláken	317	389
výroba hovězího masa	0	0
výroba mléčných výrobků	0	0
výroba rostlinných olejů	0	0
ostatní rostlinná a živočišná výroba	252	308
ostatní potravinářský průmysl	444	544
výroba nápojů a tabákových výrobků	53	65
ostatní primární sektor		
lesnictví	0	0
rybolov	246	302
těžba	20	24
zpracovatelský průmysl		
textilní	39,290	48,151
oděvní	17,658	21,640
kožedělný	681	835
dřevozpracující	153	187
papírenský a vydavatelský	3,623	4,440
petrochemický	4,219	5,170
chemický, gumárenský a výroba plastů	135,640	166,228
výroba a zpracování železa a oceli	108,169	132,562
výroba a zpracování neželezitých kovů	25,066	30,719
motorová vozidla	736,026	902,006
výroba elektrických zařízení	1,315,229	1,611,824
ostatní strojírenství	646,293	792,037
ostatní zpracovatelský průmysl	118,595	145,340
služby		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0	0
stavebnictví	2,807	3,440
obchod	0	0
doprava	67,468	82,683
telekomunikace	2,934	3,596
finanční a bankovní služby	189	232
pojišťovnictví	147	180
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	6,770	8,296
ostatní služby	2,355	2,886
celkem	2,973,858	3,644,488

Květen 2010

Tabulka 19% změna v zaměstnanosti kvalifikovaných pracovních sil

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
<i>zemědělství a potravinářský průmysl</i>		
pěstování obilovin	0.00	0.00
pěstování ostatních plodin	0.00	0.00
pěstování olejnatých semen	0.00	0.00
výroba a zpracování cukru	0.00	0.00
výroba přírodních vláken	0.00	0.00
výroba hovězího masa	0.00	0.00
výroba mléčných výrobků	0.00	0.00
výroba rostlinných olejů	0.00	0.00
ostatní rostlinná a živočišná výroba	0.00	0.00
ostatní potravinářský průmysl	0.00	0.00
výroba nápojů a tabákových výrobků	0.00	0.00
<i>ostatní primární sektor</i>		
Lesnictví	0.00	0.00
Rybolov	0.00	0.00
Těžba	0.00	0.00
<i>zpracovatelský průmysl</i>		
Textilní	0.00	-0.01
Oděvní	0.00	-0.01
Koždělný	0.00	-0.01
Dřevozpracující	0.00	0.00
papírenský a vydavatelský	0.00	0.00
Petrochemický	0.00	0.00
chemický, gumárenský a výroba plastů	0.00	-0.01
výroba a zpracování železa a oceli	0.00	-0.02
výroba a zpracování neželezitých kovů	0.00	-0.02
motorová vozidla	0.00	-0.02
výroba elektrických zařízení	0.00	-0.03
ostatní strojírenství	0.00	-0.02
ostatní zpracovatelský průmysl	0.00	-0.01
<i>Služby</i>		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0.00	0.00
Stavebnictví	0.00	0.00
Obchod	0.00	0.00
Doprava	0.00	0.00
Telekomunikace	0.00	0.01
finanční a bankovní služby	0.00	0.00
Pojišťovnictví	0.00	0.00
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	0.00	0.00
ostatní služby	0.00	0.00

Květen 2010

Tabulka 20% změna v zaměstnanosti nekvalifikovaných pracovních sil

Sektor	Základní liberalizace	Hlubší liberalizace
<i>zemědělství a potravinářský průmysl</i>		
pěstování obilovin	0.00	0.00
pěstování ostatních plodin	0.00	0.00
pěstování olejnatých semen	0.00	0.00
výroba a zpracování cukru	0.00	0.00
výroba přírodních vláken	-0.01	-0.01
výroba hovězího masa	0.00	0.00
výroba mléčných výrobků	0.00	0.00
výroba rostlinných olejů	0.00	0.00
ostatní rostlinná a živočišná výroba	0.01	0.01
ostatní potravinářský průmysl	0.01	0.01
výroba nápojů a tabákových výrobků	0.00	0.00
<i>ostatní primární sektor</i>		
lesnictví	0.00	0.00
rybolov	0.00	0.00
těžba	0.00	0.00
<i>zpracovatelský průmysl</i>		
textilní	-0.04	-0.06
oděvní	0.00	-0.01
kožedělný	0.00	0.00
dřevozpracující	0.00	0.00
papírenský a vydavatelský	0.00	0.00
petrochemický	0.00	0.00
chemický, gumárenský a výroba plastů	0.00	-0.02
výroba a zpracování železa a oceli	-0.06	-0.10
výroba a zpracování neželezitých kovů	0.00	-0.04
motorová vozidla	-0.09	-0.13
výroba elektrických zařízení	-0.07	-0.13
ostatní strojírenství	0.00	-0.05
ostatní zpracovatelský průmysl	0.00	-0.01
<i>služby</i>		
komunální služby (voda, plyn, elektřina)	0.00	0.00
stavebnictví	0.00	0.00
obchod	0.00	0.00
doprava	0.00	0.01
telekomunikace	0.00	0.06
finanční a bankovní služby	0.00	0.00
pojišťovnictví	0.00	0.00
ostatní podnikatelské a profesní činnosti	0.00	0.01
ostatní služby	0.00	0.00

